

లోపలి పేజీలలో...

- ◆ సమస్య ఒకటైతే పరిష్కారం మరొకటి
- ◆ వివిధ పంటలలో రైతులు చేపట్టాల్సిన సస్యరక్షణ పద్ధతులు
- ◆ రబీలో కూరగాయ పంటల నారు మడుల తయారీ
- ◆ ఆస్ట్రేలియాలో కూరగాయల కొరత
- ◆ 'శ్రీ' పద్ధతిలో సత్తిబాబు విజయం
- ◆ తెలంగాణ రాష్ట్రంలో ఆగని రైతు ఆత్మహత్యలు

తొలకలి

సుస్థిర వ్యవసాయ మాన పత్రిక

సంపుటి: 4 సంచిక: 6 హైదరాబాద్ నవంబర్ 2015 పేజీలు: 40 వెల: రూ. 15/-

సి.ఎస్.ఎ. సహకారంతో సుస్థిర వ్యవసాయం చేస్తున్న

విజయనగరం జిల్లా, ఎస్.కోట మండలం, కోటయ్య గరువు గ్రామానికి చెందిన ఆదివాసీ రైతులు సీతమ్మ, అప్పలస్వామి

నాణ్యమైన విత్తనం రైతుల హక్కు

విత్తన రైతుల సహకార సంఘాలను బలోపేతం చేసేలా, ప్రభుత్వాల విత్తన విధానం వుండాలి.

జన్యు మార్పిడి పంటల క్షేత్ర స్థాయి పరీక్షలకు అనుమతించే ప్రయత్నాలను ప్రభుత్వాలు మానుకోవాలి.

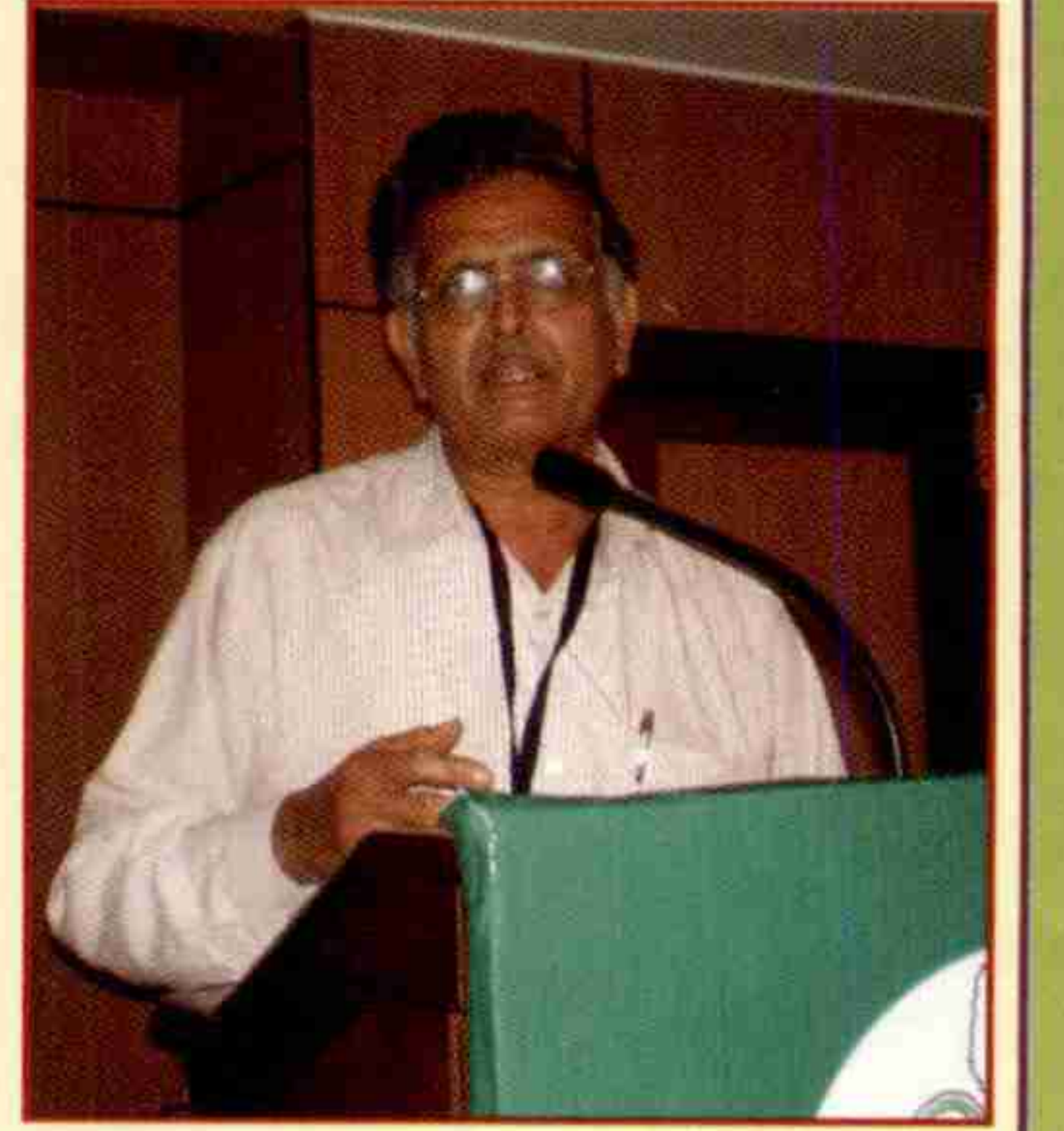
2నాళి...

రైతాంగ మిత్రులు... పర్యావరణ ప్రేమికులు... సుస్థిర వ్యవసాయ స్ఫూర్తి ప్రదాతలు మీరు చూపించిన బాటలో మరింత ముందుకు పోతాం...

వ్యవసాయం రసాయనిక ఒరవడిలో కొట్టుకుపోతున్న తరుణంలో, ప్రత్యామ్నాయ పద్ధతుల వైపు మళ్ళించటంలోనూ వ్యవసాయంలో కొత్త ఆలోచనలను పెంపొందించటంలోనూ ప్రధాన పాత్ర పోషించిన ప్రముఖ రైతు శ్రీ భాస్కర్ సావేగారు, వ్యవసాయ శాస్త్రవేత్తలు డా॥ఎన్.కే. సాంఘి, డా॥ ఓం ప్రకాష్ రుపేలా గార్లు 2015లో చనిపోవటం చాలా విచారకరం. వీరి మరణంతో ఏర్పడిన లోటును భర్తీ చేసుకొని, వీరి స్ఫూర్తితో ప్రత్యామ్నాయ వ్యవసాయ ఉద్యమాలు ముందుకు తీసుకు వెళ్ళటానికి, వ్యవసాయంలో పర్యావరణ పరిరక్షణ తెచ్చే విధంగా ప్రభుత్వ విధానాలలో మార్పు తెచ్చేందుకు పునరంకితం అవ్వాల్సిన అవసరం వుంది.

డాక్టర్ నంద కిశోర్ సాంఘి (1944-2015)

డా॥ఎన్.కే. సాంఘి భారతీయ వ్యవసాయ పరిశోధనా మండలిలో శాస్త్రవేత్తగా పనిచేస్తూ అనేక స్వచ్ఛంద సంస్థలతోనూ, నేరుగా రైతులతోనూ పనిచేసేవారు. “ప్రజలను భాగస్వాములను చేయకుండా చేసే ఏ అభివృద్ధి కార్యక్రమమూ విజయవంతం కాదు” అని ఆయన అభిప్రాయ పడేవారు. తొంభైవ దశకంలో జోనల్ కో-ఆర్డినేటర్ గా పనిచేస్తున్న రోజుల్లో ‘ఎర్ర గొంగళి పురుగు’ పెద్ద సమస్యగా మారి, రసాయనిక పురుగు మందులన్నీ విఫలమై తెలంగాణా ప్రాంతంలో వేల ఎకరాల పంట నష్టం చేస్తున్న రోజుల్లో సెంటర్ ఫర్ వరల్డ్ సాలిడారిటీ సంస్థతోనూ, ప్రముఖ శాస్త్ర వేత్త డా॥ ఎం.ఎస్. చారిగారితోనూ కలిసి చాల పెద్ద ఎత్తున పురుగు మందులు వాడకుండా పురుగులను నివారించే పద్ధతుల (యన్.పి.యం.) పై డా॥ సాంఘి పనిచేసారు. అప్పటివరకు రసాయనిక పురుగు మందులకు కూడా లొంగని ‘ఎర్ర గొంగళి పురుగు’ సమగ్ర పద్ధతులతో నివారించటం, అది కూడా ప్రజల భాగస్వామ్యంతో పెద్ద ఎత్తున జరగటం ప్రత్యామ్నాయ వ్యవసాయ పద్ధతులపై నమ్మకం పెంచటానికి ఎంతో తోడ్పడింది.

ఆ తర్వాతి కాలంలో డా॥ సాంఘి కేంద్ర ప్రభుత్వ MANAGE సంస్థలో ప్రకృతి వనరుల యాజమాన్య విభాగానికి డైరెక్టర్ గా పనిచేసారు. ఈ హోదాలో ఆయన జాతీయ స్థాయిలో వాటర్ షేడ్ కార్యక్రమాలు బలోపేతం అవ్వటానికి చాలా కృషి చేసారు. అక్కడి నుంచి పదవీ విరమణ చేసిన తర్వాత కూడా అలుపెరగక అనేక సంస్థలతో కలిసి పనిచేసేవారు.

2004లో సుస్థిర వ్యవసాయ కేంద్రం ప్రారంభించటంలో డా॥ సాంఘి గారు బ్రష్టి రూపంలో ముఖ్యమైన పాత్ర పోషించారు. సుస్థిర వ్యవసాయ పద్ధతులను అర్థం చేసుకోవటంలో కానీ, ప్రతి ప్రయత్నంలో ప్రజలను భాగస్వాములను చేయటంలో కానీ ఆయన అందించిన అనుభవాలు మరువలేనివి.

డాక్టర్ ఓం ప్రకాష్ రుపేలా (1948-2015)

డాక్టర్ ఓం ప్రకాష్ రుపేలా, సేంద్రియ వ్యవసాయ పద్ధతులపై, వర్షాధార భూములలో పంట విధానాలపై ICRISATలో పని చేస్తున్న రోజుల నుంచి మహారాష్ట్రలోని సుభాష్ శర్మ, మధ్యప్రదేశ్ లోని దీపక్ సచ్ దేవ్, ఇంకా దేశ వ్యాప్తంగా వున్న అనేక మంది సేంద్రియ రైతులతో కలిసి పని చేసి తన శాస్త్రీయ విజ్ఞానాన్ని రైతుల అనుభవాలతో జోడించి సేంద్రియ పద్ధతులను బలోపేతం చేసారు. ICRISATలో ఏడు సంవత్సరాలు సాగిన ఈ పరిశోధనలో నుంచి ఆయన అనేక పరిశోధనా పత్రాలను ప్రచురించి సేంద్రియ పద్ధతుల వెనుక వున్న శాస్త్రీయ విజ్ఞానాన్ని ప్రపంచానికి చాటి చెప్పారు.

2

తొలకరి

నవంబర్ 2015

సంపుటి : 4 సంచిక : 6

నెం. 15/

సంపాదకులు

డా॥ జి.వి.రామాంజనేయులు

సహ సంపాదకులు

కన్నెగంటి రవి

ఫోన్: 9912928422

ravi@csa-india.org

సంపాదక వర్గం

డా॥ టి.ఎ.వి.ఎస్. రఘునాథ్

జి. చంద్రశేఖర్

డా॥ జి. రాజశేఖర్

పబ్లిషర్ & ప్రింటర్

ఎం. లీలా ప్రసాద్

ముద్రణ

నవ్య ప్రింటర్స్, హైదరాబాద్.

వివరాలకు

ఎడిటర్, తొలకరి

12-13-445, వీధి నెం. 1,

తార్లక, సికింద్రాబాద్ - 500 017

ఫోన్: 040-27014302 / 7735

www.tolakari.com

లోపలి పేజీల్లో

1. సంపాదకీయం..... కె. రవి 4
2. అభివృద్ధి పేరుతో ప్రభుత్వం మీ భూమి కోసం వస్తోంది ! మీ హక్కులను, భూములను, బతుకులను రక్షించుకోండి. డి.బి.ఎఫ్., భూమి కోసం ఐక్య సంఘటన, ఆర్.ఎస్.వి. 6
3. వివిధ పంటలలో రైతులు చేపట్టాల్సిన పద్ధతులు..... జి. చంద్రశేఖర్ 9
3. రబీ కూరగాయలలో నారుమడుల తయారీ జి. చంద్రశేఖర్ 13
4. తెలంగాణ రాష్ట్రంలో రైతుల ఆత్మహత్యలు కారణాలు - పరిష్కారాలు కె. రవి 15
5. ఆస్ట్రేలియాలో కూరగాయల కొరత జి. రాజశేఖర్ 23
6. శ్రీ పద్ధతిలో వరి రైతు సత్తిబాబు విజయం అంబటి రాజా 24
7. 2015 పాల సంక్షోభం - వ్యవసాయం -పశువులు ఆహార సార్వభౌమత్వ సంఘటన 25
8. ఆంధ్రప్రదేశ్ లో 130 క్లస్టర్లలో సేంద్రియ ప్రకృతి వ్యవసాయం కె. అదినారాయణ 28
9. అంతర్జాతీయ గ్రామీణ మహిళా దినోత్సవం - రౌండ్ టేబుల్ సమావేశం ఆశాలత 31
10. సంఘటితమై సమస్యలను పరిష్కరించుకుందాం రైతు స్వరాజ్య వేదిక 32
11. తెలంగాణ రాష్ట్రంలో ఆగని రైతు ఆత్మహత్యలు రైతు స్వరాజ్య వేదిక 35
12. అదివాసీలకు వీధి ఉపాధి పి.ఎస్. అజయ్ కుమార్ 37

ఎద్దులు : ప్రియమైన యజమానికి (రైతు)
"నీ కొరకు మేము అహోరాత్రులు
కష్టపడి పని చేస్తాము. మా గురు నమ్మకం ఉంది
దయచేసి ఆత్మహత్య చేసుకోవద్దని మనవి"
పశువుల కున్న పాటి ఇంగితం
మన సొలకులకు లేదు కదా..!

బ్రష్... గవ్ చుప్

సమస్య ఒక్కటే పరిష్కారం మరొకటి చూపిస్తున్న ప్రభుత్వాలు

సంక్షోభాన్ని పరిష్కరించాలంటే ముందుగా దానిని లోతుగా పరిశీలించాలి. సమగ్రంగా సరైన కోణంలో అర్థం చేసుకోవాలి. అప్పుడు సమస్యకు పరిష్కారాలు కనుక్కోవడం కూడా తేలిక. అట్లా కాకుండా రోగం ఒక దగ్గర వుంటే మందు వేరొక చోట వేస్తే ఏ మాత్రమూ లాభం లేకపోగా సంక్షోభ తీవ్రత మరింత పెరిగే అవకాశం వుంది. ప్రస్తుతం తెలంగాణ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం సన్న, చిన్నకారు, మధ్య తరగతి వ్యవసాయ కుటుంబాల సంక్షోభం విషయంలో అనుసరిస్తున్న పద్ధతి అలాగే వుంది. గత ప్రభుత్వాలూ ఇలాంటి పద్ధతే అనుసరించాయి, కనుక సంక్షోభం పెరుగుతూనే వచ్చింది.

పైగా ఈ ప్రభుత్వం సంక్షోభ కారణాలను కొత్తగా వెలికి తీయాల్సిందేమీలేదు. తెలంగాణ ప్రత్యేక రాష్ట్ర సాధన వ్యవస్థ కాలమంతా వీటిపై చర్చ జరిగింది. ఇప్పటికే అనేక కమీషన్లు సంక్షోభ కారణాలను లోతుగా అధ్యయనం చేసి, పరిష్కారాలనూ సూచించాయి. తక్షణం చేయవలసిందల్లా ఆ కమీషన్ల సిఫారసులను అమలు చేయడమే.

కాకపోతే, వ్యవసాయదారులంటే ఎవరు అనే విషయంలో స్పష్టత అవసరం. గ్రామంలో మగవాళ్ళు మాత్రమే రైతులనీ, భూమిపై పట్టా హక్కులు వున్న వారు మాత్రమే రైతులనే ఆలోచనలను వదిలించుకుని, గ్రామీణ మహిళలను రైతులుగా గుర్తించడం, వ్యవసాయంలో 80 శాతం పనులను ఈ మహిళలే చేస్తున్నారని గుర్తించడం అవసరం. పట్టా హక్కులు లేక పోయినా భూములను సాగుచేస్తున్న దళిత, వెనుకబడిన, ఆదివాసీ వర్గాలకు చెందిన వాస్తవ సాగుదారులను రైతులుగా గుర్తించడం అవసరం.

పాత సిఫారసుల అమలైనా, కొత్త విధానాల రూపకల్పన అయినా ఈ విషయాన్ని గుర్తించి మాత్రమే చేయాల్సి వుంటుంది. వ్యవసాయ కుటుంబాలకు ఆర్థిక భద్రత కల్పించడం ఈ విధానాల ప్రధాన లక్ష్యం కావాల్సి వుంటుంది.

సామాజిక ఆర్థిక కుల గణన నివేదిక - 2011 ప్రకారం తెలంగాణ రాష్ట్రంలో సగం మంది గ్రామీణ ప్రజలకు భూమి లేదు. 3 లక్షల దళిత కుటుంబాలకు సెంటు భూమి కూడా లేదు. ఈ నేపథ్యంలో లక్షలాది ఎకరాల సాగు భూములను భూమిలేని నిరుపేద గ్రామీణ ప్రజలకు పంపిణీ చేసి వారి జీవనోపాధిని పునరుద్ధరించడం, వ్యవసాయేతరులు సాగు భూములు కొనకుండా నిషేధం పెట్టడం, భూమి వినియోగ విధానాన్ని తేవడం, తక్షణ కార్యాచరణగా చేపట్టాల్సి వుండగా ప్రభుత్వం లక్షలాది ఎకరాలను పారిశ్రామిక వేత్తలకోసం ల్యాండ్ బ్యాంక్ గా మారుస్తున్నది. ఇప్పటికే సాగుదారుల చేతుల్లో వున్న కొద్దిపాటి భూములను కూడా సేకరించి కంపెనీలకు అప్పగిస్తున్నది. వ్యవసాయ కుటుంబాలు సంక్షోభం నుండి బయట పడడానికి ఇది పరిష్కారమెట్లవుతుందో ప్రభుత్వమే చెప్పాలి.

వ్యవసాయం చేయడానికి అవసరమైన పెట్టుబడులు వాస్తవ సాగుదారుల చేతుల్లో లేవు. వీరికి బ్యాంకు రుణాలు అందడం లేదు. సబ్సిడీ స్కీములు సన్న, చిన్నకారు రైతులకు అందడం లేదు. ఈ నేపథ్యంలో కొలు రైతులకు, భూమిపై పట్టా హక్కులు లేని యితర వాస్తవ సాగుదారులకు బ్యాంక్ రుణాలు యిప్పించడం, ప్రైవేట్ అప్పుల ఊబి నుండి వారిని బయట పడేయడం, ఈ రైతులు సాగు చేసే పంటల ఉత్పత్తి ఖర్చులను తగ్గించడానికి కొత్త సబ్సిడీ పథకాలను (కూలీ సబ్సిడీ, భూసార పరిరక్షణ సబ్సిడీ, చిన్న పనిముట్ల, యంత్రాల సబ్సిడీ లాంటివి) రూపొందించడం తక్షణ కార్యాచరణగా చేపట్టాల్సి వుంది.

కానీ, సంక్షోభంలో ఉన్న వారి రుణ మాఫీ పూర్తిగా చేయకుండా, అవసరం లేనివారికీ రుణమాఫీ లబ్ధి చేకూర్చడం, హైదరాబాద్ నగరానికి, కంపెనీలకు పంట రుణాలు, వ్యవసాయరుణాలు ఇవ్వడం, పాలీ హౌజుల పేరుతో వందల కోట్ల రూపాయలను “పెద్దలకు” దోచి పెట్టడం, పెద్ద యంత్రాలకు పెద్ద ఎత్తున సబ్సిడీలు యివ్వడం గ్రామీణ కుటుంబాల సంక్షోభ పరిష్కారానికి ఎలా తోడ్పడుతుందో ప్రభుత్వమే చెప్పాలి.

కంపెనీలు అమ్మే కల్తీ విత్తనాలు రైతుల ఉసురు తీస్తున్నాయి. రోజు రోజుకూ పెరుగుతున్న విత్తన ధరలు రైతుల

జేబులు ఖాళీ చేస్తున్నాయి. కంపెనీల కోసం విత్తనాలు ఉత్పత్తి చేసే రైతులు తీవ్రంగా నష్టపోతున్నారు. అప్పుల పాలవుతున్నారు. రైతులకు, విత్తన రైతు సహకార సంఘాలకు బ్రీడర్ సీడ్, ఫౌండేషన్ సీడ్ అందుబాటులో వుండడం లేదు. వర్షాధార పంటల విత్తనాలపై పరిశోధనలే లేవు. ఈ నేపథ్యంలో రాష్ట్ర స్థాయిలో విత్తన చట్టం చేయడం, బ్రీడర్ విత్తనాలను రైతుల సహకార సంఘాలకు ఉచితంగా యివ్వడం, విత్తన ఉత్పత్తి రైతులకు కంపెనీల దోపిడీ నుండి రక్షణ కల్పించడం, తక్షణ కార్యాచరణగా చేపట్టాల్సి వుంది. కానీ రాష్ట్రాన్ని విత్తనోత్పత్తి భాండాగారంగా మారుస్తాననే పేరుతో ప్రైవేట్ విత్తన కంపెనీలకు గ్రామాలను, రైతులను పశ్చాత్తాపం పెట్టి అప్పుగించడం, రైతులకు సంబంధం లేకుండా జాతీయ విత్తన సమావేశాలను నిర్వహించడం వ్యవసాయ కుటుంబాల విత్తన సమస్యను ఎలా పరిష్కరిస్తుందో ప్రభుత్వమే చెప్పాలి.

- కె. రవి...

ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో జిన్సు మార్కెట్ ఎంట్రీ కట్ నిలిపేలా అనుమతి ఇచ్చే ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం
 సర్దుబాటుచేస్తూ, ఇందుకు అనుగుణంగా 27.10.2015న కంపెనీ అధ్యక్షులతో జరిగిన ఎటర్నీ కార్యకర్త
 ప్రతినిధుల మధ్య సంతకం చేసిన ఒక ఒప్పాట్ ను, 2015.11.16న ప్రజలకు తెలియజేసి, కంపెనీ గురించిన
 నిబంధనలను ఉల్లంఘించినందుకు, గతంలో అధికారులచే ఒక కమిషన్ నియమించబడి, జిన్సు మార్కెట్ ఎంట్రీ రాష్ట్రంలో
 స్వల్పమున అడ్డంపాల మును, చూసుకొని, ఇక ముంపున ఎంట్రీ ను
 ఇందుకు ప్రభుత్వం ఈ ప్రయత్నం ఆపేలా వ్యతిరేకంగా

అభివృద్ధి పేరుతో ప్రభుత్వం మీ భూమి కాగేం వస్తోంది !

ప్రభుత్వం చేస్తున్న మోసం తెలుసుకోండి.

మీ హక్కులను, భూములను, బతుకులను రక్షించుకోండి.

2013లో ఉమ్మడి రాష్ట్రంలో భాగంగా ఉన్నప్పుడు, అప్పటి కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు తెలంగాణ ప్రాంతంలో ఒక జాతీయ పెట్టుబడి మరియు తయారీ మండలిని (నిమ్స్) ఏర్పాటు చేయడానికి నిర్ణయించాయి. ఆ మండలి ఏర్పాటుకు మెదక్ జిల్లా జహీరాబాద్ నియోజకవర్గంలోని న్యూల్కల్ మండలం 14 గ్రామాలు, ఝరాసంఘం మండలం 3 గ్రామాలకు సంబంధించిన 12,635 ఎకరాలను గుర్తించాయి. అందులో 8,773 ఎకరాలు పట్టా భూమి, 3,045 ఎకరాల అసైన్డ్ భూమి, 817 ఎకరాల అసైన్డ్ చేయని ప్రభుత్వ భూమి ఉంది. ఈ ప్రాంతం వెనుకబడిన ప్రాంతం అని, పనికి రాని భూములని, ఇక్కడ పరిశ్రమల ఏర్పాటు ద్వారా పెద్ద ఎత్తున ఉపాధి కల్పన, అభివృద్ధి జరుగుతాయనేది అప్పటి ఉమ్మడి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చెప్పిన ముచ్చట. బంగారు తెలంగాణ రావాలంటే ఈ గ్రామాల్లోని భూమి యజమానులు, అసైన్డ్ భూమి హక్కుదారులు తమ భూములను ఎటువంటి అభ్యంతరం పెట్టకుండా ఇవ్వాలని ఇప్పటి తెలంగాణ ప్రభుత్వం చెబుతున్నది. ఈ భూములన్నీ పట్టాదారులు, సాగుదార్ల దగ్గర నుండి తీసుకుని తెలంగాణ పారిశ్రామిక మౌలికవసతుల సంస్థ (టిఎస్ఐఐసి)కి ఇస్తారు. ఈ సంస్థ భూములను చదును చేసి, వివిధ భాగాలుగా దేశ, విదేశ సంస్థలకు పరిశ్రమల ఏర్పాటుకు లీజుకుగానీ, అమ్మకం ద్వారా కానీ ఇస్తుంది. ఈ పరిశ్రమల్లో స్థానిక యువతకు పెద్ద ఎత్తున ఉపాధి లభిస్తుందని ఆ సంస్థ, ప్రభుత్వం చెప్పే మాట.

అయితే ఇందులో ప్రభుత్వం తరుపున అధికారులు, నాయకులు చెప్పే విషయాలన్నీ వాస్తవం కాదు. ఏదో విధంగా భూమి మొత్తం వీలైనంత తక్కువ ధరకు సేకరించాలని, పునరావాసం ఖర్చు తగ్గించుకోవాలనే ప్రభుత్వం చూస్తుంది తప్ప నిజాయితీగా వ్యవహరిస్తుందన్న భరోసా లేదు.

అందులోనూ ఇప్పటి వరకు జరిగిన భూ సేకరణ అనుభవాలు చూస్తే భూములున్న, భూమిలేని దళితులు, పేదలకు భూ సేకరణలో, పునరావాసం కల్పించడంలో మరింత అన్యాయం చేసిన అనుభవాలే కానీ న్యాయం చేసిన ఉదాహరణ ఒక్కటి కూడా లేదు. అందుకే ఇవి పనికి రాని భూములని, అసైన్డ్ భూములని, సాగు చేయబడని, ఒప్పుకోకుంటే రిజిస్ట్రేషన్ ధర ఆధారంగానే భూమికి నష్టపరిహారం ఇచ్చి మీ భూములు తీసుకుంటామనే బెదిరింపులు. పెట్టబోయే పరిశ్రమల్లో కుటుంబానికొక ఉద్యోగం కల్పిస్తామనే కల్లబొల్లి మాటలు. ఆ హామీలు, మాటలను నమ్మటానికి ఎటువంటి ఆధారం లేదు. ఇప్పటి వరకు సెజ్ల పేరు మీద, పరిశ్రమలు, ప్రాజెక్టులకు భూములను కోల్పోయిన వారికి ఎక్కడా పూర్తి ఆసరా కల్పించే ఉపాధి చూపలేదు. మీకు తగిన విద్యార్హతలు లేవని ఏవో తాత్కాలిక పనులను కల్పిస్తారు. అవి 1-2 సంవత్సరాలకు మించి మీరు చేయలేరు. ఆ తరువాత ఊరొదిలి వలస పోవలసిందే.

అందుకే భూ సేకరణకు సంబంధించి చట్టాలే మంటున్నాయి, మన హక్కులేమిటి, ప్రభుత్వం బాధ్యతలేమిటి, ప్రభుత్వం చూపిస్తున్న ఉద్యోగాలు, అభివృద్ధి అనే రంగుల కలలో వాస్తవం ఎంత, ఇంతకు ముందు భూములు తీసుకున్న దగ్గర ఏం జరిగింది వంటి విషయాలను తెలుసుకుంటే మీ భూములను, హక్కులను, బతుకులను రక్షించుకోవడానికి మీరు తగిన ప్రయత్నాలు చేయగలరు.

రాజ్యాంగం ఏమి చెబుతుంది :

ఆర్టికల్ 14 - సమానత్వపు హక్కు. ప్రభుత్వం కులం, జాతి, లింగం, ప్రాంతం ఆధారంగా వివక్ష చూపకూడదు

ఆర్టికల్ 21 - ప్రతి పౌరునికి జీవించే హక్కు తగిన వృత్తి ఎంచుకుని బతుకుతెరువు పొందే హక్కు

ఆర్టికల్ 37- సమిష్టి సౌభాగ్యం కోసం దేశంలోని భౌతిక సంపదల సక్రమ పంపిణీ, దేశ సంపద కొద్దిమంది చేతుల్లో పడకుండా చూడటం, వెనుకబడిన వర్గాలకు, ప్రత్యేకంగా షెడ్యూల్డ్ కులాలు, తరగతులకు విద్య, ఆర్థిక, వ్యవహారాలలో అవకాశాలను పెంపొందించడం, వారు సాంఘిక అన్యాయాలకు గురికాకుండా చూడటం ఆయా ప్రభుత్వాల బాధ్యత.

ఆర్టికల్ 300 ఎ - చట్టబద్ధ ప్రక్రియ ద్వారానే, తగిన నష్టపరిహారం ఇచ్చి మాత్రమే ప్రభుత్వం ప్రజల దగ్గర నుండి భూమిని సేకరించాలి

రాష్ట్ర భూ కేటాయింపు విధానం (జి.వో. 571 మరియు 61) ఏమి చెపుతుంది:

పేదలకు అసైన్ చేసిన భూములను ప్రజాప్రయోజనాల పేరు మీద సేకరించకూడదు. ఒకవేళ తప్పనిసరి పరిస్థితుల్లో సేకరిస్తే వారికి పునరావాసంతో పాటు భూమికి భూమి కల్పించాలి.

భూసేకరణ, పునరావాసం, పునఃస్థాపనలో సరైన నష్టపరిహారం మరియు పారదర్శకత హక్కు చట్టం, 2013 ఏమి చెపుతుంది:

ఎంతో మంది భూములు, బతుకులు కోల్పోయిన వారి పోరాట ఫలితంగా ఈ చట్టం వచ్చింది. ప్రభుత్వం ప్రజలనుండి ఏదైనా ప్రజా ప్రయోజనం పేరు మీద భూమి తీసుకోవాలనుకుంటే తప్పని సరిగా ఈ చట్టం ద్వారా మాత్రమే భూమిని తీసుకోవాలి. అది ప్రభుత్వ భూమి అయినా, అసైన్డ్ భూమి అయినా, పట్టా భూమి అయినా ఈ కొత్త చట్టం కింద సేకరించవలసిందే కానీ ఇతర పద్ధతుల్లో కాదు.

పారిశ్రామికీకరణ, అభివృద్ధి కనీస మౌలిక సదుపాయాల కల్పన, పట్టణీకరణ వంటి అవసరాల కోసం, భూమి యజమానులకు, ఇతర బాధిత కుటుంబాలకు ఎక్కువ కష్టం, నష్టం జరగకుండా రాజ్యాంగ బద్ధంగా ఏర్పడిన స్థానిక స్వపరిపాలనా వ్యవస్థలు మరియు గ్రామ సభలతో సంప్రదింపుల ద్వారా మానవతా పూర్వక, భాగస్వామ్య మరియు పారదర్శక పద్ధతిలో వారి నుంచి భూమిని సేకరించాలి.

ఏ కుటుంబాల నుంచైతే భూమిని సేకరిస్తున్నారో అటువంటి బాధిత కుటుంబాలకు, భూ సేకరణ ద్వారా నష్టపోయే ఇతర కుటుంబాలకు నహేతుకమైన, న్యాయబద్ధమైన పరిహారం ఇవ్వడం, అలాంటి బాధిత కుటుంబాలకు పునరావాసం, పునఃస్థాపన పరంగా అవసరమైన అన్ని ఏర్పాట్లు చేయడం.

మొత్తం మీద తప్పనిసరై చేపట్టే ఈ భూసేకరణ ప్రక్రియలో నష్టపోయే కుటుంబాలు సామాజికంగా, ఆర్థికంగా నిలదొక్కుకునేలా చేస్తూ, వారిని అభివృద్ధిలో భాగస్వాములను చేయడం ఈ చట్టం ఉద్దేశం.

‘బాధిత కుటుంబం’ అంటే కేవలం సొంత భూమి కోల్పోతున్న కుటుంబాలే కాదు, సెక్షన్ 3 (సి) ప్రకారం, (1) భూమి లేని కుటుంబం అయినప్పటికీ, ఆ కుటుంబంలో సభ్యుడు లేదా సభ్యులు ఎవరైనా, భూమి సేకరణకు ముందు వరుసగా మూడేళ్ల పాటు ఆ భూమిపై ఆధారపడి వ్యవసాయ కూలీలుగానో, కౌలుదార్లుగానో, వినియోగ హక్కులు కలిగి ఉన్న వారుగానో, పంట భాగస్వాములుగానో లేదా ఇంకెవరైనా గానీ, సదరు భూసేకరణ వల్ల తమ బతుకుతెరువులు కోల్పోయే అట్టి కుటుంబం (2) భూ సేకరణకు ముందు వరుసగా మూడేళ్లపాటు, అడవులు, నీటి వనరులపై ప్రధానంగా ఆధారపడి తమ బతుకుతెరువులు కలిగి ఉన్న కుటుంబం అటవీ ఉత్పత్తులు సేకరించేవాళ్లు, వేటగాళ్లు, మత్స్యకారులు, పడవలు నడిపేవాళ్లు ఇలాంటి వాళ్లు కలుపుకుని భూసేకరణ వల్ల సదరు బతుకుతెరువు కోల్పోయే కుటుంబం

(3) ప్రభుత్వం ద్వారా ఏదైనా పథకం నుంచి అసైన్డ్ భూమి పొంది, భూ సేకరణ వల్ల అట్టి భూమిని కోల్పోయే కుటుంబం

రాష్ట్రంలో అమల్లో ఉన్న ఏ చట్టం పరిధిలోనైనా, భూమిపై పట్టా హక్కులు పొందినవాళ్లు, అసైన్డ్ హక్కులు పొందినవాళ్లు కూడా భూమి యజమానులే (సెక్షన్ 5(ఆర్)). వారి భూమి సేకరించదలిస్తే వారు కూడా బాధిత కుటుంబం నిర్వచనం కిందకి వస్తారు.

ప్రభుత్వ భూముల్లో పట్టా లేకుండా సాగు చేసుకుంటున్న వారిని కూడా ప్రభావిత కుటుంబాలుగా గుర్తించి వారికి కూడా నష్టపరిహారం, పునరావాసం కల్పించాలి

రాజ్యాంగం, చట్టాలు, నిబంధనలు అన్ని కలిపి చదివితే వచ్చే సారంశం ఏమిటంటే, వీలైనంత వరకు దళితులు, అణగారిన వర్గాల భూములను సేకరించకూడదని, ఆ వర్గాలకు తగినంత భూమి, ఇతర వనరులూ ఉండాలని, తద్వారా వారి సాంఘిక, ఆర్థిక స్థితిలో మెరుగుదల సాధించాలని. పట్టాదారులకు వారి భూమి మీద ఎంత హక్కు ఉందో అసైన్డ్ దారులకు అంతే హక్కు ఉంది. వారితో సమానంగానే పరిహారం, పునరావాసం ఇవ్వాలి. అంతే కాదు భూ సేకరణ ప్రక్రియ కూడా ఇద్దరికీ సమానమే. భూ సేకరణ పారదర్శకంగా, న్యాయబద్ధంగా, సరైన అవసరం కోసమే జరగాలని, అవి నిర్ణయించడంలో ప్రజల భాగస్వామ్యం వుండాలని, తప్పనిసరి పరిస్థితుల్లో భూమిని కోల్పోతున్న కుటుంబాల సామాజిక, ఆర్థిక స్థితి ముందు కన్నా మెరుగ్గా ఉండేలా చూసే బాధ్యత ప్రభుత్వానిదేనని. అయితే ఆచరణలో ప్రభుత్వాలు ఈ సూత్రాలను ఏ మాత్రం పాటించడంలేదు. పేదల భూములు, అసైన్డ్ భూములను వెతికి మరీ గుంజకుంటున్నాయి. అసైన్డ్ భూములు ప్రభుత్వం ఇచ్చిన భూములు కాబట్టి ఎప్పుడైనా తీసుకోవచ్చని, సాగుదార్లకు ఎటువంటి హక్కు ఉండదని, తాము నిర్ణయించిన ధరే ఇస్తామని స్థానిక అధికారులు ప్రజలను భయపెట్టి మోసం చేస్తున్నారు. ఇవన్నీ అబద్ధాలు, అవాస్తవాలు.

అసైన్డ్ భూములు, పేదల భూములు, ఇతర పట్టా భూములు తీసుకునే ముందు ప్రభుత్వం తప్పని సరిగా చేయాల్సిన పనులు:

1. భూములు ఏ అవసరం కోసం తీసుకుంటున్నారో అది ప్రజా ప్రయోజనం అని నిరూపించాలి.

2. ఈ భూములకు ప్రత్యామ్నాయంగా ఏ ఇతర ప్రాంతంలోనూ, ఇతరుల భూములు ఎక్కడా లేవని, ఆఖరి ప్రయత్నంగానే పేదల భూములు తీసుకుంటున్నట్లు నిరూపించాలి. ఇతర చోట్ల, పేదలు కాని వారి భూముల సేకరణకు చేసిన ప్రయత్నాలను వివరించాలి

3. ఈ భూములు తీసుకోవడం ద్వారా ఏ ఏ కుటుంబాలు, ఎన్ని రకాలుగా ఎంత నష్టపోతాయి, ఆ భూముల్లో ప్రాజెక్టులు, పరిశ్రమలు రావడం ద్వారా వారికి ఎంత, ఏ విధంగా లాభం కలిగే అవకాశం ఉంది, నష్టం ఎక్కువా, లాభం ఎక్కువా, అయితే ఎవరికెంత నష్టం, లాభం, పర్యావరణ పరంగా కలిగే ప్రభావాలు, ఈ పరిశ్రమల ద్వారా కలిగే సామజిక, ఆర్థిక ప్రభావాలు అన్నింటినీ అధ్యయనం చేసి, గ్రామసభలలో ప్రజలందరి ముందూ ఆ విషయాలను వివరించి వారి అభిప్రాయాన్ని, సమ్మతిని పొందాలి. భూములను కోల్పోయే కుటుంబాలకు ఎటువంటి ప్రత్యామ్నాయ ఉపాధి, ఎంత కాలం కల్పిస్తారు, ఆ ఉపాధి ద్వారా వచ్చే ఆదాయం ఎంత, భూమికి భూమి ఎక్కడ ఇస్తారు వంటి విషయాలు స్పష్టం చేయాలి. అలాగే వారు పునరావాసం కింద హక్కుగా ఏమేమి పొందుతారో చెప్పాలి.

4. ఈ ప్రక్రియ పూర్తయిన తరువాతనే భూ సేకరణకు ప్రకటన జారీ చేయాలి. ఆ ప్రకటన జారీ చేసిన 60 రోజుల్లో బాధిత కుటుంబాలు తమ అభ్యంతరాలను నమోదు చేయవచ్చు. వాటికి జవాబు చెప్పాల్సిన బాధ్యత భూ సేకరణ అధికారికి ఉంటుంది.

5. భూ సేకరణ ప్రక్రియలో ప్రజలకు అర్థమయ్యే స్థానిక భాషలోనే ప్రకటనలను, నోటీసులను అందించాలి.

భూమి ఉపాధి హక్కుల వేదిక, భూమి కోసం ఐక్య సంఘటన

భూ సేకరణ బాధితుల హక్కుల పరిరక్షణ కమిటీ

దళిత బహుజన ఫ్రంట్ (డి.బి.ఎఫ్), రైతు స్వరాజ్య వేదిక

ఐఐఐ పంటలలో రైతులు చేపట్టాల్సిన సస్యరక్షణ పద్ధతులు

జ. చంద్రశేఖర్, సుస్థిర వ్యవసాయ కేంద్రం

వరి:

ఖరీఫ్ వరి వెన్ను మీద వుంది. కాస్త ఆలస్యంగా విత్తిన వరి, పాలు పోసుకునే దశ లో ఉంది. ఈ దశ లో కంకి నల్లి ఆశించ వచ్చు. ఈ పురుగు పిల్లలు మరియు పెద్ద పురుగులు పాలుపోసుకుంటున్న గింజలనుండి రసం ను పీల్చుకుని నష్టం కలిగిస్తాయి. దీనివల్ల గింజలు కుంచించుకుపోతాయి. కంకి పై నుండి తమ నోటిని గుచ్చి రసాన్ని పీల్చడం వలన కంకిలో గింజల పై గుచ్చిన చోటున ఒక మచ్చ ఏర్పడుతుంది. ఇది ఎక్కువగా ఉన్నప్పుడు కంకి రంగు మారి ధాన్యం నాణ్యత తగ్గి ధర తగ్గుతుంది.

నివారణ:

పంట చేల నుండి కలుపు మొక్కలు తీసేయాలి. ఎందుకంటే వీటిమీద ఈ పురుగు గ్రుడ్లు పెట్టి పిల్లలు పెరిగే అవకాశముంది. క్రుళ్ళిన నత్తలు లేదా పీతలు ఎకరానికి 10 చొప్పున ఉంచితే ఈ పురుగులను వికర్షిస్తాయి. ఒక కిలో వెల్లుల్లి, 200 గ్రాముల పొగాకుతో 100 లీ. ద్రావణం చేసి అందులో 200 గ్రాముల సబ్బు పొడి ని కలిపి ఎకరా కు పిచికారి చేస్తే కంపునల్లిని 80 శాతంకు పైగా నివారించ వచ్చు.

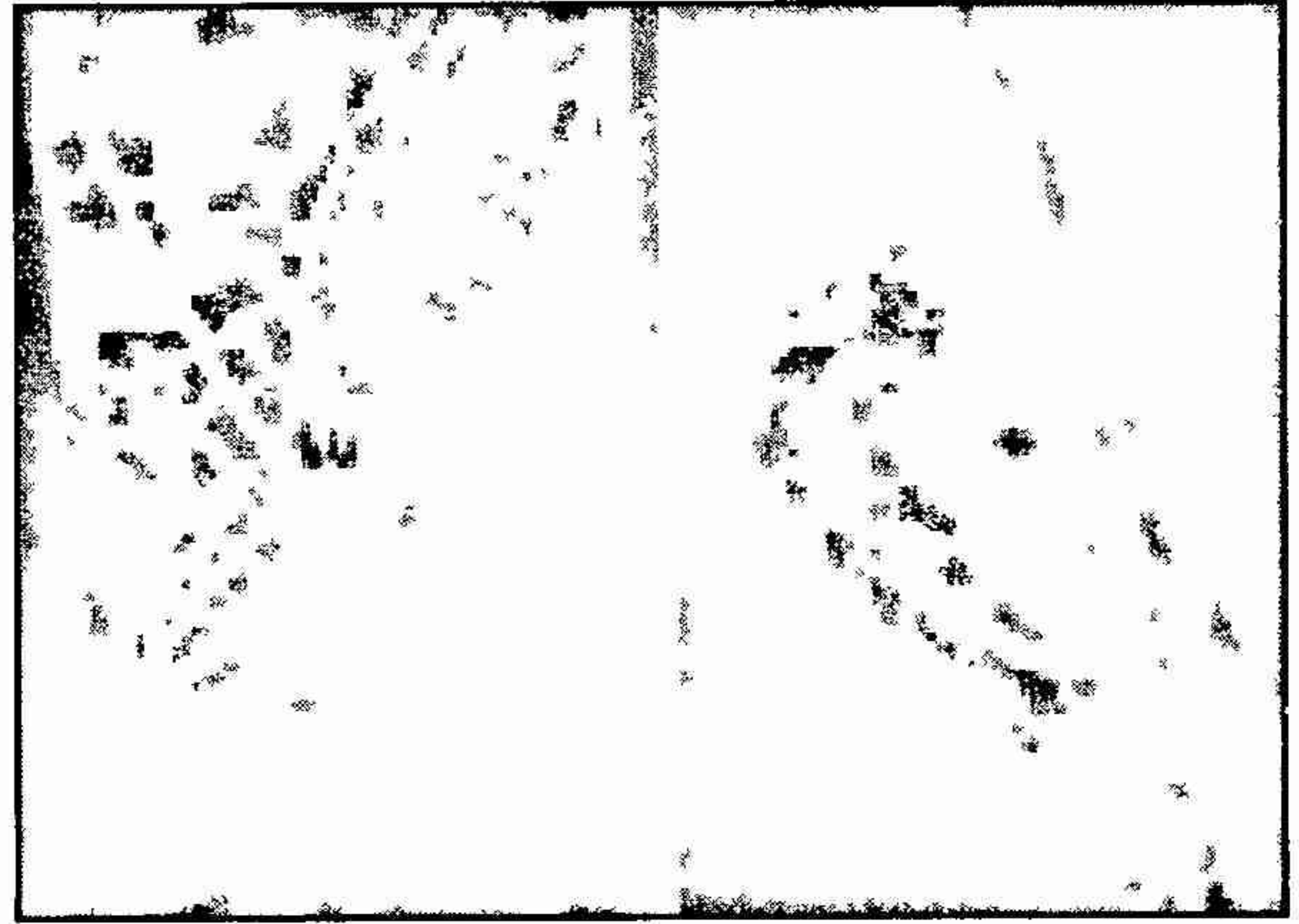
కంది:

కంది పంట పూత పిందె దశలో ఉంది.

ఈ దశలో చీడపీడల ఉధృతి కందిలో గమనించవచ్చు. ఇందులో ముఖ్యంగా పూత, కాయలను ఆశించే కాయతొలిచే పురుగులు, తెగుళ్ళలో ఎండు తెగులు మరియు వెర్రి తెగులు ముఖ్యమైనవి.

కాయ తొలుచు పురుగు: (శనగపచ్చ పురుగు)

- ❖ శనగపచ్చ పురుగు కంది పంటను ఆశించే పురుగులలో చాలా ముఖ్యమైనది మరియు పంటకు తీవ్ర నష్టాన్ని కలుగజేస్తుంది. ఈ పురుగు పూత, పిందె దశలో కాయలకు రంధ్రాలు చేసి గింజలను

తింటుంది. ఈ పురుగు తల భాగాన్ని కాయలలోకి చొప్పించి, వెనుక భాగాన్ని కాయ వెలుపల ఉంచుతుంది. ఈ లక్షణం వలన ఈ పురుగును సులభంగా గుర్తుపట్టవచ్చు.

- ❖ ఈ పురుగు జీవిత చక్రం సుమారు 30 నుండి 40 రోజుల వరకు ఉంటుంది. కంది పంటలో 4 నుండి 5 తరాలు ఈ పురుగు జీవిస్తుంది.
- ❖ ఈ పురుగు పూత పైన మరియు ఎదుగుతున్న పిందెలపైన సుమారు 500 నుండి 700 వరకు గుడ్లను విడివిడిగా పెడుతుంది.

నివారణ:

- ❖ వేసవిలో లోతు దుక్కి చేయడం వల్ల భూమిలోని పురుగు కోశస్థ దశ బయటపడి పక్షులు ఏరుకు తినటానికి వీలవుతుంది.
- ❖ ఖరీఫ్ కందిలో అంతర పంటగా 7 సాళ్ళు పెసర/మినుము, తదుపరి రబీలో జొన్న 2 సాళ్ళు వేయడం ద్వారా పరాన్న జీవులను వృద్ధి చేయటానికి తోడ్పడతాయి. పొలం చుట్టూ 4 సాళ్ళు జొన్న రక్షిత పైరుగా విత్తాలి.
- ❖ పచ్చ పురుగును తట్టుకునే ఐ.సి.పి.యల్ 332 రకాన్ని లేక పురుగు ఆశించినప్పటికీ తిరిగి పూతకు రాగల యల్ఆర్జి. 30 రకాన్ని సాగు చేయాలి.

- ❖ ఎర పంటగా బంతిని వేయాలి. (ఎకరానికి 100 మొక్కలు)
- ❖ పశువుల పేద + మూత్రం ద్రావణం పంటపై 15 రోజులకు ఒకసారి పిచికారీ చేయాలి. దీనివలన రెక్కల పురుగు పంటపై గ్రుడ్లు పెట్టకుండా కొంత వరకు పనికి వస్తుంది.
- ❖ లింగాకర్షక బుట్టలను ఎకరానికి 5 చొప్పున అమర్చి శనగపచ్చ పురుగు ఉనికిని (లింగాకర్షక బుట్టలలో పడిన తల్లి పురుగులను) గమనించి తగిన సస్యరక్షణ చర్యలు చేపట్టాలి.
- ❖ పురుగు గ్రుడ్లను, తొలిదశ పురుగులను గమనించిన వెంటనే వేపగింజల కషాయాన్ని (5%) లేక వేప సంబంధమైన మందులను లేదా నీమాస్తాన్ని పంటపై పిచికారీ చేయాలి.
- ❖ యన్.పి.వి. వైరస్ ద్రావణం ఎకరాకు 250 ఎల్.ఇ పంటపై పిచికారీ చేయాలి.
- ❖ పురుగు ఆశించిన కాయలను ఎప్పటికప్పుడు పొలం నుండి ఏరి నాశనం చేయాలి.
- ❖ పురుగులను తినే రైతు మిత్ర పక్షులు పక్షి స్థావరాలపై వాలి పొలంలోని పురుగులను ఏరుకుంటాయి. అందువల్ల ఎకరానికి 10 చొప్పున పక్షి స్థావరాలను అమర్చాలి.
- ❖ పురుగు పొలంలో కనబడిన వెంటనే “దులుపుడు చర్య”ను చేయడం వలన పురుగులను సుమారు 80 శాతం వరకు అరికట్టవచ్చు. ఈ దులుపుడు చర్య పురుగు ఉధృతిని బట్టి కనీసం 2-3 సార్ల వరకు చేయవలసి ఉంటుంది. (రెండు కంది సాళ్ళ మధ్య ఒక బట్టనుగానీ, ప్లాస్టిక్ పేపర్‌ను గానీ పరిచి రెండు సాళ్ళలో ఉండే కంది మొక్కలను జాగ్రత్తగా దులపడం వలన కందినాశించిన శనగపచ్చపురుగు లార్వాలు మొక్క నుండి క్రింద పరచిన పేపర్ మీద పడతాయి. ఈ విధంగా సేకరించిన లార్వాలను పంటకు దూరంగా

తీసుకువెళ్ళి నాశనం చేయాలి. ఇటీవల కాలంలో దులుపుడు చర్యలో సేకరించిన లార్వాలను ఎన్.పి.వి. వైరస్ ద్రావణం తయారు చేయడానికి వుపయోగిస్తున్నారు.)

- ❖ పైన సూచించిన చర్యలను తగిన సమయంలో చేపట్టినప్పుడు సాధారణంగా పురుగు ఉధృతి అదుపులో ఉంటుంది. ఒక వేళ వాతావరణ పరిస్థితులు అనుకూలంగా లేనట్లైతే పురుగు ఉధృతి పెరిగే అవకాశం ఉంది. ఈ సమయంలో 5 శాతం వేప కషాయం లేదా నీమాస్తం లేదా వేప సంబంధిత పురుగు మందులను (వృక్ష సంబంధమైన రసాయనాలను) పురుగు ఉధృతిని బట్టి 2-3 సార్లు వారం రోజుల వ్యవధిలో పంటపై సాయంత్రం వేళలో పిచికారీ చేయాలి.
- ❖ యాజమాన్య పద్ధతులను మరియు నివారణ పద్ధతులను రైతులందరూ సామూహికంగా చేపట్టినట్లైతే శనగపచ్చ పురుగును అదుపులో ఉంచవచ్చు.

వెర్రి తెగులు: (స్టెరిలిటీ మోజాయిక్)

- ❖ ఇది ఒక వైరస్ తెగులు. ఈ తెగులు నల్లి ద్వారా (ఇరియోఫిడ్ మైట్) ద్వారా వ్యాపిస్తుంది.
- ❖ ఈ తెగులు సోకిన మొక్కలు లేత ఆకుపచ్చ రంగు గల చిన్నచిన్న ఆకులు విపరీతంగా తొడుగుతుంది. పూత పూయదు. ఈ తెగులును రైతులు గొడ్డు తెగులు అని కూడా అంటారు.

నివారణ:

- ❖ ఐ.సి.పి.ఎల్ 87119 మరియు ఐ.సి.పి.ఎల్ 227 రకాలు ఈ తెగులును కొంత వరకు తట్టుకుంటాయి.
- ❖ నీటిలో కరిగే గంధకపు పొడిని లీటరు నీటికి 3 గ్రాముల చొప్పున వారం రోజుల వ్యవధిలో రెండు సార్లు పంటపై పిచికారీ చేయాలి.
- ❖ తెగులు సోకిన మొక్కలను పొలం నుండి ఎప్పటికప్పుడు పీకి నాశనం చేయాలి.

ఎండు తెగులు:

- ❖ ఎండు తెగులు సోకిన మొక్కలు పూర్తిగా కానీ, మొక్కలో కొంత భాగం గానీ, క్రమేణా వాడి ఎండిపోతాయి.
- ❖ ఎండిన మొక్కలను పీకి, కాండం మొదలు భాగం చీల్చి పరిశీలిస్తే నల్లని నిలువు చారలు స్పష్టంగా కనిపిస్తాయి.
- ❖ వాతావరణ పరిస్థితులు ఈ తెగులు వ్యాప్తికి అనుకూలంగా ఉంటే, పంటకు తీవ్ర నష్టం కలుగుతుంది.

నివారణ:

- ❖ ఈ తెగులు అధికంగా ఆశించిన పొలాలలో పొగాకు లేక జొన్నతో పంట మార్పిడి చేయాలి.
- ❖ ఐ.సి.పి.ఎల్ 87119 మరియు ఐ.సి.పి.ఎల్. 8863 కంది రకాలు ఈ తెగులును కొంత వరకు తట్టుకుంటాయి.
- ❖ ఎండిన మొక్కలను పొలం నుండి ఎప్పటికప్పుడు పీకి నాశనం చేయాలి.
- ❖ ఎకరానికి రెండు కిలోల బ్రెకోడర్మా విరిడీని 25 కిలోల బాగా చివికిన పశువుల ఎరువుతో కలిపి పొలంలో చల్లి, కలియ దున్నాలి.
- ❖ బీజామృతం లేదా బీజరక్ష లేదా బ్రెకోడర్మా విరిడీతో విత్తన శుద్ధి చేసి విత్తుకోవాలి.

పంట కోత - నిల్వ చేయడం:

- ❖ పొలంలో అన్ని కాయలు బాగా ఎండిన తరువాత కంది పంటను కోయాలి.
- ❖ ఎండిన తరువాత కట్టలతో కొట్టి కాయల నుండి గింజలను వేరు చేయాలి.
- ❖ పురుగులు ఆశించకుండా కందులను బాగా ఎండబెట్టాలి.
- ❖ కందులను నిల్వ ఉంచుకోవడానికి బూడిద గానీ, వేప ఆకులు కలిపి గానీ నిల్వ చేసుకోవచ్చు.
- ❖ విత్తనం కొరకు నిలువ చేసే కందులకు వేప నూనెను పట్టించడం వలన పుచ్చు పురుగును నివారించవచ్చు. సుమారు 100 కిలోల విత్తనానికి 200 మిల్లీ లీటర్ల వేప నూనె సరిపోతుంది.
- ❖ కందులను కంది పప్పుగా మార్చడం వలన పుచ్చు పురుగు బెడదను నివారించవచ్చు.

పెసర మరియు మినుము:

వీటిని రిలే పంటలుగా వరి కోతకు ఇంకా వారం రోజులు ఉందనగా వరిచేనులో మొలకెత్తిన పెసర లేదా మినుము విత్తనాలు వెదజల్లుతారు. కొన్ని చోట్ల వరి తరువాత పొలం దున్ని పెసర లేదా మినుము పంటలను వేస్తారు. పెసర లేదా మినుము వేసేముందు బీజమృతం లేదా బీజరక్షతో విత్తనశుద్ధి చేసుకోవడం అవసరం. దీనితో పాటు రైజోబియం అను నత్రజనిని స్థిరీకరించే బాక్టీరియా తో కూడా విత్తనశుద్ధి చేసి విత్తితే అధిక దిగుబడులను పొందవచ్చు.

కూరగాయలు:

చిక్కుడు :

ముఖ్యంగా తీగ చిక్కుడు పూత దశలో వుంది. ఈ దశలో పేనుబంక ఎక్కువగా సోకే అవకాశం వుంది. దీని నివారణకు వేపకషాయం లేదా నీమాస్త్రం 10 రోజుల వ్యవధిలో 2 సార్లు పంటపై పిచికారీ చేయాలి. వావిలాకు కషాయం కూడా పంటపై 2 సార్లు పిచికారీ చేసుకోవచ్చు.

బెండ :

ప్రస్తుతం బెండ కాత దశలో వుంది. ఈ దశలో ముఖ్యంగా కాయతొలిచే పురుగు, రసం పీల్చే పురుగులు,

బూడిద తెగులు మరియు పల్లాకు తెగులు సోకే అవకాశం వుంది.

పురుగుల నివారణ :

- ❖ పంట నాటిన 30 రోజుల సమయంలో ఎకరానికి 8-10 జిగురు పూసిన పసుపు రంగు డబ్బాలను పొలంలో అమర్చుకోవాలి. దీని వలన తెల్లదోమ ఉధృతిని అరికట్టవచ్చు.
- ❖ ఎర్రనల్లి, దీపపు పురుగు మరియు తెల్లదోమ నివారణ కొరకు పొగాకు కషాయం (1 కిలో పొగాకు కషాయం 100 లీటర్ల నీటిలో) పిచికారీ చేయాలి.
- ❖ కాయతొలుచు పురుగు తొలి దశలో నీమాస్ట్రం లేదా వేప కషాయం పిచికారీ చేసుకోవాలి. తరువాత దశలలో అగ్నిఅస్ట్రం లేదా పచ్చిమిర్చి + వెల్లుల్లి ద్రావణం పిచికారీ చేసుకోవాలి.

తెగుళ్ళ నివారణ:

- ❖ బూడిద తెగులు నివారణ కొరకు పులిసిన మజ్జిగ (6 లీటర్ల మజ్జిగ, 100 గ్రాముల ఇంగువ, 100 లీటర్ల నీటిలో) లేదా పశువులపేడ మూత్రం, ఇంగువ ద్రావణం లేదా పిచ్చితులసి కషాయం (5 కిలోలు 100 లీటర్ల నీటిలో) పిచికారీ చేసుకోవాలి.
- ❖ ఎండు తెగులు నివారణ కొరకు ఎకరానికి 1-2 క్వీంటాళ్ళ వేపపిండి ఆఖరి దుక్కిలో వేసుకోవాలి. మరియు పంట మార్పిడి పాటించాలి. విత్తన శుద్ధి చేయాలి.
- ❖ పల్లాకు తెగులు (వైరస్ తెగులు) తెల్లదోమ ద్వారా వ్యాపిస్తుంది. తెల్లదోమ నివారణకు పసుపురంగు డబ్బాలు పెట్టాలి. పొగాకు కషాయం, వేప కషాయం తప్పనిసరిగా పిచికారీ చేసుకోవాలి.
- ❖ వైరస్ నివారణకు ఎకరానికి 6 లీటర్ల పచ్చి పాలు 100 లీటర్ల నీటిలో కలిపి పిచికారీ చేసుకోవాలి.
- ❖ వైరస్ సోకిన మొక్కలను పొలం నుండి ఎప్పటికప్పుడు తొలగించి నాశనం చేయాలి.

టమాటాలో కాయతొలుచు పురుగు నివారణ:

- ❖ ఎర పంటగా వేసిన బంతిపై పురుగుల గుడ్లను గమనించి, గుర్తించినట్లయితే ఆ పువ్వులను తుంచి నాశనం చేయాలి.
- ❖ పురుగు ఉధృతిని తెలుసు కోవడానికి లింగాకర్షక బుట్టలు ఎకరానికి 4 చొప్పున అమర్చాలి.
- ❖ గుడ్లు చూసిన వెంటనే ట్రైకోగ్రామ ఫిలోనిస్ పరాన్న జీవిని ఎకరానికి 20,000 చొప్పున పొలములో వదలాలి. ఈ పరాన్నజీవి “ట్రైకోకార్డుల” రూపంలో దొరుకుతాయి.
- ❖ 5% వేపగింజల కషాయాన్ని పిచికారీ చేయాలి.
- ❖ ఎకరానికి 250 ఎల్.ఇ. హెచ్.ఎస్.పి.వి. ద్రావణానికి కొద్దిగా నీలిరంగును కలిపి పిచికారీ చెయ్యాలి. దీనివల్ల పురుగులకు వ్యాధి సోకి చనిపోతాయి.
- ❖ పశువులపేడ - మూత్రం ద్రావణాన్ని పంటపై పిచికారీ చేయటం వల్ల రెక్కల పురుగులు పంటపై గుడ్లుపెట్టవు, పంటకు వివిధ రకాలైన తెగుళ్ళ నుండి కొంతవరకు రక్షణ లభిస్తుంది. వంటకు కొంత నత్రజని లభిస్తుంది.
- ❖ మిరప - వెల్లుల్లి ద్రావణాన్ని పంటపై పిచికారీ చేయటం వల్ల పురుగులను నివారించవచ్చు.
- ❖ తప్పనిసరిగా వేసవి దుక్కులు చేయడం వల్ల పచ్చపురుగు మరియు లద్దెపురుగుల బెడద తగ్గుతుంది.
- ❖ పచ్చదోమ నివారణకు ఒకసారి పొగాకు కషాయం లేదా 5 శాతం వేపకషాయం లేదా నీమాస్ట్రం పిచికారీ చేసుకోవాలి.

రబీ కూరగాయలలో నారుమడుల తయారీ యాజమాన్య పద్ధతులు

జి. చంద్రశేఖర్, సుస్థిర వ్యవసాయ కేంద్రం

టమాట మరియు వంగలో నారుమళ్ళు వేసేముందు గుర్తుంచుకోవలసిన కొన్ని ముఖ్యవిషయాలు:

- ❖ నారుమడి తీయవలసిన స్థలంలో మురుగు నీటి పారుదల సౌకర్యం బాగా ఉండి కొద్దిగా ఎత్తయిన ప్రదేశం అయి ఉండాలి.
- ❖ నేలలు ఇసుకతో కూడిన గరపనేల అయి ఉంటే మంచిది.
- ❖ నారుమడి వేయాల్సిన స్థలం నీటి వసతికి దగ్గరగా ఉండేటట్లు చూసుకోవాలి.
- ❖ నారుమడి స్థలం ముఖ్యపొలం నుంచి కొద్దిగా దూరంగా ఒక పక్కగా ఉంటే మంచిది.

కలుపు విత్తనాలు, నిద్రావస్థలో ఉన్న పురుగులు, తెగులుకారకాలు నశిస్తాయి.

- ❖ వారం తర్వాత పాలీథిన్ షీట్‌ని తీసి నేలను బాగా కలిపి ఆరబెట్టాలి. వెంటనే విత్తితే ఆ వేడికి మొలకశాతం దెబ్బతింటుంది.
- ❖ విత్తే సమయానికి 15 రోజుల ముందే నారుమడిలో ఒక చ.మీ.కు 400 గ్రాముల వేపపిండిని కలుపుకోవాలి.
- ❖ విత్తేముందు విత్తనాన్ని ట్రైకోడెర్మావిరిడి (5 గ్రాములు కిలో విత్తనానికి) కలిపి విత్తన శుద్ధి చేయాలి.

నారుమడి తయారీ

- ❖ నారుమడిగా తీసుకోవలసిన భూమిని వేసవి కాలంలో బాగా లోతుగా దున్ని ఎండకు ఎండేలా చేయాలి.
- ❖ భూమిలో ఎటువంటి కలుపు మొక్కలు, వేర్లు లేకుండా తీసివేసి కాల్చి వేయాలి.
- ❖ ప్రతి 10 చ.మీ. కు 40 నుండి 50 కిలోల కుళ్ళిన పశువుల ఎరువు వేసి కలియదున్నాలి.
- ❖ 4 మీటర్ల పొడవు, 1 మీటరు వెడల్పు, 15 సెం.మీ. ఎత్తు నారుమడిని తయారు చేసుకోవాలి.
- ❖ రెండు నారుమళ్ళ మధ్య వాటి చుట్టూ 10 సెం. మీ. లోతు, 50 సెం.మీ. వెడల్పు గల కాలువ, మురుగు నీరు పారేందుకు వీలుగా ఉండేటట్లు చూసుకోవాలి.

విత్తడంలో మెళకువలు

- ❖ విత్తేముందు నారుమడిని వారం రోజుల పాటు నల్లని పాలిథిన్ షీట్లతో కప్పి ఉంచాలి. దీని వల్ల అధిక వేడిమి కలిగి నేలలో ఉన్న నులిపురుగులు,

నారుమడి:

- ❖ ఎత్తు మడులపై చేతి వేళ్ళతో గానీ, కర్రతోగానీ దగ్గర గీతలు కలిపి ఆ గీతల్లో పలుచగా చల్లాలి. ఇలా చేయడం వల్ల వరుసల మధ్య తగినంత దూరం ఉండి నారుకుళ్ళు తెగులు రాకుండా నివారించవచ్చు.
- ❖ విత్తనం వేసిన వెంటనే వరి గడ్డితో నారుమడిని కప్పితే మొలకశాతం పెరగటమే గాక విత్తనాలు త్వరగా మొలకెత్తుతాయి. విత్తనాలు మొలకెత్తిన వెంటనే పైన పరచిన గడ్డిని తీసివేయాలి.

- ❖ నారుమళ్ళలో విత్తనం వేశాక నీరు పెట్టడం చాలా ముఖ్యం. అవసరాన్ని బట్టి ప్రతిరోజూ ఉదయం, సాయంత్రం రెండు సార్లు రోజ్ క్యాన్లతో నీరు చల్లడం మంచిది.

నారుమడి నుంచి మొక్కలను పొలంలో నాటడం

మొక్కలు 3 లేక 4 ఆకులు కలిగి, పెన్సిల్ మందం ఉన్న దశలో వాటిని ప్రధాన పొలంలో నాటడానికి అనువైనవిగా గుర్తించాలి.

నారును ప్రధాన పొలంలో నాటిన తర్వాత బెట్ట పరిస్థితులను తట్టుకొనే విధంగా సిద్ధం చేయడానికి నారుమడిలో ఉన్నప్పుడు పీకడానికి వారం రోజుల ముందునుండి నీటి తడులను క్రమేపి తగ్గించాలి. ఆ తర్వాత నారు పీకే ముందురోజు బాగా నీరు పెట్టి వేర్లు దెబ్బతినకుండా నారును తీసి ప్రధాన పొలంలో నాటుకోవాలి. పొలంలో నాటడానికి ఒకటి, రెండు రోజుల ముందు నారుమడిలో నీరు పెట్టి మొక్కలు తీయాలి.

పొలంలో నాటేపని చల్లని సాయంకాలం నమయంలో చేస్తే మొక్కలు పొలంలో త్వరగా నిలదొక్కుకుంటాయి. నాటిన వెంటనే పొలంలో నీరు పారించాలి. పైన చెప్పిన విధంగా నారుమడి పెంపకంలో మెలకువలు పాటిస్తే అధిక దిగుబడులను పొందవచ్చు.

క్యాబేజీ మరియు క్యాలిఫ్లవర్ నారుమడి యాజమాన్య పద్ధతులు

నారుమడి:

విత్తన మోతాదు:

సూటి రకాలు : ఎకరాకు 280 - 320 గ్రా.

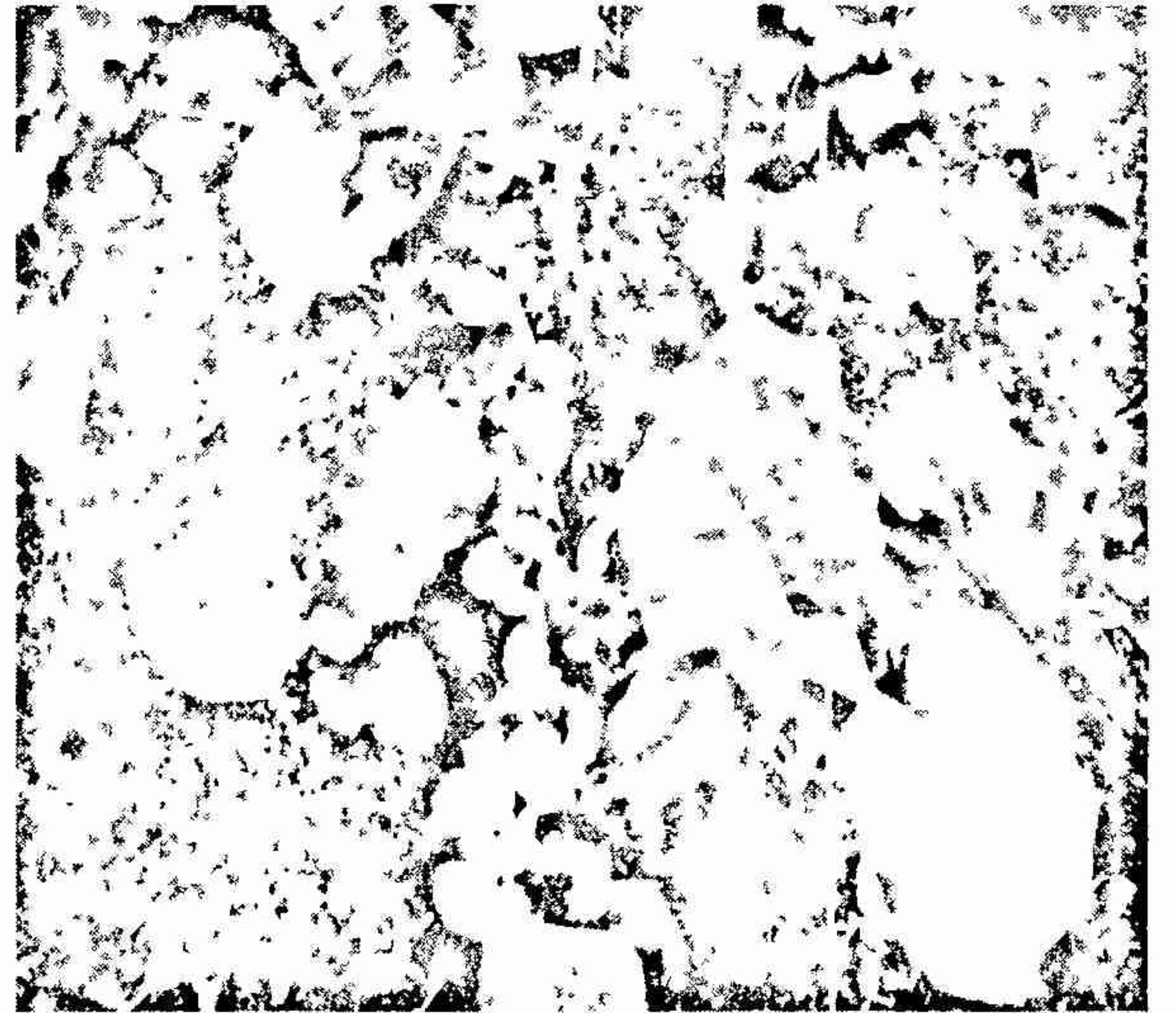
సంకర రకాలు : ఎకరాకు 120 - 200 గ్రా.

- ❖ ఎత్తయిన నారుమడి తయారుచేసుకోవాలి. నారుకుళ్ళు తెగులు నివారణకు నారుమడిలో 5 కిలోల వేపపండి నేలలో కలిపి నారుమడిని తయారుచేసుకోవాలి.

- ❖ నారుమళ్లను ఆశించే నారుకుళ్ళు తెగులు నివారణకు ట్రైకోడర్మావిరిడి 4 గ్రాములు, 1కిలో విత్తనానికి కలిపి విత్తనశుద్ధి చేసుకోవాలి.

- ❖ ఎత్తైన నారు మడులలో నారును పెంచాలి.
- ❖ విత్తనాలను బీజామృతం లేదా బీజరక్షతో విత్తన శుద్ధి చేసుకోవాలి.
- ❖ నారు పోసిన 15 రోజులకు వేప సంబంధిత మందులు నారుపై పిచికారీ చేయాలి.

ప్రధాన పొలంలో నాటేటప్పుడు తీసుకోవలసిన జాగ్రత్తలు

- ❖ తెగుళ్ళ నివారణకు ఆఖరి దుక్కిలో 200 కిలోల వేపపిండిని భూమిలో వేసి కలియదున్నాలి.
- ❖ పంట చుట్టూ రక్షక పంటగా జొన్న, మొక్కజొన్న లేదా సజ్జ పంటను రెండు వరుసల్లో విత్తుకోవాలి.
- ❖ ప్రధాన పొలంలో నారు నాటేటప్పుడు ప్రతి 25 వరుసల క్యాబేజీ మరియు కాలిఫ్లవర్తో పాటుగా ఆవాలు రెండు వరుసలు ఎరపంటగా వేయాలి. నాటిన 30 మరియు 45వ రోజున వేప సంబంధిత మందులు పంటపై పిచికారీ చేసుకోవాలి. ఈ మందులను ఆవ పంటపై కూడా పిచికారీ చేయవలసి ఉంటుంది.

కొన్ని ముఖ్యమైన కారణాలు - పరిష్కారాలు

కె. రవి, తొలకరి సహసంపాదకులు

కొన్ని వాస్తవాలు:

1. రాష్ట్రంలో 2011 జనాభా గణాంకాల ప్రకారం 68.69 శాతం కుటుంబాలు గ్రామీణ ప్రాంతంలో నివసిస్తుంటే, 31.31 శాతం కుటుంబాలు పట్టణ ప్రాంతాలలో నివసిస్తున్నాయి. తెలంగాణ రాష్ట్ర ప్రభుత్వ విశ్లేషణ - 2014 ప్రకారం 40 శాతం కుటుంబాలు వ్యవసాయం ప్రధాన వృత్తిగా, మరో 12.5 శాతం కుటుంబాలు వ్యవసాయ కూలీ ప్రధాన వృత్తిగా జీవిస్తున్నాయి. మరో 26.5 శాతం కుటుంబాలకు స్వయం ఉపాధి ప్రధాన వృత్తి.
2. ప్లానింగ్ కమీషన్ నివేదిక ప్రకారం రాష్ట్రంలోని 10 జిల్లాలలో 9 జిల్లాలు BACKWARD REGIONS GRANT FUND(BRGF) క్రింద ఎంపిక చేయబడ్డాయి.
3. 2011 సామాజిక, ఆర్థిక, కుల గణన గణాంకాల ప్రకారం తెలంగాణ రాష్ట్రంలో (గ్రామీణ ప్రాంతంలో) మొత్తం కుటుంబాలు 57,06,101. భూమి కలిగిన కుటుంబాలు 24,17,061 (42 శాతం), భూమి లేని కుటుంబాలు 32,88,938 (58 శాతం). సాగుదారుల కుటుంబాలు 14,94,378 (26.19 శాతం) వ్యవసాయ కూలీల కుటుంబాలు 28,29,348 (49.58 శాతం)
4. 2011 సామాజిక, ఆర్థిక, కుల గణన గణాంకాల ప్రకారం తెలంగాణ రాష్ట్రంలో కుటుంబం లో ప్రధాన వ్యక్తి నెలసరి ఆదాయం 5000 రూపాయల లోపు వున్న కుటుంబాలు 43,02,997 (75.41 శాతం).
5. 2015లో ద్వారా తెలంగాణ గ్రామీణ సమీక్షిత అభివృద్ధి పథకం (TRIGP) క్రింద ఎంపిక చేయబడిన వెనుకబడిన మండలాలు -150
6. ఎన్.ఎస్.ఎస్.ఓ. 70 వ రౌండ్ ప్రకారం తెలంగాణ రాష్ట్రంలో సంస్థాగత రుణాలు అందక, వ్యవసాయం గిట్టుబాటు కాక రుణాల ఊబిలో కూరుకు పోయిన

వ్యవసాయ కుటుంబాలు 89.1 శాతం. ఈ కుటుంబాల సగటు అప్పు 93,500 రూపాయలు.

7. 70వ రౌండ్ ప్రకారం తెలంగాణ రాష్ట్రంలో వ్యవసాయదారులు ప్రైవేట్ వడ్డీ వ్యాపారుల నుండి తెచ్చుకున్న రుణ బకాయిలు 60.3 శాతం
8. తెలంగాణ రాష్ట్రంలో నికర సాగు భూమి - 49,61,000 హెక్టార్లు. ఒక సారి కన్నా ఎక్కువ సార్లు విత్తే భూమి -10,36,139. మొత్తం స్థూల విత్తే భూమి - 56,90,089 హెక్టార్లు.
9. తెలంగాణ రాష్ట్రంలో సగటు వర్షపాతం 906.5 మిల్లీ మీటర్లు
10. తెలంగాణ రాష్ట్రం లో నికర సాగు నీటి ఆధారిత భూమి విస్తీర్ణం (ఖరీఫ్) 14,87,000 హెక్టార్లు (2014 -15)

ఈ నేపథ్యంలో వ్యవసాయ రంగ కుటుంబాలను ఆర్థికంగా బలోపేతం చేసేందుకు, ఆ రంగంలో స్వావలంబన పొందేందుకు ఖచ్చితంగా చేపట్టాల్సిన చర్యలలో ప్రభుత్వ రంగ పెట్టుబడులు ఈ రంగానికి పెంచడమనేది మొదటిది.

సమస్య 1:

వ్యవసాయ రంగానికి తగ్గుతున్న బడ్జెట్ కేటాయింపులు:

1. రాష్ట్ర వ్యవసాయ రంగానికి నేరుగా బడ్జెట్ కేటాయింపులు అతి తక్కువగా వుంటున్నాయి. ప్రణాళిక మరియు ప్రణాళికేతర కేటాయింపులు కలిపి 2014 -2015లో 6,276.33 కోట్లు కాగా, దీనిని 2015-2016లో 5545.78 కోట్లకు తగ్గించారు. గత ఏడాదితో పోలిస్తే 13 శాతం తగ్గింది.
2. ఈ బడ్జెట్ లో కూడా ప్రణాళిక కేటాయింపులు గత ఏడాది కంటే 76 శాతం తగ్గించారు. కేంద్ర ప్రభుత్వం రాష్ట్రాలకు నిధులు నేరుగా బదలాయించి, రాష్ట్రాలకు స్వేచ్ఛ కల్పించాము అంటుంటే, తెలంగాణ రాష్ట్ర

ప్రభుత్వం వ్యవసాయం బాధ్యత నెత్తిన వేసుకోక పోవడం అన్యాయం.

3. మార్కెటింగ్ మరియు ఉద్యాన శాఖలకు తప్పిస్తే, వ్యవసాయం మరియు అనుబంధ రంగాలలోని అన్ని శాఖలకు నిధులు తగ్గాయి. ముఖ్యంగా వ్యవసాయ శాఖకు 730 కోట్లు తగ్గాయి .
4. కేంద్ర ప్రాయోజిత పథకాలకు కేటాయింపులు గత సంవత్సరం 815.57 కోట్లు కాగా ఈ సంవత్సరం కేవలం 674.74 కోట్లు మాత్రమే - 17 శాతం కోత
5. కేంద్ర ప్రభుత్వం తాను యిచ్చే నిధులలో 140 కోట్లు తగ్గిస్తే ఈ మేరకు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం నిధులు కేటాయించి వాటిని పూర్తి స్థాయిలో నడపవచ్చు. కానీ ప్రభుత్వం ఆ పని చేయలేదు .
6. రుణ మాఫీ అమలుకు 4,250 కోట్లు, కేంద్ర పథకాలకోసం కేటాయించిన 674 కోట్ల నిధులను తీసివేస్తే, రాష్ట్ర ప్రభుత్వం తానుగా వ్యవసాయ శాఖకు కేటాయించిన నిధులు కేవలం 621 కోట్లు మాత్రమే.
7. 2014-15లో మార్కెట్ స్థిరీకరణ నిధికి 400 కోట్లు కేటాయిస్తే, ఈ సంవత్సరం దానిని 75 కోట్లకు తగ్గించారు. ఈ ఏడాది పత్తి, చెరకు పంటలు వేసిన రైతులు గిట్టుబాటు ధరలు రాక బాగా నష్ట పోయారు. వరి ధాన్యాన్ని కూడా ఈ సీజన్లో ఎఫ్.సి.ఐ సేకరించకపోతే, రాష్ట్ర ప్రభుత్వం పూర్తి స్థాయిలో సేకరణకు దిగకపోతే, వరి రైతులు తీవ్రంగా నష్టపోయే ప్రమాదం వుంది. అందుకే మార్కెట్ స్థిరీకరణ నిధి కోసం కనీసం 5,000 కోట్లు కేటాయించి వుండాలి.
8. కేంద్ర ప్రభుత్వం కూడా ఒక పద్ధతి ప్రకారం వ్యవసాయరంగానికి నిధుల కేటాయింపు తగ్గించింది. సబ్సిడీలు కూడా మరింత తగ్గిస్తామని చెబుతున్నారు. దేశంలో ప్రధాన ఉత్పత్తి, జీవనోపాధి రంగమైన వ్యవసాయ రంగంలో ప్రభుత్వ పెట్టుబడులు పెరగాలని నిపుణులు చెబుతుంటే రాష్ట్ర, కేంద్ర ప్రభుత్వాలు నిధులలో కోత పెడుతున్నాయి. ఒక్కొక్కసారి కేటాయింపులు బాగానే కనపడినా, నిధుల విడుదల, ఖర్చు ఆ స్థాయిలో కనపడడం లేదు .

కొన్ని పరిష్కారాలు :

1. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం, మరియు కేంద్ర ప్రభుత్వం తమ సంవత్సర బడ్జెట్ లలో కనీసం 10 శాతం నిధులను నేరుగా వ్యవసాయ రంగానికి కేటాయించాలి. (నీటిపారుదల రంగానికి కేటాయించే నిధులు కాకుండా)
2. నిధులను వ్యవసాయ సీజన్ లో రైతులకు ఉపయోగ పడే విధంగా విడుదల చేయాలి (ఆర్థిక సంవత్సరం చివరిలో కాకుండా). నిధుల కేటాయింపు మెజారిటీ రైతులకు వుపయోగపడేలా ప్రాధాన్యతలను నిర్ణయించుకోవాలి .
3. వ్యవసాయ రంగంలో వచ్చిన మార్పుల దృష్ట్యా సబ్సిడీ పథకాలలో తగిన మార్పులు చేయాలి. సన్న, చిన్న కారు, మధ్యతరగతి రైతులకు ఎక్కువ ఉపయోగ పడేలా ఈ పథకాలు వుండాలి. మన వాతావరణానికి అనువుగాని పాలీహౌస్ లాంటి వాటికి కాకుండా (గత 2 సంవత్సరాలలో 500 కోట్లు కేవలం 2,000 ఎకరాలలో పాలీ హౌస్ ల నిర్మాణం కోసం కేటాయించారు), క్షేత్ర స్థాయిలో గోదాములు, శీతల గిడ్డంగులు, మార్కెట్ యార్డుల అభివృద్ధి, రైతుల వసతి గృహాలు లాంటి మౌలిక వసతుల అభివృద్ధి కోసమూ, బావుల, బోరు బావుల తవ్వకం భారాన్ని రైతులే భరించకుండా, ప్రభుత్వం భరించే విధంగానూ ఈ సబ్సిడీ పథకాలను పునర్ నిర్వచించాలి .
4. రైతులకు కొంత భారంగా మారిన వ్యవసాయ కూలీ చెల్లింపు మొత్తాన్ని కొంత సబ్సిడైజ్ చేసే విధంగానూ (జాతీయ గ్రామీణ ఉపాధి హామీ పథకం స్ఫూర్తిని దెబ్బ తీయకుండా, అందులో కూలీల హక్కులకు ఎటువంటి భంగం కలిగించకుండా) కేటాయింపులు చేయవచ్చు.
5. మొత్తం వ్యవసాయ కుటుంబాల ఆదాయ భద్రత లక్ష్యంగా, ప్రతి సంవత్సరం స్థితి గతులను పరిశీలించి, నివేదిక రూపొందించి, అమలును పర్యవేక్షించేందుకు రాష్ట్ర స్థాయిలో ఒక రైతుల ఆదాయ కమీషన్ ను నియమించాలి. ఈ కమీషన్ పూర్తి స్వయం ప్రతిపత్తితో పని చేసే విధంగా వుండాలి. పంట ఉత్పత్తి ఖర్చులను,

కుటుంబాల జీవన వ్యయాలను పరిగణనలో
వుంచుకుని ఈ కమీషన్ సమగ్ర నివేదికలు
రూపొందించాలి.

6. ఈ కమీషన్ ఆధ్వర్యం లో రాష్ట్ర స్థాయిలో వ్యవసాయ
పంటల ఉత్పత్తి ఖర్చులను శాస్త్రీయంగా అంచనా వేసి,
పంటలకు లాభసాటి ధరలను ప్రతిపాదించేందుకు
రాష్ట్ర స్థాయి CACPని నియమించాలి. అలాగే పశు
పోషకుల ఖర్చులను, ఆదాయాలను కూడా ఈ కమీషన్
పరిశీలించాలి.
7. ఈ కమీషన్ నివేదికలకు, సిఫారసులకు చట్ట బద్ధత
కల్పించాలి. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం అమలు చేయాలి.
8. మొత్తం వ్యవసాయ రంగానికి కేటాయించిన నిధులు,
వ్యవసాయ రంగ బ్యాంకు రుణాలు వాస్తవ
సాగుదారులకు లేదా వ్యవసాయదారుల సహకార
సంఘాలకు, రైతులు మాత్రమే భాగస్వాములుగా వుండే
ఉత్పత్తిదారుల కంపెనీలకు మాత్రమే అందేలా
ప్రణాళికలు రూపొందించాలి .
9. వ్యవసాయ రంగం పై ఆధారపడిన యితర
వ్యాపారులకు, కంపెనీలకు ఈ పెట్టుబడులను
మళ్ళించ కూడదు. నగరాలను, పట్టణాలను
వ్యవసాయ రంగ రుణాల పరిధి నుండి తప్పించాలి .
10. రాష్ట్రంలో కౌలు రైతుల సంఖ్య గణనీయంగా
పెరుగుతున్నది. వ్యవసాయాన్ని వృత్తిగా ఎంచుకునే
సన్న, చిన్న రైతులకు, భూమి లేని నిరుపేదలకు,
బడుగు, బలహీన వర్గాలకు సాగు భూములు
అందుబాటులో లేకపోవడం తో ఈ వర్గాల ప్రజలు
అధిక కౌలు ధరలు చెల్లించి భూములను కౌలుకు
చేస్తున్నారు. పైగా ఈ రైతులకు సంస్థాగతంగా
ప్రభుత్వం నుండి ఎటువంటి సహాయమూ అందడం
లేదు. దీని వల్ల ఈ రైతులు ప్రైవేట్ వడ్డీ వ్యాపారులపై
ఆధారపడి, ఎక్కువ వడ్డీ రేట్లకు రుణాలు తెచ్చు
కుంటున్నారు.
11. కాబట్టి రాష్ట్రంలో భూమిలేని గ్రామీణ నిరుపేదలకు
భూమి అందుబాటులో వుంచేందుకు రాష్ట్రంలో
జరుగుతున్న భూమి స్పెక్యులేటివ్ మార్కెట్ను
నియంత్రించాలి. వ్యవసాయేతర ఆదాయాలు

ప్రధానంగా కలిగిన వారు వ్యవసాయ భూములు
కొనకుండా నిషేధం విధిస్తూ చట్టం చేయాలి (1950
లో తెలంగాణా రాష్ట్రంలో అమలులో ఉన్న చట్టం
అలాంటిదే.) భూముల కౌలు ధరలపై నియంత్రణ
విధించేలా పాత కౌలు చట్టాలను అమలు చేయాలి.

12. భూముల కేటాయింపు, సేకరణ విధానం కంటే
ముందుగా భూమి వినియోగ విధానం తీసుకు రావాలి.
పర్యావరణ హితమైన పద్ధతులతో భూమిని సరైన
పద్ధతులలో ఎలా వినియోగించుకుంటాం? ఏయే
రంగాలకు భూమిని ఎలా, ఎంత కేటాయిస్తాం? అనేది
స్పష్టంగా నిర్ణయించాలి .

సమస్య 2 :

పంటల పొందిక లో వస్తున్న మార్పులు :

1. తెలంగాణా రాష్ట్రంలో వాతావరణ పరిస్థితులు,
సాగుభూముల స్థితిగతుల రిత్మా అనేక పంటలు
సాగయ్యేవి. ముఖ్యంగా జొన్న మరి కొన్ని చిరు
ధాన్యాలు, కంది, పెసర, ఉలవలుతో సహా అన్ని రకాల
పప్పు ధాన్యాలు, వేరు శనగ, ఆముదం, నువ్వులతో
సహా అనేక నూనె గింజల పంటలు వుండేవి. ఈ
పంటల దిగుబడులు తక్కువగానే వున్నా, ఖర్చు కూడా
తక్కువే అయ్యేది. ముఖ్యంగా స్థానిక విత్తన రకాలు,
పశువుల ఎరువు, అందుబాటులో వుండేవి కనుక
రైతులు ఎక్కువ ఖర్చు లేకుండానే పంటలు సాగు
చేసేవారు. ప్రధానంగా వర్షాధార పంటలు వుండేవి
కనుక పూర్తి కరువు కాలంలో తప్ప చాలా
సందర్భాలలో ఎంతో కొంత పంట ఇంటికి వచ్చేది.
వ్యవసాయం కోసం అప్పులు చేయవలసి వచ్చేది
కాదు.
2. కానీ కొంత సాగునీటి వనరులు వచ్చాక, బోర్ వెల్స్
వచ్చాక మరి విస్తీర్ణం బాగా పెరిగింది. ధాన్యానికి
ప్రభుత్వ సేకరణ సౌకర్యం వుండడం, ఆహార
అలవాట్లలో వచ్చిన మార్పులు కూడా ఇందుకు
కారణమయ్యాయి. పత్తి కొన్ని ప్రాంతాలకే, ముఖ్యంగా
నల్లరేగడి భూములున్న ప్రాంతాలకే పరిమితమై
వుండేది. పత్తిలోనూ అనేక స్థానిక రకాలు ఉండేవి .
ఈ పత్తి విత్తన రకాలు వర్షాధార ప్రాంతాలకు

అనుకూలంగా ఉండేవి. పత్తి సాగుకు ఖర్చు తక్కువగా వుండేది.

3. కానీ బీటీ పత్తి వచ్చాక పత్తి పంట వేగంగా విస్తరించింది. ఈ బీటీ పత్తి విత్తనాలలో ఒక జన్యువుపై కంపెనీకి పేటెంట్ ఉండడం వల్ల, మొత్తం పత్తి విత్తన మార్కెట్ ఆ కంపెనీ, దాని అనుబంధ కంపెనీల చేతుల్లోకి పోయింది. ప్రతి సంవత్సరం రైతులు విత్తనాలను మార్కెట్ నుండి కొనుగోలు చేస్తున్నారు . పైగా ఈ బీటీ పత్తి పంట దిగుబడులపై కంపెనీల ప్రచారం రైతులను భ్రమలలోకి నెట్టింది. దీనితో రైతులు బీటీ పత్తికి అనువుగాని భూములలో కూడా దీనిని వేస్తున్నారు. అనేక పంటలు సాగు భూముల నుండి మాయమవుతున్నాయి. బీటీ పత్తి విస్తీర్ణం కొన్ని జిల్లాలలో 70 శాతానికి చేరింది. మొత్తం రాష్ట్రంలో 50 శాతానికి చేరింది.

4. మన వర్షాధార భూములకు అనువుగాని మొక్కజొన్న పంట కూడా వేగంగా వ్యాపించింది. సాధారణంగా ఈ భూములకు అనువైన మొక్కజొన్న రకాలు మాయమైపోయాయి. కరువు, వర్షాభావ పరిస్థితులలో ప్రస్తుత మొక్కజొన్న హైబ్రిడ్స్ తట్టుకోలేక రైతులకు తీవ్ర నష్టాలను కలిగిస్తున్నాయి .

5. సోయాబీన్ కొన్ని భూములకు అనువైనదే అయినా, సోయా విత్తనంతో రైతులు నమన్యను ఎదుర్కొంటున్నారు. పైగా అకాల వర్షాలు సోయా విత్తనం మొక్కపైనే మొలకెత్తే పరిస్థితివల్ల రైతులు తీవ్రంగా నష్టపోతున్నారు .

6. హైదరాబాద్ నగరం, యితర నగరాల చుట్టూ కూరగాయలు పండే అనేక ప్రాంతాలు రియల్ ఎస్టేట్ వల్ల ప్లాట్స్ గా మారిపోయాయి. గతంతో పోల్చినపుడు కూరగాయల, పండ్ల తోటల విస్తీర్ణం కొంత పెరిగి నప్పటికీ సన్న, చిన్నకారు రైతులకు వుపయోగ పడేలా క్షేత్ర స్థాయిలో శీతల గిడ్డంగులు లేకపోవడం వల్ల రైతులు పండించిన పంటలో ప్రధాన భాగాన్ని నష్టపోతున్నారు. లేదా అతి తక్కువ ధరలకు అమ్ముకుంటున్నారు.

7. మార్కెట్లో కంది, ఇతర పప్పు ధాన్యాలకు ధరలు

మండిపోతున్నా ఆ ధరలు రైతులకు అందడం లేదు. ఇప్పుడున్న విత్తన రకాలు, దీర్ఘకాల రకాలు. దిగుబడులు తక్కువ. పురుగులు, తెగుళ్ళ సమస్య కూడా ఎక్కువగానే వుంటున్నది. దీని వల్ల రైతులు ఈ పంటలు మానేసి పత్తి వైపు మొగ్గారు. నూనె గింజలలో ఆముదం పరిస్థితి కూడా అంతే. ఈ పంట విస్తీర్ణం తగ్గించేసి రైతులు పత్తి వైపు మళ్ళారు .

8. పత్తి పంట మీద వున్న భ్రమలు, ఇతర పంటలకు ప్రభుత్వ ప్రోత్సాహం లేకపోవడం, దిగుబడులు, ధరలు సరిగా లేకపోవడం, పత్తికి మాత్రమే కొంత మార్కెట్ సౌకర్యం, రుణ సౌకర్యం వుండడం, కోతులు, అడవి పందులు ఇతర పంటలను బతకనీయక పోవడం తదితర కారణాల వల్ల కూడా ఈ పత్తి విస్తరించింది.

కొన్ని పరిష్కారాలు :

1. రాష్ట్రంలో ఆహార అవసరాలకు ప్రాధాన్యతనిస్తూ నేల సారం, రకం, నీటి పారుదల సౌకర్యాలకు అనుగుణంగా పంటల సాగు చేసేలా రైతులను ప్రోత్సహించాలి. అందుకవసరమైన అన్ని ప్రభుత్వ మద్దతు వ్యవస్థలనూ కూడగట్టాలి. బలోపేతం చేయాలి. స్థానిక పరిస్థితులకు అనువైన విత్తన రకాలను ప్రోత్సహించాలి. అందుబాటులో వుంచాలి.

2. యితర పంటలకు కూడా మద్దతు ధరలు, పంట రుణాలు, మార్కెట్ సౌకర్యాలు కల్పించాలి. అవసరమైతే ఆహార పంటలను (చిరు ధాన్యాలు, నూనె గింజలు, పప్పు ధాన్యాలు) ప్రభుత్వమే సేకరించి ప్రజా పంపిణీ వ్యవస్థ ద్వారా పంపిణీ చేయాలి.

3. రాష్ట్రంలో నగర జనాభా అవసరాలకు అనుగుణంగా కూరగాయలు, పండ్లు లభించడం లేదు. ఇతర రాష్ట్రాలనుండి దిగుమతి చేసుకుంటున్న పరిస్థితి వుంది. ఈ నేపథ్యంలో రాష్ట్రంలో అన్ని జిల్లాలలో కూరగాయల సాగును పెద్దఎత్తున ప్రోత్సహించాలి. యిందుకు పాలీ హౌస్లు ఎంత మాత్రం పరిష్కారం కాదు. అధిక ఉష్ణోగ్రతలను తట్టుకునేలా కొంత షేడ్ నెట్ సౌకర్యాన్ని సన్న చిన్నకారు రైతులకు అందుబాటులో వుంచడం, క్షేత్ర స్థాయిలో శీతల గిడ్డంగులను నిర్మించడం, ప్రాసెసింగ్ యూనిట్లను

రైతులకు అందుబాటులో వుంచడం చేయాలి. వీటిని ప్రైవేట్ వ్యాపారులకు కాకుండా రైతుల సహకార సంఘాలకు యివ్వాలి .

4. రైతులు పంటల పొందికలో మార్పులు తెచ్చుకునేలా రాష్ట్ర వ్యవసాయ శాఖ నిరంతరం విస్తృత ప్రచారం చేయాలి. మీడియాలో, పంటల దిగుబడులపై కంపెనీలు సాగించే బోగస్ ప్రచారాన్ని అడ్డుకోవాలి. ఈ ప్రాంతానికి అనువుగాని పంటలను, ఎగుమతుల లక్ష్యంతో, వాతావరణాన్ని నియంత్రించి, కృత్రిమ పద్ధతిలో పండించేందుకు ఎవరు ప్రయత్నించినా ఏ మాత్రం ప్రభుత్వ నిధులను ఖర్చు పెట్టకూడదు. సబ్సిడీలు ఇవ్వకూడదు .

సమస్య 3 :

పంట రుణాలు, పంటల బీమా :

1. పంట రుణాలనేవి వాస్తవ సాగుదారులు పంటలను పండించేందుకు ఇవ్వాలి. కానీ ఈ పంట రుణాలు వాస్తవ సాగుదారులకు కాకుండా భూముల యజమానులకు మాత్రమే వెళుతున్నాయి. ఒక్క ఎకరం సాగు భూమి లేని హైదరాబాద్ నగరానికి కూడా ప్రతి సంవత్సరం 400 కోట్ల రూపాయల పంట రుణాలు వెళుతున్నాయంటే పరిస్థితిని అర్థం చేసుకోవచ్చు. మొత్తం వ్యవసాయ రుణాలు కూడా హైదరాబాద్ నగరానికే 4,000 కోట్లకు పైగా వెళుతున్నాయి (రాష్ట్రంలో అత్యధికం)
2. పత్తి విస్తీర్ణం పెరిగాక రాష్ట్రంలో కౌలు రైతుల సంఖ్య బాగా పెరుగుతున్నది. రాష్ట్రంలో కనీసం 10 లక్షల మంది కౌలు రైతులు వుంటారని ఒక అంచనా. మహిళా రైతుల సంఖ్య ఎక్కువగానే ఉన్నా వారి పేర్లపై భూములు లేకపోవడం వల్ల వారికి కూడా బ్యాంకులు పంట రుణాలు యివ్వడం లేదు. ప్రభుత్వ భూ పంపిణీ పథకాలలో భూములు పొందిన దళిత, వెనుక బడిన వర్గాల, మైనారిటీ రైతులకు బ్యాంక్ రుణాలు అందడం లేదు. ఆదివాసీ రైతులకు యిస్తున్న పంట రుణాలు కూడా తక్కువే. దేవాదాయ భూములను కౌలుకు చేస్తున్న రైతులకు కూడా బ్యాంకులు రుణాలు ఇవ్వడం లేదు.

3. అధికృత సాగుదారుల చట్టం 2011 వచ్చాక కూడా కౌలు రైతులకు గుర్తింపు కార్డులు యిచ్చే ప్రక్రియ ముందుకు వెళ్ళడం లేదు. గుర్తింపు కార్డులు పొందిన రైతులకు కూడా బ్యాంకులు రుణాలు యివ్వడం లేదు. దీనివల్ల ఈ సాగుదారులు ప్రధానంగా ప్రైవేట్ అప్పులపై ఆధారపడుతున్నారు. వడ్డీ రేట్లు ఎక్కువే. ఒకటి రెండు సంవత్సరాలలో ప్రైవేట్ రుణాలను తీర్చలేకపోతే అవి పేరుకు పోతున్నాయి. ఈ పరిస్థితి లోనే రైతులు ఆత్మహత్యలకు పాల్పడుతున్నారు.

4. బ్యాంకుల నుండి పంట రుణాలు పొందిన రైతుల ఋణం నుండే బ్యాంకులు పంటల బీమా ప్రీమియం కోత పెట్టుకుంటున్నాయి కనుక వారు మాత్రమే బీమా పరిధిలోకి వస్తున్నారు. పైగా గ్రామం యూనిట్గా పంటల బీమా అన్ని పంటలకూ లేకపోవడం వల్ల రైతులకు పెద్దగా ఉపయోగపడడం లేదు. కొత్త కొత్త బీమా పథకాలు ప్రవేశ పెడుతున్నా, అవి యింకా ఫైలట్ దశ దాటడం లేదు.

5. వాతావరణం లో వస్తున్న మార్పుల కారణంగా అకాల వర్షాలు, వర్షాభావం, కరువులు, వడగండ్లు, భారీ వర్షాలు లాంటి ప్రకృతి వైపరీత్యాలకు రైతులు తీవ్రంగా నష్టపోతున్నారు. కరువును ప్రకృతి వైపరీత్యంగా చూడక పోవడం వల్ల, తెలంగాణా రైతులకు ఏ మాత్రమూ సహాయం అందడం లేదు. పంటకు అవసరమైన సమయాలలో వర్షాల మధ్య విపరీతమైన గాప్ వుండడం, మొత్తంగా సీజన్లో సాధారణ వర్షపాతం నమోదవడం లాంటి కారణాల వల్ల, పంటలు కరువు, వర్షాభావం బారిన పడి నష్టపోయినా రైతులకు సహాయం అందడం లేదు. పైగా వాతావరణాన్ని సూచించే కేంద్రాలు మండలానికి ఒకటి మాత్రమే వున్నాయి. దీని వల్ల ప్రతి 5 గ్రామాల మధ్యలో కూడా వర్షపాతం వ్యత్యాసం వుంటున్న దశలో రైతులకు సరైన సహాయం అందడం లేదు.

పరిష్కారాలు :

1. వాస్తవ సాగుదారులకు మాత్రమే పంట రుణాలు ఇవ్వాలి .
2. ప్రతి పంటకూ నిర్ణయించిన పంట రుణ పరిమితి

(స్కేల్ అఫ్ ఫైనాన్స్) ప్రకారం అన్ని పంటలకూ పంట రుణాలివ్వాలి. స్కేల్ అఫ్ ఫైనాన్స్ కు చట్టబద్ధత కల్పించాలి .

3. కౌలు రైతులందరికీ గుర్తింపు కార్డులు ఇవ్వాలి. కార్డులు పొందిన రైతులందరికీ బ్యాంక్ రుణాలు ఖచ్చితంగా ఇచ్చేలా 2011 చట్టంలో సవరణలు చేయాలి .
4. రాష్ట్రంలో ఎంత విస్తీర్ణంలో ఏ పంటలు వేస్తున్నారో ప్రభుత్వం దగ్గర సమాచారం వుంటుంది కనుక ప్రభుత్వం ముందుగానే బ్యాంకుల రుణాలతో సంబంధం లేకుండా పంటల బీమా ప్రీమియంను బీమా కంపెనీకి చెల్లించాలి. సన్న, చిన్న, మధ్యతరగతి రైతులకు పూర్తిగా ప్రభుత్వమే ప్రీమియం చెల్లించాలి. మిగిలిన రైతులకు 50 శాతం ప్రీమియం ప్రభుత్వం చెల్లించాలి .
5. ప్రతి 5 గ్రామాల మధ్యలో ఒక వాతావరణ సూచీ కేంద్రాన్ని ఏర్పాటు చేయాలి. ఎప్పటికప్పుడు వాతావరణంలో మార్పులను, వర్షపాతాన్ని నమోదు చేయాలి .
6. కరువు మాన్యువల్ లో మార్పులు చేయాలి. కరువు మండలాలను నిర్ధారించే ప్రక్రియను పునర్ నిర్వచించాలి .
7. సర్వే నంబర్ యూనిట్ గా బీమా పథకాలను అన్ని పంటలకూ విస్తరించాలి .
8. ప్రకృతి వైపరీత్యాల కారణంగా పంటలను నష్టపోయిన రైతులకు ఎకరానికి 10,000 రూపాయల నష్ట పరిహారం చెల్లించాలి

సమస్య 4

విత్తన సమస్య:

1. కంపెనీలు ఇష్టారాజ్యంగా వ్యవహరిస్తూ విత్తనం విషయంలో రైతుల జీవితాలతో ఆడుకుంటున్నాయి. ఎటువంటి వ్రాతపూర్వక ఒప్పందాలు లేకుండా రైతులకు పేరంటల్ లైన్స్ ఇచ్చి రైతులతో హైబ్రిడ్ విత్తనాలను ఉత్పత్తి చేయిస్తున్నాయి. విత్తన రైతులు నష్టపోతే ఏ విధమైన పరిహారం చెల్లించకుండా తప్పించు కుంటున్నాయి. బీటీ పత్తి విత్తన రైతులతో మహబూబ్ నగర్ జిల్లాలో విత్తన కంపెనీలు

- వ్యవహరిస్తున్న తీరు వారి దోపిడీకి పరాకాష్ట.
2. తాము ఉత్పత్తి చేసిన నాసి రకం విత్తనాలను రైతులకు అంట గడుతున్నాయి. రైతులు నష్టపోయిన సందర్భాలలో కంపెనీలు మొహం చాటేస్తున్నాయి. విత్తన ధరలను అమాంతం పెంచేస్తున్నాయి.
3. వాస్తవానికి వ్యవసాయ, ఉద్యాన విశ్వ విద్యాలయాలు విత్తన పరిశోధనలు నిరంతరం సాగిస్తూ మన ప్రాంత రైతుల అవసరాలకు తగిన విత్తనాలను అందించాలి. బ్రీడర్ సీడ్ ఉత్పత్తి చేసి రైతుల సహకార సంఘాలకు యిచ్చి విత్తనోత్పత్తి చేయించవచ్చు. కానీ ఈ సంస్థలు ఆ పని చేయడం లేదు. పైగా ఎప్పుడైనా కొన్ని బ్రీడర్ సీడ్స్ ఉత్పత్తి చేస్తే వాటిని కంపెనీలకు అమ్ము కుంటున్నాయి.

పరిష్కారాలు :

1. రాష్ట్రాన్ని సీడ్ బౌల్ ఆఫ్ ఇండియాగా మారుస్తామన్న ప్రభుత్వ ప్రకటనలు ఆహ్వానించ దగినవే. కానీ ఈ సీడ్ బౌల్ విత్తన రైతుల సమస్యలను పరిష్కరించేదిగా, విత్తన రైతులకు లాభం చేసేదిగా వుండాలి. రైతులకు అన్ని రకాల పంటలకు నాణ్యమైన విత్తనాలు తక్కువ ధరలో లభించాలి. విత్తనాల నాణ్యతలో లోపం వల్ల పంట నష్టం జరిగితే వెంటనే తగిన నష్టపరిహారం అందేలా వుండాలి. కంపెనీల ప్రయోజనాల కంటే విత్తన రైతుల, ఇతర రైతుల ప్రయోజనాలకు ప్రాధాన్యత దక్కాలి.
2. రాష్ట్ర స్థాయిలో విత్తన చట్టాన్ని తేవాలి. విత్తన గ్రామాలను, విత్తన రైతుల సహకార సంఘాలను బలోపేతం చేయాలి. బ్రీడర్, ఫౌండేషన్ విత్తనాలను ఖచ్చితంగా రైతుల సహకార సంఘాలకు ఇవ్వాలి. విత్తనోత్పత్తి చేయించాలి. రైతులకు సబ్సిడీ పై నేరుగా అందించాలి.

సమస్య 5 :

పంటలకు లాభసాటి ధరలు :

1. రైతులు తీవ్రంగా నష్టపోతున్నది తాము పండించిన పంటలకు న్యాయమైన లాభసాటి ధరలు రాకపోవడం వల్లనే. పంటల ఉత్పత్తి ఖర్చులు గణనీయంగా పెరుగుతున్నాయి. ఎరువులు, పురుగు, కలుపు విషాలు,

విత్తనాల ధరలు, ట్రాక్టర్లు, ఇతర యంత్రాల కిరాయిలు, టర్మ్ లోన్స్ పై వడ్డీలు, బోర్ బావులపై పెట్టుబడులు, కరెంట్ లో వోల్టేజీ తో వచ్చే సమస్యలు, మోటార్లు కాలిపోవడం, ట్రాన్స్ ఫార్మర్లు కాలిపోవడం, రిపేర్లు, సాపేక్షికంగా కూలీ రెట్లు పెరగడం, ప్రైవేట్ అప్పులపై వడ్డీలతో రైతు పై అనేక భారాలు పడుతున్నాయి.

2. కానీ వీటన్నిటినీ సరిగా లెక్కించి, పండిన పంట అమ్మితే ఖర్చులు పోను రైతుకు లాభం వుండేలా ధరలు రావాల్సి వుంది. ప్రపంచంలో మార్కెట్ కోసం జరిగే యితర ఏ ఉత్పత్తి కార్యక్రమం లోనైనా ఇదే సూత్రం అమలవుతుంది. కానీ రైతులు పండించే పంటల విషయం వచ్చే సరికి ఇది రిపర్స్ అవుతుంది. రైతులు ఎదురు సబ్సిడీ యిచ్చి దేశానికి తిండి పెడుతున్నారు.
3. కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు కానీ, సి.ఎ.సి.పీ కానీ ధరల నిర్ణయం విషయంలో అనుసరించే విధానాలు రైతుకు వురి పెట్టేవే. ఈ విధానాలతో రైతు నష్ట పోవడమే తప్ప ఒక్క సారి కూడా లాభం పొందలేదు. మార్కెట్ యార్డుల్లో దోపిడీ దీనికి అదనం.
4. రాష్ట్ర కేంద్ర ప్రభుత్వాలు ధరల విషయంలో రైతులతో దోబూచులాడుతుంటాయి. ఒకరిపై మరొకరు నెపం నెట్టేసుకుంటూ రైతులను ముంచుతుంటారు. అంతిమంగా పరిశ్రమలకు చవక ధరలకు వ్యవసాయ ఉత్పత్తులను అందించడం వీరి లక్ష్యం.
5. వినియోగదారులపై భారం పడకూడదనీ, ఆహార ద్రవ్యోల్బణం పెరగ కూడదనీ, WTO నిబంధనలను పాటించాలనీ కబుర్లు చెబుతూ రైతుల నడ్డి మాత్రం విరుస్తుంటారు. రైతులు వినియోగ దారులుగా కూడా కంపెనీల చేతుల్లో నష్టపోతున్నారని తెలిసినా, అక్కడ మాత్రం మౌనంగా వుంటారు. పంటలు కోతకు వచ్చినప్పుడే, రైతులు మార్కెట్కు తెచ్చినప్పుడే ధరలు అకస్మాత్తుగా పడిపోతుంటాయి. ప్రభుత్వాలు చోద్యం చూస్తుంటాయి.
6. స్టాక్ మార్కెట్ ఒడిదుడుకులకు గురైతే పరుగులెత్తే ప్రధాన మంత్రి, ఆర్థిక మంత్రి రైతుల పంటల ధరలు పడిపోయినా పట్టించుకోరు. మార్కెట్లో జోక్యం

చేసుకుని ధరలను నిలబెట్టరు. మార్కెట్లో ఆహార వుత్పత్తుల ధరలు పెరిగితే మాత్రం ఆఘ మేఘాల మీద దిగుమతులకు పూనుకుంటారు. ధరల నియంత్రణకు పూనుకుంటారు. ఇతర దేశాల వ్యవసాయ ఉత్పత్తులు తక్కువ ధరలకే ప్రపంచ మార్కెట్కు వస్తున్నాయని కారణాలు చెప్పి, ఇక్కడ కనీస మద్దతు ధరలను పెంచరు. అదే సందర్భంలో అక్కడి ప్రభుత్వాలు అక్కడి రైతులకు/కంపెనీలకు వ్యవసాయం చేయడానికి, ఎగుమతి చేయడానికి పెద్ద ఎత్తున సబ్సిడీలు యిస్తున్నాయని మాత్రం ఇక్కడ చెప్పరు.

పరిష్కారాలు :

1. రాష్ట్ర స్థాయిలో పంటల ఉత్పత్తి ఖర్చులను లెక్కవేసి, ఇక్కడ రైతులకు ఇచ్చే లాభసాటి ధరలను రాష్ట్ర ప్రభుత్వం నిర్ణయించాలి. ప్రభుత్వం ప్రకటించిన ధరలకు చట్ట బద్ధత కల్పించాలి .
2. పంటల ఉత్పత్తి ఖర్చులను తగ్గించేందుకు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం సుస్థిర వ్యవసాయ వద్దతులను ప్రోత్సహించాలి. కౌలు ధరల నియంత్రణ ,భూసారం పెంపు, మార్కెట్ యార్డుల నిర్మాణం, గోదాముల నిర్మాణం, కూలీ రేట్ల భారంలో సబ్సిడీ, అవసరమైన పంటలను నేరుగా రైతులనుండి సేకరణ తదితర విషయాలలో ప్రభుత్వం పెట్టుబడులు పెంచాలి.
3. తక్కువ ధరకు నాణ్యమైన విత్తనాలు, మెట్ట ప్రాంతాలలో 10 ఎకరాల వరకూ ఉచిత విద్యుత్, వడ్డీలేని పంట రుణాలు, పంటల బీమా, ప్రకృతి వైపరీత్యాల పరిహారం కోసం కూడా ప్రభుత్వం పెట్టుబడులు పెట్టాలి.
4. మార్కెట్ యార్డులకు చట్ట బద్ధత కల్పించడం, ప్రాసెసింగ్ యూనిట్లు రైతుల నిర్వహణ లో ఏర్పాటు చేయడం, రైతులకు అవసరమైన అన్ని రకాల సేవలూ ఒకే చోట లభించేలా రైతు సేవా కేంద్రాలను ఏర్పాటు చేయడం, చిన్న సన్న కారు రైతులకు ఉపయోగపడే, చిన్న కమతాలకు ఉపయోగపడే, మెట్ట ప్రాంత రైతులకు ఉపయోగపడే యంత్రాలతో, మహిళా వ్యవసాయ కూలీల శ్రమను తగ్గించే పని ముట్లు, యంత్రాలతో - కస్టం హైరింగ్ సెంటర్స్ను

5. ఏర్పరచడం కూడా ప్రభుత్వం పెద్ద ఎత్తున చేయాలి. మహిళా రైతులకు, దళిత, ఆదివాసీ రైతులకు, ప్రోత్సాహం, సహకారం ఇచ్చే విధంగా ప్రత్యేక చర్యలు చేపట్టాలి. పంటల సేకరణలో వీరికి ప్రాధాన్యత ఇవ్వాలి.

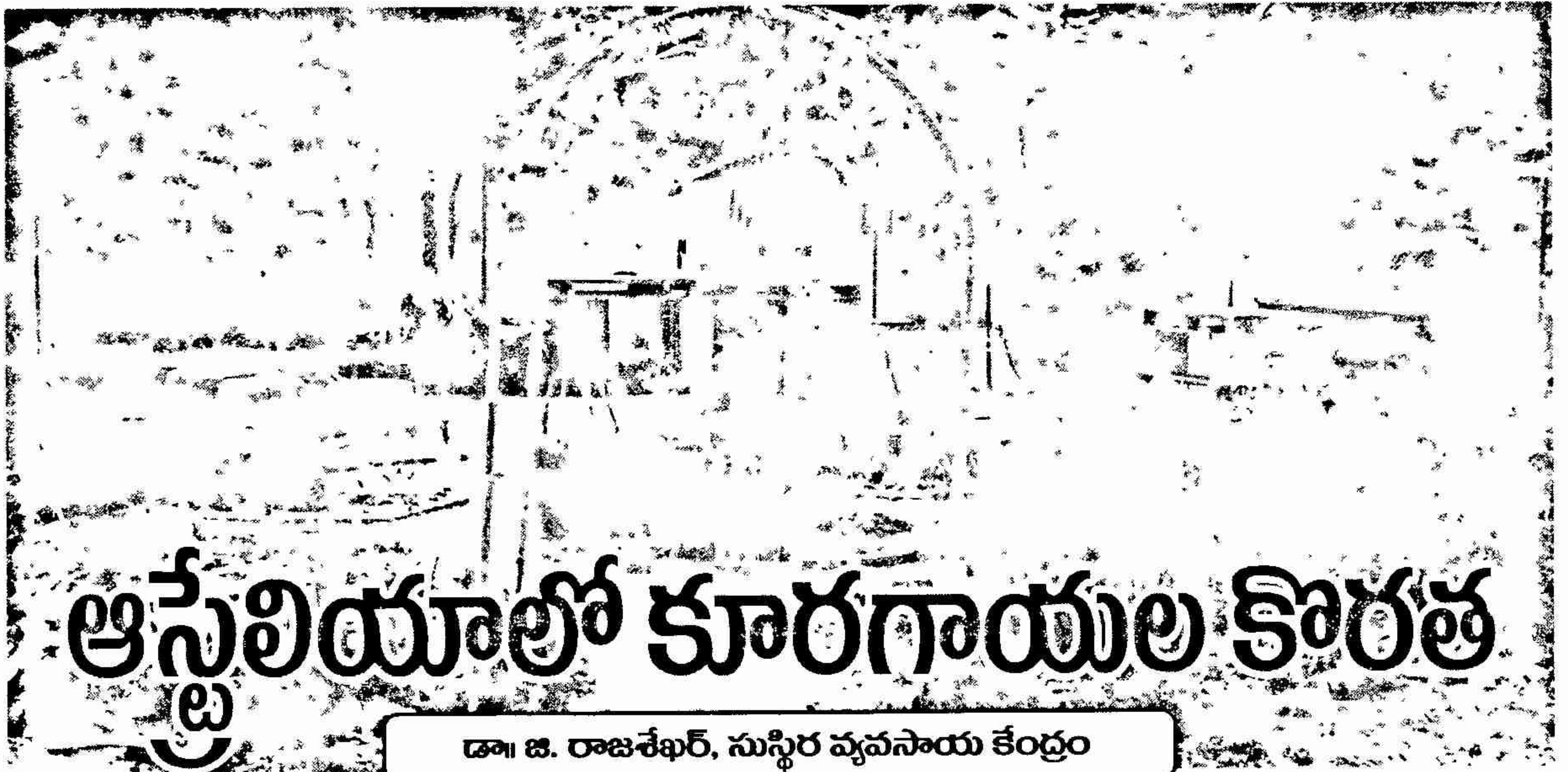
సమస్య 6:

రైతుల ఆర్థిక, జీవన ప్రమాణాలను దిగజార్చే మరి కొన్ని అంశాలు

1. రాజ్యాంగంలో ప్రాథమిక హక్కులుగా చెప్పిన అంశాలనుండి, ఆదేశిక సూత్రాల నుండి ప్రభుత్వం వైదొలగడం కూడా వ్యవసాయ కుటుంబాలను సంక్షోభంలోకి నెడుతున్నది. ముఖ్యంగా పౌష్టిక ఆహారం, పరిశుభ్రమైన తాగునీరు, నివాసయోగ్యమైన వసతి ప్రజలందరికీ కల్పించడం ప్రభుత్వాల బాధ్యత. కానీ ఈ బాధ్యత నుండి ప్రభుత్వాలు వైదొలిగి పోయాయి. రూపాయికి కిలో బియ్యం ఇవ్వడం తప్ప (అది పౌష్టిక ఆహారం క్రిందికి ఏ మాత్రమూ రాదు) మిగిలిన అంశాలన్నిటినీ ప్రభుత్వం వదిలేసింది.
2. పిల్లలకు విద్య, అందరికీ ఆరోగ్యం అందించడం కూడా ప్రభుత్వం బాధ్యత. కానీ ఈ బాధ్యత నుండి కూడా ప్రభుత్వం వైదొలగడం వల్ల ప్రైవేట్ పై వీటి కోసం రైతు కుటుంబాలు ఆధారపడడం పెరిగి పోయింది, ఇది కూడా రైతు కుటుంబాల పై పెను భారాన్ని మోపుతున్నది. పంటల పొందిక లో వచ్చిన మార్పులు కూడా (పత్తి పెరగడం) ప్రజలకు పౌష్టిక ఆహారం అందకుండా చేసింది. పశు పోషణ తగ్గిపోవడం కూడా దీనికి ఆజ్యం పోసింది. వ్యవసాయకుటుంబాల కొనుగోలు శక్తి తగ్గిపోవడం కూడా గ్రామీణ మహిళల, పిల్లల ఆరోగ్యంలో పెను మార్పులకు కారణ మవుతున్నది .
3. గ్రామీణ ప్రాంతాలలో ఒక మహమ్మారిగా మారిన మద్యం అలవాటు (కల్తీ కల్లు, గుడుంబా, లిక్కర్) వ్యవసాయదారుల కుటుంబాలను నాశనం చేస్తున్నది. ప్రభుత్వం ఎక్సైజ్ ఆదాయం కోసం దీనిని ప్రోత్సహిస్తున్నది. దీని వల్ల నష్టాలు కళ్ళకు కనపడుతున్నా ప్రభుత్వం నిమ్మకు నీరెత్తినట్లు

వుందంటే, ప్రజలు తాగి మత్తులో వుంటే తన విధానాలను ప్రశ్నించరనే దురుద్దేశ్యం కూడా కనపడుతుంది.

4. వినియోగదారీ సంస్కృతి గ్రామీణ ప్రజల ఆదాయాలను హరిస్తున్నది. పైగా మనుషుల మధ్య సజీవ సంబంధాలను తెన్నేస్తున్నది. మనుషులు ఒకరి కష్ట సుఖాలను ఒకరు పట్టించుకునే, విషయాలను చర్చించుకునే సాంప్రదాయం కూడా కనుమరు గవుతున్నది. వ్యవసాయం గురించి రైతుల దగ్గర కూర్చుని చర్చించే వారే గ్రామాలలో కరువయ్యారు .
 5. గ్రామ పంచాయితీలు, సహకార సంఘాలు, విద్యా కమిటీలు, నీటి వినియోగదారీ సంఘాలు- మొత్తంగా ఎన్నికల రాజకీయాల రొంపిలో కూరుకుపోయి వాటి నిజమైన కార్యాచరణను మరిచిపోయాయి. ప్రభుత్వాలు కూడా వాటికి నిధులు అందించకుండా, వాటిని స్వయం ప్రతిపత్తితో నిలబడనీయ కుండా, తమ చెప్పు చేతుల్లో వుంచుకునే దురుద్దేశ్యం తో వాటి పని తీరును నీరు కార్చేశాయి.
 6. మొత్తంగా వ్యవసాయేతర సమాజం కూడా గ్రామీణ వ్యవసాయ సమాజం నుండి దూరం జరిగి పోయింది. ఆహారాన్ని దుకాణాలలో కొనుక్కోవచ్చనే వినియోగదారీ ధోరణి, గ్రామాల గురించీ, పంటల గురించీ, రైతుల గురించీ ఆలోచించకుండా పరాయీకరించింది. గ్రామానికి వెళ్ళే ప్రభుత్వ వుద్యోగులు, టీచర్లు కూడా కేవలం తమ వృత్తి ప్రాంగణాలకే పరిమితమై పోతున్నారు తప్ప గ్రామం లోని ప్రజలతో సజీవ సంబంధాన్ని కోల్పోయారు. ఎంతగా వారు దూరం అయ్యారంటే ఆ గ్రామంలో రైతు ఆత్మహత్య జరిగినా స్పందించనంత.
- ఈ పరిస్థితులే వ్యవసాయదారులను ఆత్మహత్యలకు పూరి కొల్పుతున్నాయి. మాకెవరూ లేరనే భావనకు గురి చేస్తున్నాయి. ఈ పరిస్థితులను మార్చకుండా, రైతులకు భరోసా యివ్వకుండా ఆత్మహత్యలు ఆగవు. యిందులో ప్రభుత్వాలు, అధికార యంత్రాంగం బాధ్యత ప్రధానం. సమాజం కూడా తన బాధ్యతను నెరవేర్చాలి.

ఆస్ట్రేలియాలో కూరగాయల కొరత

డా॥ జి. రాజశేఖర్, సుస్థిర వ్యవసాయ కేంద్రం

చాలా మందికి ఆస్ట్రేలియా అనగానే గుర్తుకు వచ్చేది క్రికెట్ ఆట, అందమైన బీచ్లు, పట్టణాలు మొదలైనవి. కానీ వ్యవసాయం, వాతావరణం, భూములు మొదలైన వాటి గురించి చాలా మందికి తెలియక పోవచ్చు. ఆహార అలవాట్లు అక్కడ పంటల సరఫరా మీద ఆధారపడి వుంటాయి. మన దేశంలో లాగా కూరగాయలు అమ్మేవారు వీధి వీధికి కనిపించరు. ఏ వస్తువు కావాలన్నా పెద్ద పెద్ద సూపర్ మార్కెట్లలో కొనవలసిందే.

ఆస్ట్రేలియాలో పండే పంటలో ముఖ్యమైనవి డ్రాక్ష, బార్లీ, ఆకు కూరలు (సలాడ్ కొరకు), టమాట, వంగ మొదలైనవి. దేశ జనాభా చాలా తక్కువ, భూభాగం ఎక్కువగా వుండటం వలన వ్యవసాయం చేసేవారు చాలా తక్కువ. వ్యవసాయం చాలా ఖరీదైన వృత్తి కావున మార్కెట్లో అందుబాటులో వున్న కూరగాయల ధరలు కూడా చాలా ఎక్కువ వుంటాయి. ఉదాహరణకు ఒక ఎండు మిరప కొనాలంటే రూ 10/-, టమాట కిలో ధర దాదాపు రూ. 250/- ఇది చికెన్ ధర కన్న ఎక్కువ.

వ్యవసాయంలో రసాయనాల వుపయోగం కూడా చాలా ఎక్కువ అని చెప్పాలి. దాదాపు ప్రతి రైతు కలుపు మందు వుపయోగిస్తాడు. అయితే వాతావరణ రిత్తా మధ్య ఆస్ట్రేలియా భాగమంతా ఎడారి ప్రాంతం, ఇక్కడ వర్షపాతం 200-250 మి.మీ. వరకు కురుస్తుంది. ఎండ తీవ్రత అధికం. నీటి వనరులు నది, జలాశయాలు ఏమీ లేవు. కావున ఇక్కడి రైతులను వేళ్ళ మీద లెక్కవేయవచ్చు. ఇక్కడ వ్యవసాయం దాదాపుగా లేదనే చెప్పవచ్చు. అయితే యూకలిప్టస్ చెట్లు మాత్రం విపరీతంగా

కనిపిస్తాయి. దేశంలోని మధ్య భాగంలో అలిస్ స్ప్రింగ్స్ అనే ఒక పట్టణం వుంది. ఇక్కడ కూరగాయలు అన్ని పట్టణాల నుండి, లేదా ఇతర దేశాల నుండి దిగుమతి చేసుకుంటారు.

సమస్యను గుర్తించిన స్థానిక స్వచ్ఛంద సంస్థ ప్రభుత్వ సహాయంతో భూమి సేకరించింది. సభ్యత్వం కొరకు రుసుము చెల్లించవలసి వుంటుంది. ప్రతి సభ్యుడికి కొంత భూమిని కేటాయిస్తారు. వారు తమకు కేటాయించిన ప్లాటులో తోట పెంచుకొంటారు.

కిచెన్ గార్డెన్ పెంచుకొనే విధానం, విత్తుట, కంపోస్ట్ తయారీ, పురుగుల యాజమాన్యం పై స్థానిక సంస్థ శిక్షణ ఇస్తుంది. పూర్తి యాజమాన్య బాధ్యతలు కూడా సంస్థనే చూసుకుంటుంది. వినియోగదారులలో కొంత మందిని కలిసి వివిధ కమిటీలుగా వేశారు. ఉదాహరణకు మొక్కల ఆరోగ్యానికి సంబంధించిన కమిటీలో ఒక వ్యక్తి వుండి మొక్కలను చీడ పీడల నుండి కాపాడటానికి సలహాలు ఇస్తుంటారు. ఈ విధంగా విత్తనాల సేకరణ, కంపోస్టింగ్, నిధుల సేకరణ మొదలైన కమిటీలు పని చేస్తాయి.

సభ్యత్వము - సభ్యులు మొదట్లో రూ. 1500 చెల్లించి, సభ్యత్వము తీసుకోవాలి. ప్రతి సంవత్సరం తిరిగి కట్టవలసి వుంటుంది.

గార్డెనుకు కావాల్సిన విత్తనాలు, ఎరువులు మొదలైనవి కూడా సంఘం అందుబాటులో వుంచుతుంది.

ఇదే పద్ధతిలో గ్రామస్థాయిలో వున్న ప్రభుత్వ భూములలో కానీ, గ్రామ పంచాయితీ భూమి ఉపయోగించి కానీ సంఘముగా ఏర్పడి కూరగాయలు పెంచవచ్చు.

శ్రీ పరి పద్ధతిలో రైతు సత్తిబాబు విజయ గాథ

అంబటి రాజా, సుస్థిర వ్యవసాయ కేంద్రం

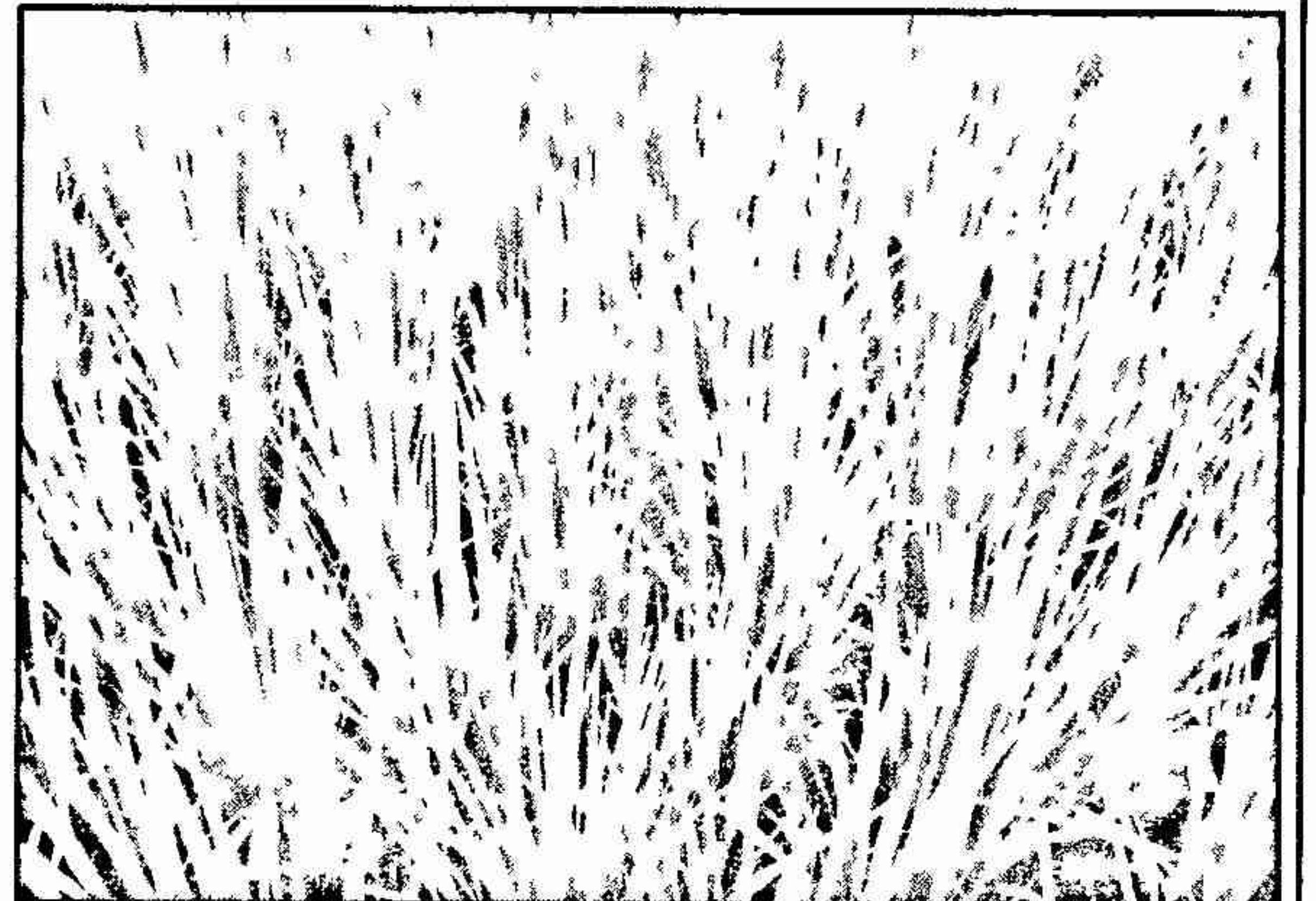
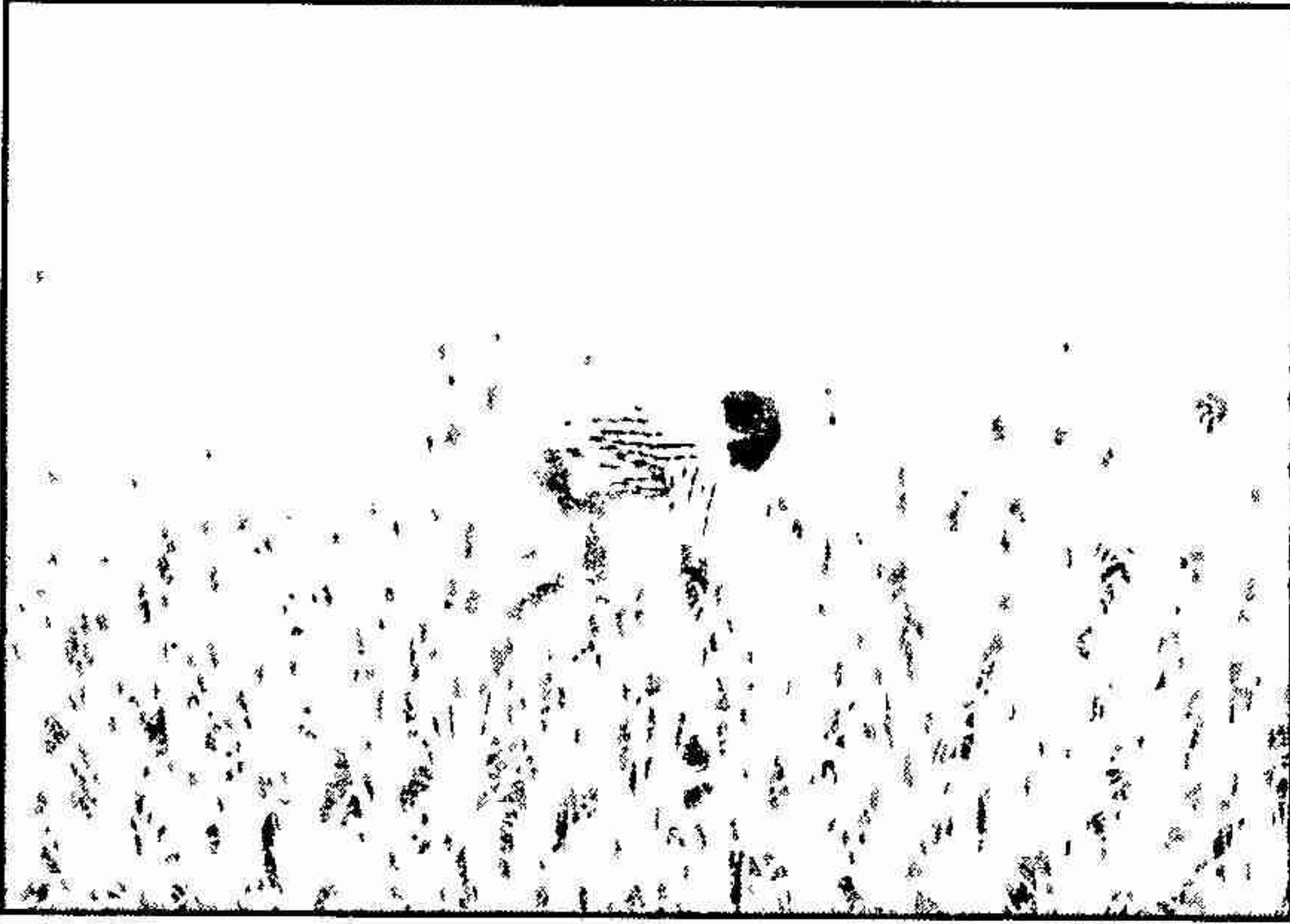
ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో విజయనగరం జిల్లాలో సుస్థిర వ్యవసాయ కేంద్రం ఆధ్వర్యంలో పని చేస్తున్న వేపాడ మండలం, కొండగంగుపూడి పంచాయితీలోని పాతూరు గ్రామంలో తసిరెడ్డి సత్తిబాబు అనే 40 సం॥ రైతు ఎకరం పొలంలో స్వర్ణ అనే వరి రకాన్ని “శ్రీ” పద్ధతిలో సాగు చేశారు.

సాధారణ పద్ధతిలో సాగు చెయ్యడం వల్ల ఎకరానికి 30 కిలోల విత్తనం అవసరమయ్యేది. కిలోకి 60 చొప్పున 1800 రూపాయలు విత్తనానికే ఖర్చు పెట్టేవారు. ‘శ్రీ’ పద్ధతిలో 2 కిలోలే అవసరమయ్యింది. అంటే 120 రూపాయల ఖర్చుతో పూర్తి చేశారు. ఈయన ఆగస్టు మొదటి వారంలో వరి నారును నాటారు. ఎరువులకు గాను కంపోస్టు, వర్మి కంపోస్ట్, సూడోమోనాస్, ఫాస్ఫో బ్యాక్టీరియాను

వుపయోగించారు. దీని ద్వారా ఎరువులపై అయ్యే ఖర్చు ఎకరానికి 2500 రూపాయలు తగ్గించారు.

అలాగే పురుగు మందులకు బదులుగా బీజామృతం, పశువుల పేడ, ఇంగువ ద్రావణం, పంచపత్ర కషాయాలను ఉపయోగించారు. దీనిపై అయ్యే ఖర్చును 500 రూపాయల వరకూ తగ్గించారు.

ప్రస్తుతం పంట చాలా ఆరోగ్యవంతంగా వుంది. ఒక దుబ్బుకు 40 పిలకలతో వున్నది. రైతు చాలా ఆనందంగా వున్నాడు. నవంబర్ చివరి వారంలో కోతకు వస్తుందని ఆశిస్తున్నారు. క్షేత్రాన్ని సందర్శించే ఆసక్తి గలవారు స్థానిక కో-ఆర్డినేటర్ వెంకట్రావు గారిని (9490461628) సంప్రదించగలరు.

సందేహాలు సూచనలు

రసాయనిక ఎరువులు, పురుగు మందులు వాడకుండా సేంద్రియ పద్ధతుల్లో వ్యవసాయం చేస్తున్న / చేయాలను కుంటున్న రైతులు వివిధ పంటల సస్యరక్షణ విషయంలో తమ సందేహాలను సుస్థిర వ్యవసాయ కేంద్రం (సి.ఎస్.ఎ) కార్యాలయానికి ఫోన్ చేసి, శాస్త్రవేత్తలను అడిగి నివృత్తి చేసుకోవచ్చు.

పురుగు మందులు లేని వ్యవసాయం గురించి, పద్ధతుల గురించి, మీ దగ్గర సంపన్నమైన అనుభవాలు వుంటాయి, ఆలోచనలు ఉంటాయి. ఈ పని ఇంకా మెరుగ్గా చేయడానికి సూచనలు, సలహాలు అందిస్తూ ‘తొలకరి’ కి ఉత్తరాలు రాయండి, వాటిని రాబోయే సంచికలలో ప్రచురిస్తాం.

ఫోన్ నెం: 040-27017735

2015 పాల సంక్షోభం

మీన వ్యవసాయ, బ్రతుకుదెరువులలో పశువుల పోత్రపై పునరాలోచన - చర్చ

అక్టోబర్ 21, 2015న చెన్నై నగరంలో మొదలవుతున్న చర్చకు ముందుమాటగా

ఈ సన్నాహక పత్రాన్ని తయారు చేయటం జరిగింది.

భారతదేశ స్థానిక పాల మార్కెట్లు సంక్షోభంలో వున్నాయి. పట్నాల్లో పాలను అతి తక్కువ ధరలకు అమ్మేటందుకు డైరీ ప్రాసెసర్ కంపెనీల మధ్య పెద్ద యుద్ధమే జరుగుతోంది. మరోవైపు ఈ కంపెనీలు ఉత్పత్తిదార్ల నుండి కొనుగోలు చేసే పాల మోతాదు, ఇచ్చే కొనుగోలు ధర గణనీయంగా తగ్గిపోయాయి. ఈ పరిణామం, సాధారణంగా ప్రజల మధ్య నడిచే “అసంఘటిత”, స్థానిక పాల మార్కెట్లను కూడా దెబ్బ తీసింది. ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రం - చిత్తూరు జిల్లా, తెలంగాణా రాష్ట్రం - మెదక్ జిల్లా సభ్య సంఘాల్లోని చిన్న, సన్నకారు రైతులు ఇచ్చిన సమాచారం ఆధారంగా ఎఫ్.ఎస్.ఎ (ఆహార సాంస్కృతిక మత్స్య సంఘటన) ఈ విషయంపై స్పందించింది. మరిన్ని వివరాలు తెలుసుకోవటానికి ప్రయత్నించగా, ఈ సంక్షోభం దేశంలోనే కాక ప్రపంచ వ్యాప్తంగా చిన్న, సన్నకారు రైతులు ఎదుర్కొంటున్నారని వెల్లడయ్యింది. వీరందరూ మూకుమ్మడిగా తమ జీవనోపాధులను కోల్పోయే దశలో వున్నారు. ఈ అత్యవసర పరిస్థితిలో ఎఫ్.ఎస్.ఎ. ఈ విధంగా ముందుకు వెళ్ళాలని నిర్ణయించింది.

1. క్షేత్ర స్థాయిలో వీలైనంత మంది సన్నకారు వ్యాపారులు, రైతులతో చర్చించి, పరిస్థితిని అర్థం చేసుకోవడం.
2. సన్నకారు పాల ఉత్పత్తిదార్లను, స్థానిక మార్కెట్లను నాశనం చేసేందుకు జరుగుతున్న కుట్రను ఎదుర్కోవటానికి ఒక ఉమ్మడి ఎత్తుగడ తయారు చేయటం.

సంక్షోభం గురించి తెలుసుకోవటం

ఈ సంక్షోభంలో రెండు ప్రధాన అంశాలు ఎఫ్.ఎస్.ఎ.కి కనిపించాయి.

జనవరి 2015:

వ్యాపారం వాప్తి చేసుకొనే ఎత్తుగడలో భాగంగా, అముల్ పాల కంపెనీ హైదరాబాద్ నగరంలో ఏ ఇతర బ్రాండు అమ్మనంత తక్కువ ధరకు పాల రేటు తగ్గించి, అతి దూకుడుగా అమ్మకాలు మొదలు చేసింది. ఈ పరిణామంతో ఇతర బ్రాండ్లపై వత్తిడి పడి, వారు కూడా రేట్లు తగ్గించాల్సిన పరిస్థితి ఏర్పడింది. అప్పటి వరకూ స్థానికంగా పాలు సప్లై చేస్తున్న చిరు వ్యాపారులను వదిలేసి నేరుగా షాపులు, హోటళ్ళకు అముల్ కంపెనీ సప్లై చేయటం పై హైదరాబాద్ జంట నగరాల పాల అమ్మకందార్ల సంక్షేమ సంఘం నిరసన తెలిపింది. ఇలా అమ్మకం ధరలు తగ్గించటం వల్ల హైదరాబాద్, దాని పరిసర ప్రాంతాలలో పాలు అమ్ముతున్న రైతులకు ఇస్తున్న కొనుగోలు ధర తగ్గిపోవచ్చని ఎఫ్.ఎస్.ఎ. ఊహించింది.

జూన్ 2015:

ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రం చిత్తూరు జిల్లాలోని సంఘాల సభ్యులు, మే 2015 తరువాత రాష్ట్రంలోని చిన్న, సన్నకారు రైతుల పాలను ప్రైవేటు, కో-ఆపరేటివ్ డైరీలు తిరస్కరిస్తున్నాయని వెల్లడించారు. పాల సేకరణ ధరలు కూడా తగ్గాయి. పాలను కాలవల్లోకి పారబోసి రైతులు నిరసన తెలియచేసారు.

తక్షణమే ఎఫ్.ఎస్.ఎ. ఒక నిజ నిర్ధారణ ప్రక్రియని మొదలు చేసి రైతులతో చర్చల ద్వారా, ఇతర సమాచారాన్ని సేకరించి పరిశీలించటం ద్వారా, పరిస్థితిని క్రింది విధంగా అర్థం చేసుకోవటం జరిగింది.

డైరీ రంగం పరిస్థితి:

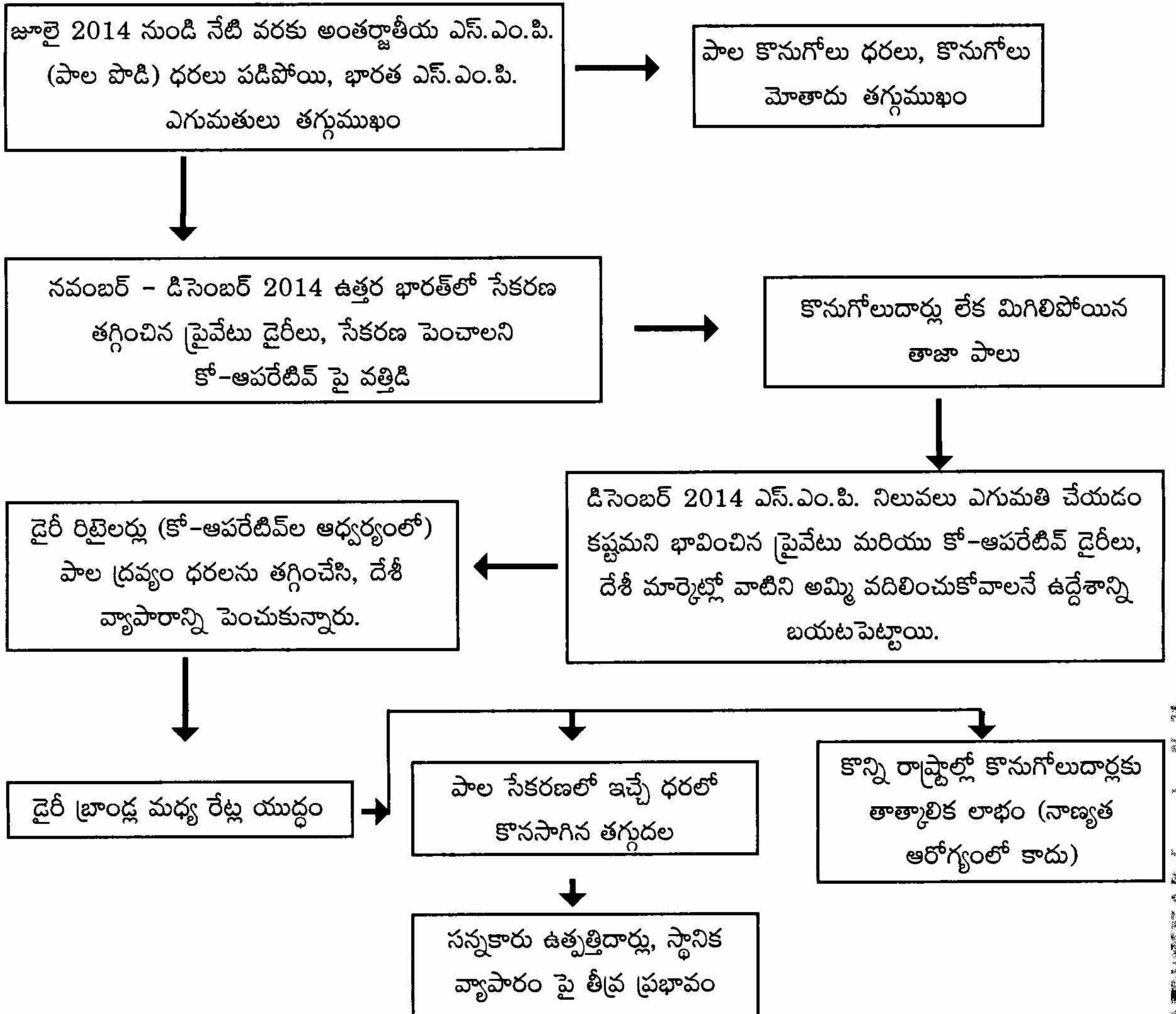
ఈ సంక్షోభాన్ని, మున్ముందు జరగబోయే పరిణామాలను అర్థం చేసుకోవటానికి, డైరీ రంగానికి సంబంధించిన కొన్ని వివరాలను చూడవచ్చు.

- ప్రపంచవ్యాప్త గేదె / బరె / ఎనుము పాల ఉత్పత్తిలో 67 శాతం భారతదేశంలోనే జరుగుతోంది.
- దేశంలో 51.86 శాతం పాలు గేదెల / బరెల / ఎనుముల నుండి, 44.26 శాతం ఆవుల నుండి, మిగిలినవి మేకల నుండి వస్తున్నాయి.
- ఈ పాలను ఉత్పత్తి చేస్తున్న 7 కోట్ల (ప్రధానంగా చిన్న, సన్నకారు) కుటుంబాలు, 45 శాతం తమ ఇంటి వాడకానికి ఉపయోగిస్తారు. మిగిలిన 55 శాతం పాలు అమ్మకానికి పోతాయి. ఈ పాలలో 75 శాతం (లూజు పాలు, పాలతో చేసిన పదార్థాలు) స్థానిక వ్యాపారం ద్వారా, 25 శాతం కంపెనీల ద్వారా అమ్ముడవుతున్నాయి.

- భారతదేశం పాల రంగం దాదాపు 9 కోట్ల మందికి ఉపాధినిస్తున్నది. అందులో 7.5 కోట్ల మంది స్త్రీలు. లక్షలాది గ్రామీణ కుటుంబాలకు, ముఖ్యంగా చిన్న సన్నకారు రైతులకు, భూమి లేని పేదలకు ఇదొక ప్రధాన జీవనాధారం.

అంతర్జాతీయ - దేశీయ సంబంధం

భారతదేశం యొక్క ఎస్.ఎం.పి. ఎగుమతుల తగ్గుదల, అంతర్జాతీయ ఎస్.ఎం.పి. రేట్లు పడిపోవటం వల్ల మొదలయ్యింది. రెండేళ్ళ క్రితం ప్రపంచ డైరీ మార్కెట్లో ఎస్.ఎం.పి. టన్ను 5142 డాలర్లు (రూ. 333 కిలో) వుండగా, గత ఏడాది 4126 డాలర్లకు (రూ. 267 కిలో)

2015 ఏప్రిల్ లోగా 2467 డాలర్లకు (రూ. 160 కిలో)కు పడిపోయి, ఆగస్టు 4 కల్లా ఏకంగా 1419 డాలర్లకు (రూ. 92 కిలో)కి పడిపోయింది. 2013 - 2014 సంవత్సరంలో దాదాపు రూ. 2717 కోట్లు విలువ చేసే 1.3 లక్షల టన్నుల ఎస్.ఎం.పి. ఎగుమతి చేసిన ఇండియా 2014-15 సంవత్సరంలో కేవలం 30000 టన్నుల ఎస్.ఎం.పి ఎగుమతి చేసింది. ఈ విధంగా అంతర్జాతీయ రేట్ల తగ్గుదల దేశీ ఎగుమతులపై ప్రభావం చూపి, పర్యవసానంగా దేశీ మార్కెట్లపై ప్రభావం చూపింది. ప్రైవేటు డైరీలు ఏప్రిల్ 2014లో ఎస్.ఎం.పిని రూ. 270 కిలో లెక్కన అమ్మగా, ఏప్రిల్ 2015 లోగా అది రూ. 180కి పడిపోయింది. ప్రభుత్వం అన్ని డైరీ దిగుమతులపై పెద్ద ఎత్తున (30-60 శాతం వరకు) సుంకాలు అమలు చేసినా పరిస్థితి మారలేదు. చైనా, రష్యా దేశాల ఎస్.ఎం.పి. దిగుమతులు తగ్గటం వలన మిగులు ఏర్పడి, పడిపోయిన ఎస్.ఎం.పి ధరలు, ఏప్రిల్ 2015లో ఐరోపా దేశాలు (యూరోపియన్ యూనియన్) తమ పాల కేటాయింపులు ఉపసంహరించుకోవటంతో మరింత దిగజారాయి.

ఇలా ఒకవైపు కొనుగోలు ధరలు తగ్గిపోగా, రైతులకయ్యే ఉత్పత్తి ఖర్చులు మాత్రం పెరుగుతూనే వున్నాయి. దానితో రైతులకు గిట్టుబాటు కాకుండా పోయింది. దీంతో పెద్ద ప్రైవేటు డైరీలకు, కో-ఆపరేటివ్ కు చిన్న స్థానిక డైరీలకు, ప్రైవేటు వ్యాపారులకు పాలను అమ్ముకుంటూ వస్తున్న చిన్న సన్నకారు రైతులపై తీవ్ర ప్రభావం పడింది. చివరకు, ప్రభుత్వం పాల ఉత్పత్తికి విపరీతంగా సబ్సిడీలిచ్చే ఐరోపా, అమెరికా దేశాల్లో కూడా చిన్న రైతులు ఇదే పరిస్థితి ఎదుర్కొంటున్నారు. పాల ఉత్పత్తి గిట్టుబాటు కాక రోజు రోజుకూ చిన్న, సన్నకారు రైతులు మార్కెట్ల నుండి బయటకు నెట్టివేయబడుతున్నారు. ఇది కేవలం జాతీయ సమస్య కాదు. ఇది అంతర్జాతీయంగా చిన్న స్థాయి ఉత్పత్తిదార్లందరూ ఎదుర్కొంటున్న సంక్షోభం.

మరి కొనుగోలుదార్ల సంగతేమిటి? వారికి వస్తున్న తాత్కాలిక లాభం కేవలం డబ్బు వరకు మాత్రమే. ఆరోగ్యం నాణ్యతలో కాదు. ఒక సారి డైరీలు నిలదొక్కుకొని మార్కెట్లో

వ్యాప్తి చెందాక ధరలు మళ్ళీ పెరగక మానవు. కార్పొరేషన్లు శాసించే ప్రపంచ డైరీ మార్కెట్లు ఎప్పుడు ఎలా ఉంటాయో చెప్పలేము. ఇలా హెచ్చుతగ్గులు జరుగుతూనే వుంటాయి. కార్పొరేట్ అయినా, సహకార సంఘం (కో-ఆపరేటివ్) అయినా, దేశీయ డైరీ ప్రాసెసర్లు కూడా ఇదే పెట్టుబడిదారీ సరుకు వ్యవస్థలో ఇరుక్కుపోయారు. ఉనికిని కాపాడుకొని నిలదొక్కుకోవటానికి వారు అనుసరించే పద్ధతి వ్యాప్తి చెందటం, ఇతరులను స్వాధీనం చేసుకొని కలుపుకుపోవటం, ఆధిపత్యం సాధించటం, మార్కెట్లను సొంతం చేసుకోవటం, ఆపైన మెల్లగా అంతర్జాతీయ మార్కెట్లతో అనుసంధానం కావటం,

పెట్టుబడులూ, స్వాధీనాలు, భాగస్వామ్యాల ద్వారా జరిగే ఈ “వ్యాప్తి”కి ప్రభుత్వ విధి విధానాలు మంచి ప్రోత్సాహం ఇస్తున్నాయి. ఈ వ్యాప్తి స్వాధీనం, చిన్న రైతులను, స్థానిక మార్కెట్లను తుడిచిపెట్టేస్తోంది. ఇలా ఇప్పటికే ప్రపంచ వ్యాప్తంగా జరిగింది కూడా. విచిత్రమేమిటంటే, దేశీ విధి విధానాలు మాత్రం మరింత మంది చిన్న రైతులను డైరీ ఉత్పత్తి వైపు లాగి, వారిని అప్పుల ఊబిలోకి నెడుతున్నాయి.

ఈ వర్క్ షాప్ ఎందుకు?

చిన్న, సన్నకారు ఉత్పత్తిదారులు ప్రమాదంలో వున్నారని మనకు దీని ద్వారా స్పష్టంగా అర్థమవుతుంది. ఈ సంక్షోభాన్ని ఎదుర్కోవటానికి, భవిష్యత్తులో పారిశ్రామిక వ్యవసాయ వ్యాపార గుత్తాధిపత్యాన్ని నివారించటానికి, మనం చర్చ మొదలు చేసి ముందుకు దారి వెతకటం అత్యవసరం.

చర్చల ద్వారా ముందు మనం వీలైనంత మంది చిన్న ఉత్పత్తి దార్లనుండి, ప్రజల మార్కెట్ల నుండి క్షేత్రస్థాయి పరిస్థితిని అర్థం చేసుకోవాలి. తద్వారా మనకి సంక్షోభం యొక్క అనేక కోణాలు స్పష్టమవుతున్నాయి. ఆ స్పష్టతతో, చిన్న సన్న రైతులను ఉత్పత్తి నుంచి నెట్టేసి, స్థానిక మార్కెట్లను దెబ్బ కొట్టాలన్న పకడ్బందీ కుట్రను ఎదుర్కోవటానికి ఒక ఉమ్మడి ఎత్తుగడని తయారు చేయాలి. ఆ ఎత్తుగడ నుండి మన ఉత్పత్తి మార్కెట్లపై కార్పొరేట్, పారిశ్రామిక వ్యవస్థ దాడిని ఎదుర్కోవటానికి ఒక ప్రణాళిక బయటకి రావటమే కాక, మన వ్యవసాయ జీవనోపాధులలో పశువుల పాత్రని పునరాలోచించే ప్రక్రియ కూడా మొదలౌతుంది.

ఆంధ్రప్రదేశ్ లో వ్యవసాయశాఖ ద్వారా

130 క్లష్టర్లలో సేంద్రియ ప్రకృతి వ్యవసాయం

కె. ఆదినారాయణ, సుస్థిర వ్యవసాయ కేంద్రం రీజనల్ కో-ఆర్డినేటర్

ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో వ్యవసాయ శాఖ ద్వారా 116 మండలాల్లోని 130 క్లష్టర్ల పరిధిలోని 725 గ్రామాలలో 1,25,000 హెక్టార్లలో సేంద్రియ వ్యవసాయాన్ని ప్రోత్సహించాలని వ్యవసాయశాఖ స్పెషల్ చీఫ్ సెక్రటరీ టి.విజయకుమార్, వ్యవసాయశాఖ కమీషనర్ కె. ధనుంజయరెడ్డి తెలిపారు.

13 జిల్లాలకు సంబంధించిన మాస్టర్ ప్లాన్లకు ఒక్కో జిల్లాకు నలుగురు (1. రైతు శిక్షణా కేంద్రం సహాయ సంచాలకులు, 2. యన్.పి.యం. / డి.పి.యం. - ఎ.పి.యం. (డి.ఆర్.డి.ఎ) కె. డి.ఎ.టి.టి.సి (డాట్ సెంటర్) నుండి ఒక శాస్త్రవేత్త లేదా కృషి విజ్ఞాన కేంద్రం శాస్త్రవేత్త 4. స్థానికంగా సేంద్రియ వ్యవసాయాన్ని ప్రోత్సహిస్తున్న స్వచ్ఛంద సంస్థ నుండి ఒకరు) చొప్పున 5 రోజుల రాష్ట్రస్థాయి శిక్షణా కార్యక్రమం హైదరాబాద్ లోని 'సమేతి'లో జరిగింది.

ఈ సందర్భంగా విజయ్ కుమార్ గారు మాట్లాడుతూ ఈ కార్యక్రమం యొక్క ముఖ్య ఉద్దేశాలు వివరించారు.

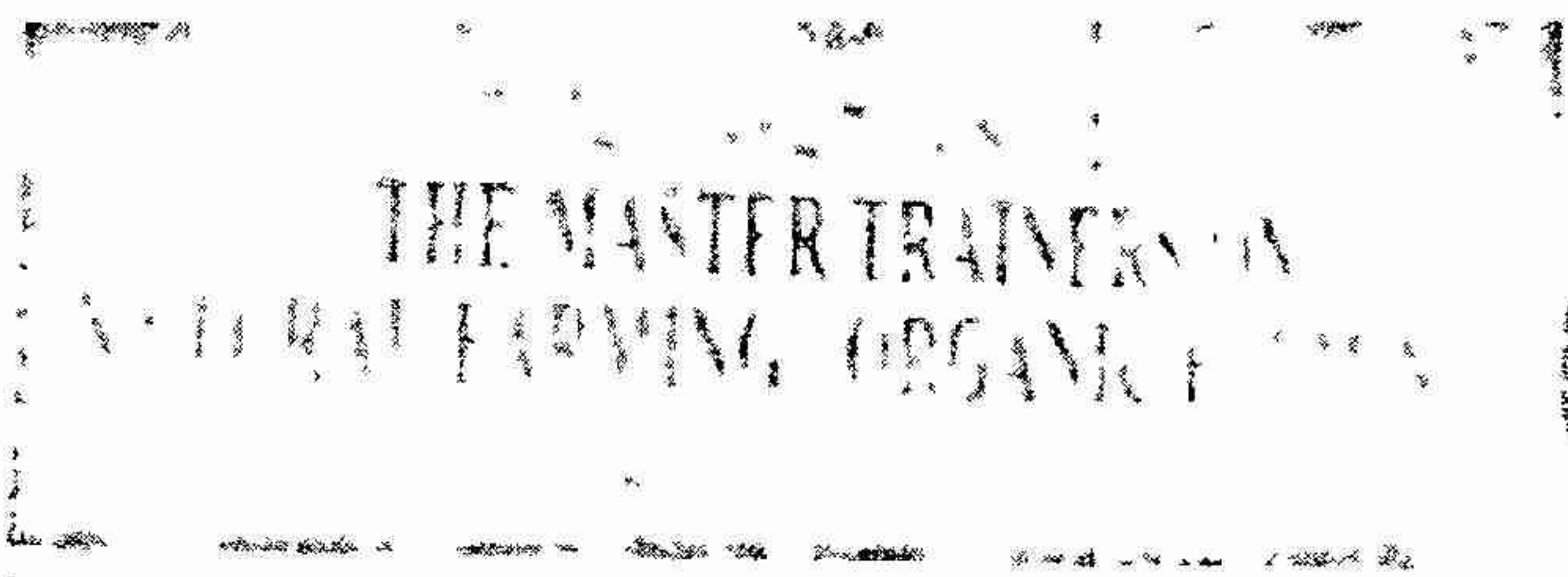
- ❖ రైతులకు ఆహార భద్రత, ఆరోగ్య భద్రత, మరియు ఆదాయ భద్రత
- ❖ రైతులు తమ విజ్ఞానం, నైపుణ్యతల మీద ఆధారపడి తమ వనరులతో వ్యవసాయం చేసుకునే వైపు మళ్ళడం.
- ❖ తక్కువ ఖర్చుతో నాణ్యమైన పంట పండించుకోవడం
- ❖ యన్.పి.యం. పద్ధతులు ఆచరిస్తున్న అనుభవజ్ఞులైన రైతులు, మండల విస్తరణాధికారుల సహకారంతో రైతులలో నైపుణ్యం పెంచడం.
- ❖ రైతు మిత్ర గ్రూపులు ఏర్పాటు చేసి వారిని గ్రామస్థాయి మరియు క్లష్టరు స్థాయిలో సంఘటితం చేయడం, పొదుపు మరియు స్వయం ఉపాధి రూపకల్పన, రైతు ఉత్పాదక సంఘాలు (ఎఫ్.పి.ఓ)గా బలపరచడం.
- ❖ యన్.పి.యం. షాపుల నిర్వహణ ద్వారా వ్యవసాయ కూలీలకు ఉపాధి అవకాశం
- ❖ మార్కెటింగ్ సౌకర్యాలు కల్పించి తద్వారా మంచి ధరకు పంటను అమ్ముకునే సౌలభ్యం కల్పించడం.

- ❖ మూడు నుండి నాలుగేళ్ల వ్యవధిలో యన్.పి.యం. నుండి పూర్తి సేంద్రియం వైపు రైతులను మళ్ళించడం.
- ❖ వ్యవసాయ మరియు వ్యవసాయ అనుబంధ శాఖల సమన్వయంతో కార్యక్రమం అనుసంధానం
- ❖ భవిష్యత్తులో ఈ క్లస్టర్లు రైతు విజ్ఞానకేంద్రాలుగా రైతులే నిర్వహించుకునే స్థాయికి అభివృద్ధి చేయాలనే ఆశయం.

పురుగు మందులు, రసాయనిక ఎరువులు వాడకం వల్ల మన ఆరోగ్యంతో పాటు భూమి, నీరు మరియు వాతావరణం కూడా కలుషితమై పోయి ఎన్నో ఇబ్బందులను

ఎదుర్కొంటున్నామని, కాబట్టి భవిష్యత్తు అంతా సేంద్రియ వ్యవసాయానిదే అని వ్యవసాయశాఖ కమీషనర్ శ్రీ ధనుంజయ రెడ్డి అన్నారు. అలాగే ఈ కార్యక్రమం కొనసాగింపుగా రాష్ట్రంలో గత 9 సం॥ నుండి మహిళా సంఘాల ద్వారా విజయవంతంగా నిర్వహించబడుతున్న ప్రజల యాజమాన్యంలో సుస్థిర వ్యవసాయం (సి.ఎం.ఎస్.ఎ) కార్యక్రమంలో బెస్ట్ క్లస్టర్లను జిల్లాకు 10 చొప్పున ఎంపిక చేసి మొత్తం 13 జిల్లాలకు గాను 130 క్లస్టర్లలో ఈ కార్యక్రమం అమలు చేస్తారని రిటైర్డ్ ఐ.ఎ.ఎస్. అధికారి యన్.ఆర్.ఎల్.ఎం సలహాదారు డి.వి. రాయుడు గారు అన్నారు. ఈ ఐదు రోజుల రాష్ట్ర స్థాయి

తరగతులలో శిక్షణ ఇస్తున్న జి. చంద్రశేఖర్, భవానిదాస్

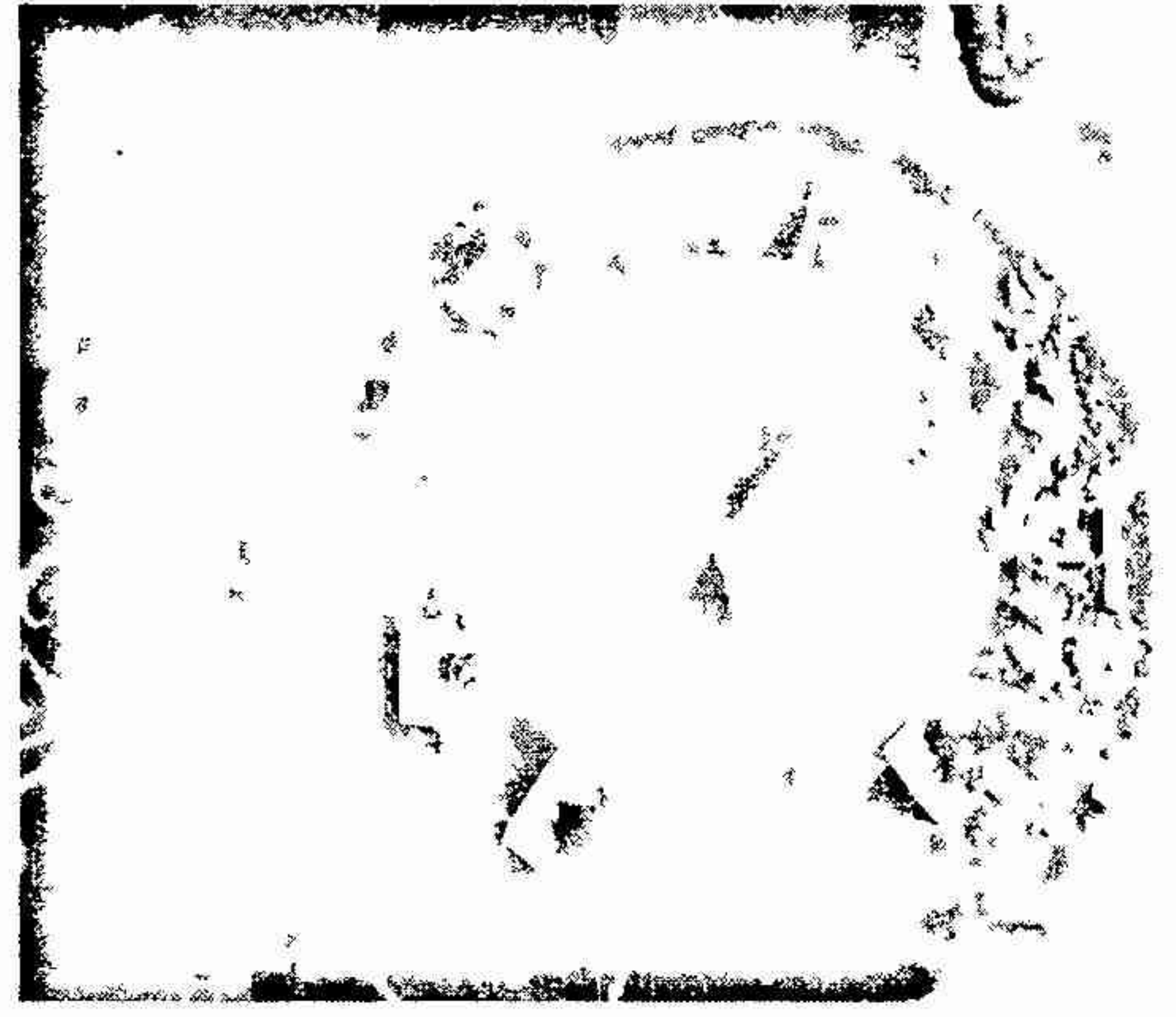

మాస్టర్ ట్రైనర్స్ శిక్షణా కార్యక్రమం రాయుడు గారి ఆధ్వర్యంలో జరిగింది. రాబోవు 3-4 సంవత్సరాల్లో స్థానిక మహిళా సంఘాలు, స్వచ్ఛంద సంస్థల సహకారంతో 566 క్లష్టర్లలో 5 లక్షల హెక్టార్లలో 10 లక్షల మంది రైతులకు లబ్ధి కలిగేలా (ఆర్.కె.వి.వై) రాష్ట్రీయ కృషి వికాస్ యోజన పథకం క్రింద కార్యాచరణ రూపొందించామని, దీన్ని విజయవంతం చేయడానికి జిల్లాల నుండి ఎంపిక చేయబడిన మాస్టర్ ట్రైనర్లు, జిల్లా వ్యవసాయ శాఖ అధికారులు తీవ్రంగా కృషి చేయాలని టి. విజయకుమార్ గారు తెలిపారు.

ఈ ఐదు రోజుల మాస్టర్ ట్రైనర్ల శిక్షణా కార్యక్రమానికి కోర్స్ డైరెక్టర్గా ఎ.టి.ఎం.ఎ డైరెక్టర్ జి. వినయ్ చంద్ వ్యవహరించారు. ఇంకా విశ్రాంత జె.డి.ఎ.లు రామచంద్రం, జయకుమార్ గార్లు సమన్వయ కర్తలుగా వ్యవహరించారు.

ఈ శిక్షణా కార్యక్రమంలో సేంద్రియ / ప్రకృతి వ్యవసాయం ఆవశ్యకతను, అధిక పెట్టుబడి ఖర్చుల వల్ల రైతులు ఎదుర్కొంటున్న ఇబ్బందులను మరియు పెట్టుబడి తగ్గించి విషరహిత ఆహారాన్ని ప్రపంచానికి అందించాల్సిన అవసరాన్ని అందరూ గుర్తించాలని ఆదర్శ రైతు శ్రీనివాస నాయుడు తన అనుభవాన్ని తెలిపారు.

ఇంకా ఈ కార్యక్రమంలో పురుగులు, తెగుళ్ళను సేంద్రియ పద్ధతిలో ఎలా నివారించాలో తెలిపారు. అలాగే పురుగు జీవిత దశలను అనుసరించి వాటి నివారణకు రాజీ

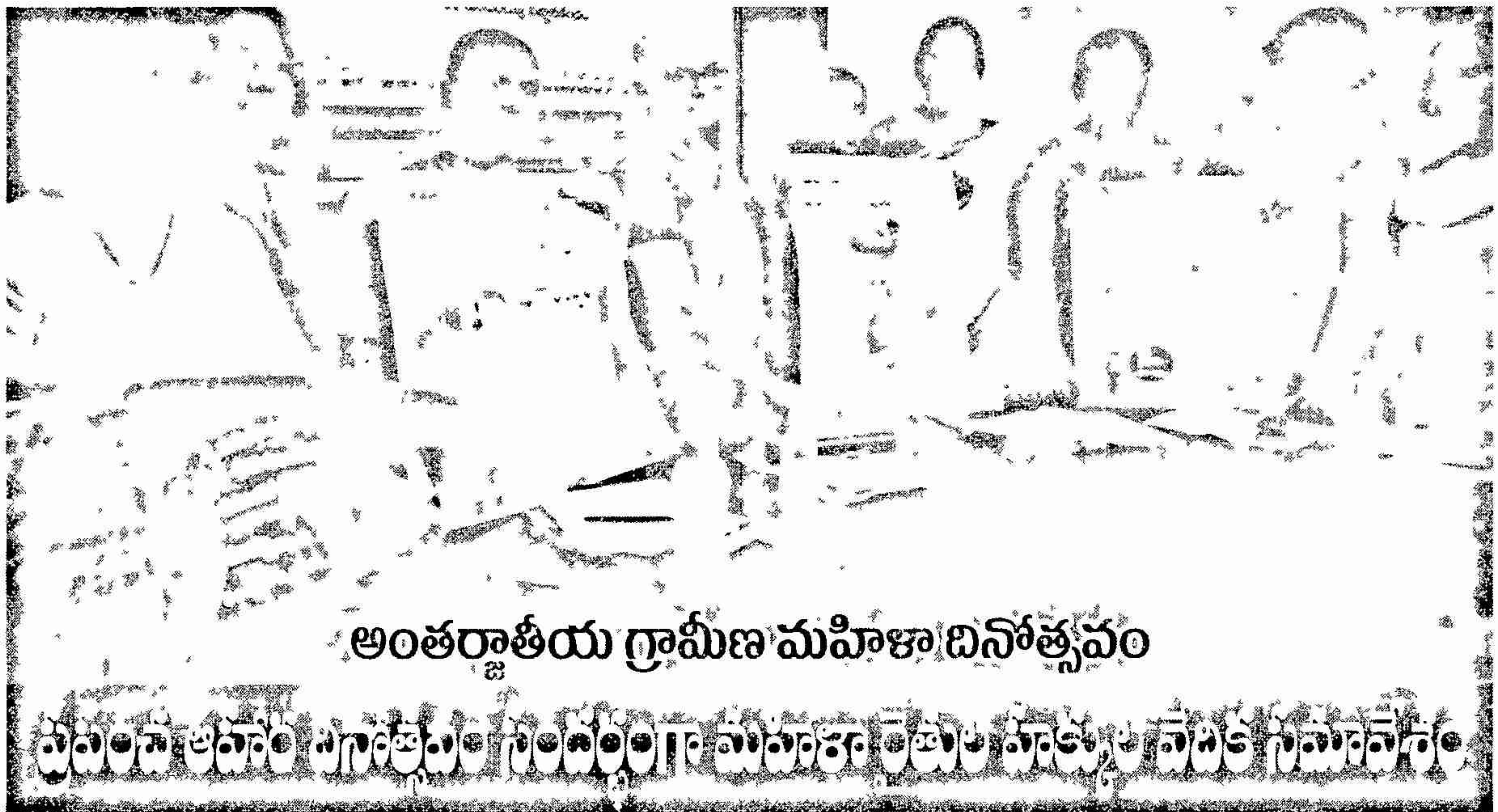

తేనని అంశాలు పాటించాలని రాయుడు గారు తెలిపారు. నాడెప్ కంపోస్ట్ ద్వారా భూసారం పెంచుకోవచ్చని తెలిపారు.

సుస్థిర వ్యవసాయ కేంద్రం నుండి జి. చంద్రశేఖర్ గారు హాజరై తమ సంస్థ చేస్తున్న సేంద్రియ వ్యవసాయం గురించి, రైతులను సహకార సంఘాలుగా ఏర్పాటు చేసి వాటి ద్వారా 'సహజ ఆహారం' ప్రొడ్యూసర్ కంపెనీ ఏర్పాటు చేసి మార్కెటింగ్ చేస్తున్న విధానాలను వివరించారు.

అలాగే జట్టు ట్రస్ట్ నుండి పారినాయుడు గారు అన్నపూర్ణ మోడల్ గురించి, కోవెల్ ఫౌండేషన్ నుండి కృష్ణారావు గారు 'శ్రీ' వరి పద్ధతి గురించి, గ్రామీణ మూల్ నుండి సీతారాం గారు వారి మార్కెటింగ్ స్ట్రాటజీని తెలిపారు. డబ్ల్యూ.ఓ.ఆర్.డి. సంస్థ చిత్తూరు నుండి వచ్చిన గంగాధరం గారు ప్రకృతి వ్యవసాయం గురించి వివరించారు.

ఈ శిక్షణా కార్యక్రమానికి కొనసాగింపుగా జిల్లా స్థాయిలో అక్టోబర్ 12 నుండి 16 వరకు అన్ని జిల్లాల్లో ఎ.డి.ఎలకు, ఎ.ఓలకు ఎ.ఇ.ఓ.లకు యం.పి.ఇ.ఓలకు యన్.పి.యం, లకు 5 రోజుల శిక్షణా కార్యక్రమాలకు నిర్వహించారు. రాష్ట్ర స్థాయిలో శిక్షణ పొందిన మాస్టర్ ట్రైనర్లు ముఖ్యంగా గ్రామస్థాయి సిబ్బంది అయిన యం.పి.ఇ.ఓలు, యన్.పి.యం.సి.ఎలకు ఈ సేంద్రియ వ్యవసాయం గురించి పూర్తి అవగాహన కల్పించారు. నవంబర్లో సి.ఆర్.పి.లను ఎంపిక చేసి సి.ఆర్.పి.లు యం.పి.ఇ.ఓ ల ద్వారా ఈ కార్యక్రమం అమలు జరుగుతుందని జె.డి.ఎ.లు తెలిపారు.

అంతర్జాతీయ గ్రామీణ మహిళా దినోత్సవం

వ్యవసాయం - ఆహార భద్రత - సమస్యలను సాధించే మహిళా శక్తుల హక్కుల వేదిక సమావేశం

అక్టోబర్ 16వ తేదీన అంతర్జాతీయ గ్రామీణ మహిళా దినోత్సవం, ప్రపంచ ఆహార దినోత్సవం సందర్భంగా మహిళా రైతుల హక్కుల వేదిక సమావేశం (మకాం) ఆధ్వర్యంలో హైదరాబాదులోని సుందరయ్య విజ్ఞాన కేంద్రంలో “తెలంగాణలో పెరుగుతున్న వ్యవసాయ సంక్షోభం - మహిళా రైతులు, శ్రామికులపై పడుతున్న ప్రభావం - మనమేం చేద్దాం?” అనే అంశం పై సదస్సు జరిగింది. రైతు స్వరాజ్య వేదిక సభ్యులు గోపరాజు సుధ అధ్యక్షతన జరిగిన ఈ సదస్సుకు మహిళా సమస్యల పై పని చేస్తున్న అనేక సంస్థల సభ్యులు, కార్యకర్తలు, జర్నలిస్టులు, పరిశోధకులు, మహిళా రైతులు, రైతు ఆత్మహత్య కుటుంబాల నుండి మహిళలు మొత్తం 60 మందికి పైగా హాజరయ్యారు.

“వ్యవసాయం - ఆహార భద్రత” అనే అంశంపై సుప్రీం కోర్ట్ ఆహార భద్రతా సలహాదారులు ప్రొ॥ రమ మెల్కొటే ప్రసంగించారు. “తెలంగాణలో మహిళలు, భూ సంస్కరణలు - చరిత్ర, వర్తమానం” అనే అంశం పై డా॥ ఉషా సీతాలక్ష్మి (స్వతంత్ర పరిశోధకులు, రైతు స్వరాజ్య వేదిక, మకాం కార్యవర్గ సభ్యులు) మాట్లాడారు. “వ్యవసాయంలో గ్రామీణ మహిళల వాస్తవ స్థితిగతులు” అనే అంశం పై డా॥ విజయ రుక్మిణిరావు, రైతు స్వరాజ్య వేదిక తెలంగాణ రాష్ట్ర అధ్యక్షులు, మకాం కార్యవర్గ సభ్యులు వివరించారు. కేరింగ్ సిటిజెన్స్ కలెక్టివ్ డైరెక్టర్, మకాం సభ్యులు కె. సజయ “పెరుగుతున్న రైతు ఆత్మహత్యలు - కుటుంబంలో మహిళలపై పడుతున్న భారాలు” అనే అంశం గురించి ప్రసంగించారు. మెదక్, వరంగల్, రంగారెడ్డి జిల్లాల

నుండి వచ్చిన రైతు ఆత్మహత్య కుటుంబాలకు చెందిన మహిళలు కూడా తాము ఎదుర్కొంటున్న సమస్యలను వివరించారు. ప్రభుత్వం వ్యవసాయ సంక్షోభాన్ని పరిష్కరించటానికి తక్షణ చర్యలు, దీర్ఘకాలిక విధాన నిర్ణయాలు తీసుకోవాలని, దుర్భర పరిస్థితులలో వున్న ఈ కుటుంబాలకు జీవనోపాధి కల్పించాలని సమావేశం డిమాండ్ చేసింది.

మహిళలకు భూమి హక్కులను కల్పించటానికి అనేక చట్టాలున్నప్పటికీ అవి అమలు కావటం లేదనీ, ఇంతవరకు ప్రభుత్వ రికార్డులలో ఎంత మంది మహిళలకు భూమి వుందనే వివరాలు నమోదు కాలేదనీ, భూమి యాజమాన్య వివరాలను స్త్రీ పురుషులకు విడివిడిగా నమోదు చెయ్యాలని అవసరం వుందనీ సమావేశం గట్టిగా అభిప్రాయపడింది. మహిళలకు భూమి హక్కుల స్థితిగతులను అంచనా వెయ్యటానికి వీలుగా రెవిన్యూ రికార్డులలో స్త్రీలకు, పురుషులకు విడిగాను, ఇద్దరికీ జాయింట్ గాను భూమి పట్టాల వివరాలను నమోదు చేసి నిర్వహించాలని 28-5-2014వ తేదీన డిపార్ట్మెంట్ ఆఫ్ ల్యాండ్ రిసోర్సెస్ (కేంద్ర గ్రామీణాభివృద్ధిశాఖకు చెందిన భూ వనరులశాఖ) అన్ని రాష్ట్ర ప్రభుత్వ ప్రధాన కార్యదర్శులకు లేఖ పంపింది. ఆ ఆదేశాన్ని పాటించి భూ రికార్డుల వివరాలను నమోదు చేయాలని ఈ సమావేశం డిమాండ్ చేసింది.

ఈ సదస్సులో “వ్యవసాయంలో మహిళల పాత్ర” పై నాలుగు పోస్టర్లను ఆవిష్కరించారు. కేరింగ్ సిటిజెన్స్ కలెక్టివ్ కార్యకర్తలచే రైతు ఆత్మహత్యలకు దారితీస్తున్న కారణాలు - పరిష్కారాల పై నాటక ప్రదర్శన జరిగింది. - ఆశాలత

గ్రామాలు వదిలి వలస పోవడం, ఆత్మహత్య చేసుకోవడం మన కుటుంబాల సమస్యలను పరిష్కరించవు.

సంఘటితమై సమస్యలను పరిష్కరించుకుందాం...

మన వ్యవసాయపద్ధతులలోనూ మార్పు తెచ్చుకుందాం

వ్యవసాయ దారులకు రైతు స్వరాజ్య వేదిక పిలుపు

రైతన్నలారా... రైతక్కలారా...

మనం ఎంతో కష్టపడి మనకున్న కొద్దిపాటి చేనులో పంటలు సాగు చేసుకుంటాం. ఎండకాసినా, వర్షమొచ్చినా, పగలయినా, రాత్రయినా, వడగండ్లు పడి, అకాల వర్షాలు కురిసి పంటలు నష్టపోయినా, పిడుగులు పడి మనుషుల ప్రాణాలు పోయినా, కరువొచ్చి పంటలు ఎండిపోయినా, మనం పొలం పనులు చేస్తూనే వుంటాం.

పెట్టుబడి కోసం చేతిలో ఒక్క రూపాయి లేకపోయినా అప్పులు తెచ్చి మరీ పంటలు పండిస్తాం. విత్తనాలకోసం, ఎరువుల కోసం షాపుకార్ల చుట్టూ తిరుగుతాం. ఆరుగాలం కష్టపడి పండించిన పంటలకు మంచి ధరలు దొరకక, దళారీల చేతిలో నష్టపోతాం. ప్రభుత్వం నుండి, వ్యవసాయ శాఖ నుండి ఎటువంటి సహాయం అందకపోయినా మన కర్మ అనుకుంటూ మరుసటి సంవత్సరం మళ్ళీ పంటల సాగుకు సిద్ధమవుతాం.

పెద్దమొత్తంలో భూములు, చేతినిండా పెట్టుబడి వున్న కొంతమంది పెద్ద రైతులను పక్కన పెడితే, మన గ్రామాలలో వుండే ఎక్కువ వ్యవసాయ కుటుంబాల పరిస్థితి ఇదే. మనం బియ్యం, పప్పులు, నూనె గింజలు, కూరగాయలు, పండ్లు పండిస్తేనే నగర ప్రజలూ, వ్యవసాయం చేయకుండా ఇతర పనులు చేసుకునే వాళ్ళూ బతికేది. మనం కొంటేనే విత్తనాలు, ఎరువులు, పురుగుమందులు, వ్యవసాయయంత్ర పరికరాలు, వ్యవసాయ పని ముట్లు అమ్ముకునే కంపెనీలు, వ్యాపారులు లాభాలు చేసుకునేది. మనం వ్యవసాయం చేస్తేనే వ్యవసాయశాఖ, ఉద్యాన శాఖల అధికారులూ, వ్యవసాయ, ఉద్యాన శాస్త్రవేత్తలూ, ప్రొఫెసర్లూ జీతాలు తీసుకుని బతికేది. ఎమ్మెల్యేలైనా, మంత్రులైనా, ముఖ్యమంత్రైనా మనం పండించిన అన్నం తినే పరిపాలన చేసేది. ఒక్క మాటలో చెప్పాలంటే, సమాజమంతా గ్రామీణ వ్యవసాయ దారుల.. అంటే మన

శ్రమతోనే మనుగడ సాగిస్తున్నది. పక్షులు, జంతువులు, సమస్త జీవరాశులు.. మొత్తం పర్యావరణం, ప్రకృతితో స్నేహం చేస్తూ, ప్రకృతి వైపరిత్యాలకు బలవుతూ మనం సాగిస్తున్న కృషితోనే ఉనికిలో వున్నది.

ప్రభుత్వాల వైఖరి:

ప్రభుత్వాలకు వ్యవసాయరంగం గురించి పట్టడం లేదు. ఈ గ్రామీణ ప్రజలను, వారి జీవనోపాధులను, వారి వ్యవసాయాన్ని కాపాడాలనే విధానాలు కానీ, ప్రభుత్వ నిధులు ఎక్కువ కేటాయించి వ్యవసాయాన్ని రక్షించాలనే ఆసక్తి కానీ, నిజంగా వ్యవసాయాన్ని వృత్తిగా ఎంచుకున్న, ఎంచుకోవాలను కుంటున్న గ్రామీణ పేదలకు భూమి, విత్తనాలు, సాగునీరు, పంట రుణాలు, పంటల బీమా సౌకర్యం తదితరాలు అందించి సహాయం చేసే రాజకీయ నిబద్ధత కానీ ఈ ప్రభుత్వాల దగ్గర లేదు. ఈ ప్రభుత్వాల విధానాలన్నీ, ప్రభుత్వ నిధులన్నీ గ్రామాలలో పెద్ద రైతుల కోసం, కార్పొరేట్ సంస్థలు, పెద్ద పెట్టుబడిదారుల కోసం, తమ స్వంత పార్టీలలోని పెద్ద నాయకుల కోసం మాత్రమే ఉపయోగపడేలా వున్నాయి. ఈ విషయంలో ఏ పార్టీ ప్రభుత్వం అధికారంలోకి వచ్చినా ఒకేరకంగా వుంటున్నది. ప్రపంచ వాణిజ్య సంస్థ, ప్రపంచ బ్యాంకు లాంటి సంస్థలు కూడా ఈ విధానాలనే ముందుకు తీసుకు వెళ్ళాలని ప్రభుత్వాలను ఆదేశిస్తున్నాయి. ఈ ప్రభుత్వాలు అమలు చేస్తున్నాయి.

వ్యవసాయేతర సమాజం వైఖరి:

మిగిలిన సమాజానికి కూడా వ్యవసాయదారుల బాధలు, అప్పుల భారం, సమస్యలు పట్టడం లేదు. ఉద్యోగులు, టీచర్లు, నగరాల ప్రజలు కూడా వారి వారి డిమాండ్లపై ప్రభుత్వంతో పోరాడడం తప్ప (అది తప్పు కాదు) గ్రామీణ వ్యవసాయదారుల కోసం ఒక్క రోజు కూడా ప్రభుత్వంతో

మాట్లాడడం లేదు. గ్రామీణ వ్యవసాయదారులతో మాట్లాడి వారి సమస్యలను తెలుసుకునే ప్రయత్నం కూడా చేయడం లేదు.

మనం ఎలా వున్నాం?

గ్రామీణ వ్యవసాయ దారులుగా మనం కూడా స్వయంగా సంఘటితం కాలేకపోతున్నాం. సంఘాలుగా ఏర్పడలేక పోతున్నాం. గ్రామాలలో రాజకీయ పార్టీలుగా చీలిపోయి ఘర్షణ పడడం, ఓట్లు వేసే సమయంలో కులాల పేరున, మతం పేరున ప్రలోభాలకు గురవడం తప్ప గ్రామాలలో ప్రతి రోజూ వ్యవసాయ సమస్యల గురించి కూర్చుని చర్చించుకోవడం కానీ, మన సమస్యలను వుమ్మడిగా పరిష్కరించుకునేందుకు సహకార సంఘాలను ఏర్పాటు చేసుకోవడం కానీ చేయలేకపోతున్నాం .

సమాజ ఉనికికే కారణమవుతున్న వ్యవసాయం చేస్తూ కూడా మనం దోపిడీకి గురవడానికీ, ప్రభుత్వాలు కానీ, ఇతరులు కానీ మన గురించి పట్టించుకోకుండా వుండడానికీ మనం సంఘటితం కాకపోవడమే కారణం. మనం గొంతెత్తి, పోరాడి మనకేం కావాలో అడగలేకపోవడమే కారణం. మన కులాలను, మతాలను పక్కన బెట్టి వ్యవసాయ దారులుగా (కొలు రైతులు, మహిళా రైతులు, వ్యవసాయ కూలీలతో సహా) మన బలాన్ని మనం కూడగట్టుకో గలిగితే, ముఖ్యంగా చిన్న, సన్నకారు, మధ్య తరగతి రైతులు ఒక్క దగ్గరకు చేరగలిగితే. గ్రామ గ్రామానా మనం వ్యవసాయ దారుల సంఘాలను ఏర్పాటు చేసుకోగలిగితేనే మన శక్తి బయటకు వస్తుంది. అప్పుడు మన మాట ప్రభుత్వంతో సహా ఎవరైనా వింటారు. కంపెనీల, దళారుల, ఏజెంట్ల, వ్యాపారుల మోసాలను, దోపిడీని కూడా అడ్డుకోగలుగుతాం. మన అన్ని సమస్యలనూ పరిష్కరించుకునేందుకు ఇదొక్కటే మార్గం.

ఈ వ్యవసాయ సంక్షోభం కారణంగా అప్పుల భారం తట్టుకోలేక కొంతమంది రైతులు బలవంతంగా తమ ప్రాణాలను తీసుకుంటున్నారు. కుటుంబాలను పెద్ద దిక్కు లేని అనాథలను చేస్తున్నారు. దీంతో ఆ భారాన్ని ఆయా కుటుంబాలలోని మహిళలే భరించవలసి వస్తున్నది. పిల్లల్ని

చదివించడం, అప్పులను తీర్చడం, తిరిగి కుటుంబ పోషణ కోసం పని చేయడం లాంటి భారాలతో పాటు, గ్రామంలోని కొందరు పురుషుల నుండి లైంగిక వేధింపులను ఎదుర్కోవడం, ఒక్కోసారి మిగిలిన మహిళల నుండి కూడా సహాయ నిరాకరణకు గురవడం లాంటి పరిస్థితుల వల్ల ఈ మహిళలు గ్రామాలలో నిస్సహాయ స్థితిలో వుంటున్నారు .

ఈ పరిస్థితులలోనే కొన్ని కుటుంబాలు ఇళ్ళకు తాళాలు వేసి లేదా వృద్ధులను ఇంటి దగ్గర వదిలి పట్టణాలకు వలస పోతున్నారు. ఇటువంటి సందర్భాలలో చేలు బీడు పడుతున్నాయి. పట్టణాలలో ఏదో ఒక పని లభిస్తున్నా, అది రోజూ వుండదు. హక్కులు వుండవు. సరైన ఆదాయాలు వుండవు. ఖర్చులు మాత్రం ఎక్కువ. ఆత్మగౌరవం చంపుకుని మురికి వాడలలో కాలం వెళ్ళదీస్తున్న వ్యవసాయ కుటుంబాలు ఎన్నో. అప్పుల భారం తగ్గి, సాగు నీరు వుండి, చిన్న సన్నకారు రైతుల వ్యవసాయాన్ని లాభసాటిగా ప్రభుత్వాలు మార్చగలిగితే వీరిలో అనేక మంది (ముఖ్యంగా మహిళలు) తిరిగి గ్రామాలకు వెళ్లి వ్యవసాయం చేసుకోవడానికే సిద్ధంగా వున్నారని వారితో చర్చిస్తే అర్థమవుతుంది.

రైతులుగా మగవాళ్ళకే ఎక్కువ గుర్తింపు వున్నా, వాస్తవానికి వ్యవసాయంలో నూటికి 80 పనులు ఆడవాళ్లే చేస్తున్నారు. కానీ వారికి రైతులుగా గుర్తింపు కూడా దొరకడం లేదు. వారి వ్యవసాయానికి సహకారం అందడం లేదు.

వ్యవసాయదారులుగా మనం స్వయంగా మార్పు కోవాల్సిన అంశాలు:

1. మనకున్న భూమి, నేల స్వభావం, సాగునీటి సౌకర్యం, పశువుల సంఖ్యను బట్టి మన పొలంలో ఏయే పంటలను వేసుకోవాలో నిర్ణయించుకుందాం.
2. మనం వేసే పంటలలో మన కుటుంబం కోసం ఆహార పంటలు (ధాన్యాలు, పప్పులు, కూరగాయలు) ఖచ్చితంగా పండించుకుందాం. మిగిలిన భూమిలోనే ఇతర పంటలు పండిద్దాం.
3. ఖర్చు తక్కువ ఆయ్యే వ్యవసాయ పద్ధతులను నేర్చుకుందాం. మన వ్యవసాయంలో పురుగు మందుల

(విషాల), రసాయన ఎరువుల, కలుపు మందుల వాడకాన్ని తగ్గించుకుందాం. సేంద్రియ పద్ధతులలో వ్యవసాయం చేయడాన్ని అలవాటు చేసుకుందాం. మంచి మార్కెట్ ధరకు మనమే అమ్ముకుందాం.

4. అవసరం లేని పంటలలో కూడా హైబ్రిడ్ విత్తనాలను అంటగట్టేందుకు కంపెనీలు ప్రయత్నిస్తున్నాయి. దీని వల్ల విత్తనాల కోసం ప్రతి సంవత్సరం కంపెనీల మీద ఆధారపడవలసి వస్తున్నది. స్థానికంగా మనం పండించుకునే విత్తనాలతోనే మనం వ్యవసాయం చేసుకోవచ్చు. లేదా మన వ్యవసాయ విశ్వవిద్యాలయం శాస్త్ర వేత్తలు అభివృద్ధి చేసిన విత్తన రకాలతో పంటలు పండించుకుందాం. లేదా మనం విత్తన సహకార సంఘాలను ఏర్పాటు చేసుకుని మంచి హైబ్రిడ్ విత్తనాలను ఉత్పత్తి చేసుకోవడం మనమే నేర్చుకుందాం. వాడుకుందాం. (ఇప్పుడు కంపెనీలు అమ్మే హైబ్రిడ్ విత్తనాలను కూడా కొంతమంది రైతులు తమ పొలాలలోనే ఉత్పత్తి చేశారన్నది గుర్తుంచుకోవాలి).

5. మనం పొలం స్థాయిలోనే వర్షపు నీటిని సంరక్షించుకోగలిగితే కరువు పరిస్థితులలో కూడా మన పంటలను కాపాడుకోగలుగుతాం. దీని కోసం ప్రభుత్వం పెట్టుబడులు పెట్టాలని డిమాండ్ చేద్దాం.

6. మన గ్రామంలోనూ, ఇళ్ళ దగ్గరా, పొలం దగ్గరా చెట్లను, మొక్కలను పెంచుకుందాం. వీటిలో మనం తినడానికి కొన్ని పండ్ల మొక్కలు, పశువుల కోసం మేత మొక్కలు కూడా వుండేలా చూసుకుందాం. ఈ మొక్కలు, చెట్లు, వాటి ఆకులు మన భూమి సారం పెంచడానికి కూడా వుపయోగపడతాయి.

7. గ్రామాలలో ప్రభుత్వం మధ్యం (కల్తీ కల్లు, గుడుంబా, బీరు) ఏరులుగా పారిస్తున్నది. దీనివల్ల ప్రభుత్వానికి, వ్యాపారులకు ఆదాయం వస్తున్నది. మన ఇళ్ళూ, ఒళ్ళూ గుల్ల అవుతున్నాయి. మనం ఆర్థికంగా నష్టపోవడమే కాదు, ఆరోగ్యాలూ క్షీణిస్తున్నాయి. చిన్న

వయస్సులోనే చాలా మంది మగవాళ్ళు మరణించి కుటుంబాలు, స్త్రీలు, పిల్లలు తీవ్రంగా నష్టపోతున్నారు. ఈ మద్యాన్ని గ్రామాల నుండి మనం తరిమేస్తే తప్ప మన గ్రామాలూ, కుటుంబాలూ బాగు పడవు.

8. మనం మన గ్రామ బడులను (స్కూల్స్) బాగు చేసుకుందాం. మన పిల్లలను ప్రభుత్వ బడులకే పంపుకుందాం. ప్రభుత్వం మన బడులకు కావాల్సిన అన్ని సౌకర్యాలనూ కల్పించాలని డిమాండ్ చేద్దాం. రాజకీయ నాయకులు, ప్రభుత్వ అధికారులు, టీచర్లు కూడా తమ పిల్లలను ఈ బడులలోనే చేర్పించాలనీ, టీచర్లు సరిగా బడులకు వచ్చి పిల్లలకు మంచిగా చదువు నేర్పాలనీ నిలదీసి అడుగుదాం. ఆ విధంగా ప్రైవేట్ చదువులకు మనం పెట్టే ఖర్చును తగ్గించుకుందాం.

9. మన గ్రామంలో ప్రజా పంపిణీ వ్యవస్థ, అంగన్వాడీలు సక్రమంగా పని చేసేలా, పథకాలు సరిగా అమలయ్యేలా నిరంతరం పర్యవేక్షణ చేసుకుందాం. గ్రామాలలోనే వైద్య సౌకర్యాలు అభివృద్ధి చేయాలని ప్రభుత్వం పై ఒత్తిడి చేద్దాం. డాక్టర్ల ఫీజులు, వైద్య పరీక్షలు, ఆపరేషన్లు, మందులు అన్నీ గ్రామీణ ప్రజలకు వుచితంగా అందించే వైద్య వ్యవస్థను ఏర్పాటు చేయాలని ప్రభుత్వం పై ఒత్తిడి తెద్దాం.

10. మనం ఉత్పత్తిదారుల సంఘాలను ఏర్పాటు చేసుకుందాం. మనకు అవసరమైన వాటిని వుమ్మడిగా తక్కువ ధరలకు తెచ్చుకుందాం. మనం పండించే పంటలను ప్రాసెస్ చేసి ఎక్కువ ధరకు వుమ్మడిగా అమ్ముకుందాం. గ్రామ స్థాయిలోనే ప్రాసెసింగ్ యూనిట్లు, గోదాములు నిర్మించాలని ప్రభుత్వం పై ఒత్తిడి చేద్దాం. సహకార సంఘం ఆధ్వర్యంలో చిన్న, సన్నకారు రైతులకు వుపయోగపడేలా చిన్న యంత్రాల యూనిట్లను ఏర్పాటు చేసుకుని వుమ్మడిగా వాడుకుందాం.

రైతు స్వరాజ్య వేదిక

తెలంగాణ, ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర కమిటీలు

రాష్ట్రంలో జరుగుతున్న రైతుల ఆత్మహత్యలన్నీ వ్యవసాయ సంబంధమైనవే

20 మండలాలలో సంక్షోభం తీవ్రం: 75 శాతం ఆత్మహత్యలు కౌలు రైతులవే

రైతు స్వరాజ్య వేదిక నిజ నిర్ధారణలో వెల్లడైతే అంశాలు

రైతు స్వరాజ్య వేదిక వాలంటీర్లు రాష్ట్ర వ్యాపితంగా ఒక వారం రోజుల్లో ఆత్మహత్య బాధిత 143 కుటుంబాలను కలిసి వివరాలను సేకరించారు. ఈ వివరాలన్నీ పరిశీలిస్తే పూర్తిగా వ్యవసాయ సంబంధ కారణాల వల్లనే ఈ బలవన్మరణాలు జరిగాయని స్పష్టమవుతుంది. పైగా ప్రస్తుతం ఈ కుటుంబాలు పూర్తి నిస్సహాయ స్థితిలో వున్నాయి. కొన్ని కుటుంబాలకు సరైన ఆహారం కూడా లేదు. పిల్లల చదువులు కొనసాగించలేని స్థితిలో వున్నాయి. అప్పుల వాళ్ళు వేధిస్తున్న ఘటనలు జరుగుతున్నాయి.

డిమాండ్లు:

రైతు ఆత్మహత్య కుటుంబాలకు సహాయం:

1. ప్రభుత్వం అసెంబ్లీలో హామీ యిచ్చిన విధంగా 2014 జూన్ 2 నుండి రైతు ఆత్మహత్య బాధిత కుటుంబాలకు పెంచిన పరిహారం అందే విధంగా కొత్త జీవో ను వెంటనే విడుదల చేయాలి.
2. రైతు ఆత్మహత్యలను గుర్తించి పరిహారం అందించేందుకు నిర్దిష్ట గడువు (కనీసం 2 నెలలలోపు) లోపు ప్రక్రియ పూర్తి చేయాలి. ఈ గుర్తింపు ప్రక్రియ లో స్థానిక రైతు సంఘాలను, ప్రజా సంస్థలను భాగస్వాములను చేయాలి.
3. గ్రామంలో విచారణ, ఎఫ్ .ఐ.ఆర్ ప్రాతిపదికగా రైతు ఆత్మహత్యలను గుర్తించాలి. ఇతర డాక్యుమెంట్ల కోసం బాధిత కుటుంబాలను ఒత్తిడి చేయకూడదు.
4. 2014 జూన్ 2 తర్వాత జరిగిన కొన్ని ఆత్మహత్య ఘటనలలో 421 జీవో ప్రకారం లక్షన్నర రూపాయల పరిహారం వచ్చింది. ఈ కుటుంబాలకు తిరిగి విచారణ అవసరం లేకుండా కొత్త జీవో ప్రకారం మిగిలిన పరిహారం అందించాలి .

5. 2014 జూన్ 2 కంటే ముందు జరిగిన ఆత్మహత్యల విషయంలో కూడా వెంటనే విచారణ పూర్తి చేసి, బాధిత కుటుంబాలకు పరిహారం అందించాలి.
6. బాధిత కుటుంబాల బ్యాంక్, సొసైటీ అప్పులను పూర్తిగా మాఫీ చేయాలి. నిర్దిష్ట ఆధారాలున్న ప్రైవేట్ అప్పులను బ్యాంక్ అప్పులుగా మార్చి, వడ్డీ లేకుండా రుణాల చెల్లింపుకు తగినంత గడువు ఇవ్వాలి.
7. ఈ కుటుంబాలు వ్యవసాయం చేసుకునేందుకు అవసరమైన సహాయం చేయాలి. పంట రుణాలు బ్యాంకుల నుండి ఇప్పించాలి. ఇతర జీవనోపాధిని ఈ కుటుంబ సభ్యులు కోరుకుంటే దానికి సహాయం అందించాలి.

రైతు ఆత్మహత్యలను నివారించడానికి:

8. రుణ మాఫీ హామీ మేరకు ప్రభుత్వం రైతుల పాత రుణాల బకాయిలను పూర్తిగా తన ఖాతాలోకి మార్చుకుని రైతు కుటుంబాలను రుణ విముక్తులను చేయాలి.
9. గత సంవత్సరం, ఈ సంవత్సరం కరువు, వర్షాభావ పరిస్థితుల కారణంగా పంటలు నష్టపోయిన రైతులకు ఎకరానికి 10,000 రూపాయల నష్టపరిహారం అందించాలి.
10. కౌలు రైతులకు గుర్తింపు కార్డులు ఇచ్చి, బ్యాంక్ రుణాలు వెంటనే అందించాలి. తెలంగాణలో 10 లక్షల మంది కౌలు రైతులు వున్నారు. ప్రభుత్వ టార్గెట్ ప్రకారమే 4.14 లక్షల కార్డులు అందజేయవలసి వుంది.
11. రైతుల ప్రైవేట్ రుణాలన్నింటినీ బ్యాంకు రుణాలుగా మార్చడానికి బృహత్ పథకం చేపట్టాలి. ఇటువంటి పథకం కేరళలో విజయవంతంగా అమలు చేశారు.

తెలంగాణ రాష్ట్రంలో 10 కంటే ఎక్కువ రైతు ఆత్మహత్యలు జరిగిన మండలాలు

మండలం పేరు	ఆత్మహత్య చేసుకున్న వారి సంఖ్య	మండలం పేరు	ఆత్మహత్య చేసుకున్న వారి సంఖ్య
దౌల్తాబాద్ (మెదక్)	20	బోత్ (ఆదిలాబాద్)	13
చేర్యాల (వరంగల్)	20	తిమ్మాజిపేట (మహబూబ్ నగర్)	12
ఆదిలాబాద్ (ఆదిలాబాద్)	20	నర్మేట (వరంగల్)	12
గజ్వేల్ (మెదక్)	19	గీసుగొండ (వరంగల్)	12
మెదక్ (మెదక్)	18	కన్గల్ (నల్గొండ)	11
ఆత్మకూరు (వరంగల్)	18	వర్గల్ (మెదక్)	10
మర్పల్లి (రంగారెడ్డి)	15	వికారాబాద్ (రంగారెడ్డి)	10
చేవేళ్ళ (రంగారెడ్డి)	14	రామాయంపేట్ (మెదక్)	10
కాటారం (కరీంనగర్)	13	ముత్తారం (కరీంనగర్)	10
గుర్రంపోడ్ (నల్గొండ)	13	స్టేషన్ ఘన్ పూర్ (వరంగల్)	10

లోక్ సభ నియోజక వర్గం వారీగా తెలంగాణ రాష్ట్రంలో జిల్లాల వారీగా రైతు ఆత్మహత్య చేసుకున్న వారి వివరాలు

జిల్లా పేరు	ఆత్మహత్య చేసుకున్న వారి సంఖ్య
మెదక్	193
ఆదిలాబాద్	148
నాగర్ కర్నూలు	143
భువనగిరి	136
నల్గొండ	116
కరీంనగర్	113
వరంగల్	106
జహీరాబాద్	105
మహబూబాబాద్	98
చేవేళ్ళ	96
పెద్దపల్లి	83
మహబూబ్ నగర్	80
నిజామాబాద్	44
ఖమ్మం	38
మల్కాజ్ గిరి	2
ఇతర నియోజక వర్గాలు	12
మొత్తం	1513

తెలంగాణ రాష్ట్రంలో జిల్లాల వారీగా రైతు ఆత్మహత్య చేసుకున్న వారి వివరాలు (అక్టోబర్ 24 నాటికి)

జిల్లా పేరు	ఆత్మహత్య చేసుకున్న వారి సంఖ్య
మెదక్	244
వరంగల్	229
మహబూబ్ నగర్	217
నల్గొండ	201
కరీంనగర్	194
ఆదిలాబాద్	164
రంగారెడ్డి	112
నిజామాబాద్	86
ఖమ్మం	65
మొత్తం	1512

నిజానిర్ధారణలో పాల్గొన్న వారి పేర్లు

1. శ్రీనివాస్ రణబోతు, 2. అక్షయ్, 3. బందుగుల రాజు, 4. శశిధర్, 5. ఉషా తురగా, 6. నరసింహ సాయి, 7. కె. సుధీర్, 8. మెహర్, 9. రాజేశ్వరి, 10. రాజేశ్, 11. రాము, 12. జంగయ్య, 13. పి.ఆర్. కిరణ్, 14. బి. కొండల్, 15. బొర్రన్న, 16. బీరం రాము, 17. నవీన్, 18. ప్రవీణ్, 19. యాదవరెడ్డి, 20. కన్నెగంటి రవి.

ఆదివాసీలకు ఏటి ఉపాధి (హామీ)

పి.ఎస్. అజయ్ కుమార్, రైతు స్వరాజ్య వేదిక, ఎ.పి.వి.వి.యూ

ఆ మధ్య విశాఖపట్నం విమానాశ్రయంలో ఒక పారిశ్రామికవేత్తను కలుసుకునే సందర్భం వచ్చింది. మాటల మధ్య చర్చ ఉపాధి హామీ పథకం మీదకు మళ్ళింది. ఆయన ఆ పథకాన్ని దుమ్మెత్తిపోసారు. మరి కొద్ది రోజుల తరువాత కొంతమంది పారిశ్రామిక వేత్తలు అదే విశాఖపట్నంలో ఒక సమావేశం పెట్టి “కార్పొరేట్ల సాంఘిక బాధ్యత (సి.ఎస్.ఆర్)” ద్వారా ఆదివాసీ ప్రాంతాలలో ఏమి చేయవచ్చునో సలహాలు కోరారు. మధ్యాహ్నం భోజన విరామంలో, దేశం పాడైపోవడానికి ఒక పారిశ్రామికవేత్త రెండు కారణాలను కనిపెట్టారు. ఒకటి రిజర్వేషన్లు, రెండవది ఉపాధి హామీ పథకం. తెలంగాణా నుండి విడదీసి ఆంధ్రాలో కలిపిన వి.ఆర్.పురం మండలంలో కోయ, కొండరెడ్డి ఆదివాసీ యువకుల్ని కలుసుకొని తిరిగి వస్తుండగా ఒక స్వచ్ఛందసేవా సంస్థ డైరెక్టరు ఉపాధి హామీ పథకం వలన వ్యవసాయం దెబ్బతింటున్నదని చెప్పుకువచ్చారు. వ్యవసాయ పనులు బాగా వున్న చోట ఉపాధి హామీ పథకం అవసరం లేదని ఆయన అభిప్రాయం. ఆయనకు కొన్ని గణాంకాలు, సంగతులు వివరించే ప్రయత్నం చేశాను. నాకు “రక్తపోటు (బి.పి)” పెరగడం తప్ప, అతని అభిప్రాయంలో పెద్దగా మార్పు ఏమీ లేదు.

ఉపాధి హామీ పథకం గూర్చి అలవోకగా విమర్శలు గుప్పించేవారు అసలు ఏం జరుగుతుందో స్థిమితంగా పరిశీలించిన వారేనా? అనే అనుమానం నన్నెప్పుడూ వేధిస్తుంటుంది. సమాజంలోని పేద వర్గాలకు, కష్టజీవులకు మేలు చేసే ఏ చిన్న ప్రయత్నం పట్లయినా తేలికగా వ్యతిరేక భావాలను రెచ్చగొట్టవచ్చును. వాటిని వెంటనే నమ్మేందుకు కొందరు సిద్ధంగా వుంటారనుకుంటా.

రాష్ట్రంలో ఉపాధి పథకం:

నేను ఆంధ్ర రాష్ట్రం విశేషాలను ఇస్తున్నాను. 13 జిల్లాల ఆంధ్ర రాష్ట్రం ఏర్పాటు తరువాత తెలుగుదేశం పార్టీ ప్రభుత్వం హయాంలో ఉపాధి హామీ పథకం పరిస్థితి ఎలా వుందో చూద్దాం. ఈ ఆర్థిక సంవత్సరం 2015 ఏప్రిల్ 1న మొదలై 7 నెలలు గడుస్తుంది. మరో 5 నెలల్లో (2016 మార్చి) ఈ సంవత్సరం ముగియనున్నది.

13 జిల్లాలలో నమోదయిన కుటుంబాలు 83 లక్షలు వుండగా అక్టోబర్ 18 నాటికి ఈ పథకంలో పనులు పొందినవి 32 లక్షల 50 వేల కుటుంబాలు. అంటే 50 లక్షల కుటుంబాలకు ఒక్కరోజు కూడా పని లభించలేదని అర్థం. ఆ 32 లక్షలకు సగటున లభించిన పని దినాలు 44 రోజులు. అంటే ఒక భార్య, భర్త కలిసి పనిచేస్తే 22 రోజులు ఉపాధి పనికి వారు వెళ్ళినట్లు. ప్రభుత్వం అధికారికంగా ప్రకటించిన వేతనం ఒక పని దినానికి 189 రూ॥లు. కానీ పని చేసిన గ్రామీణ కార్మికులకు లభించిన సగటు దిన వేతనం 120 రూ॥లు. అంటే సగటున ఒక కుటుంబానికి లభించిన వేతనం 5,280 రూ॥లు. 83 లక్షల కుటుంబాలు నమోదు చేసుకుంటే అందులో 32 లక్షల కుటుంబాలు పనికి వెళ్తే, 100 రోజులు పూర్తి చేసుకున్న కుటుంబాలు 2 లక్షల 36 వేలు. ఈ ఆర్థిక సంవత్సరం ఇంకా ముగిసిపోలేదు గనుక ఈ గణాంకాలు “హనుమంతుని వాలం”లా పెరిగే అవకాశం వుందని ఎవరైనా వాదించవచ్చు. కనుక గత సంవత్సరం సంగతి చూద్దాం.

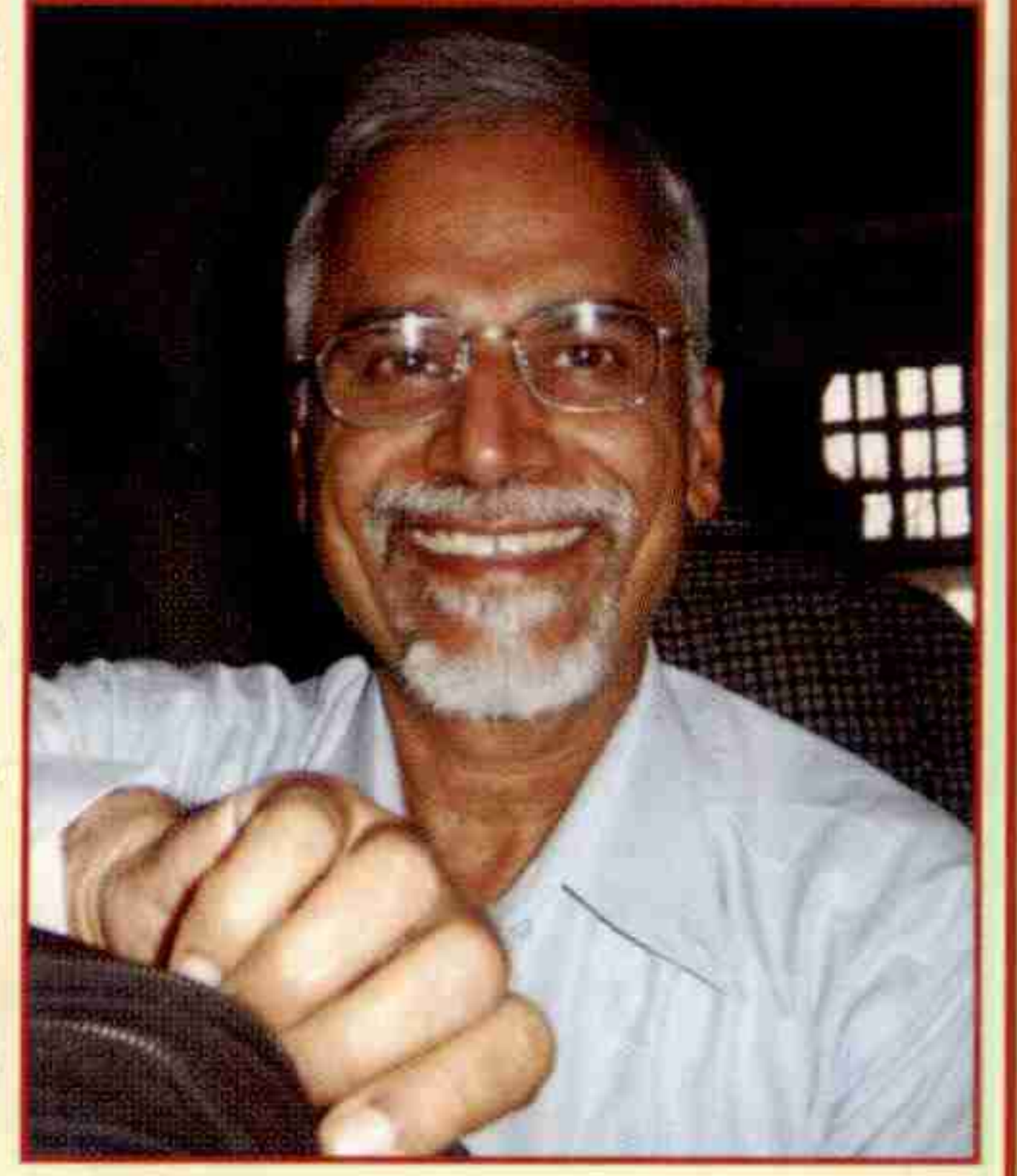
గత సంవత్సరం (2014-2015)లో పని పొందిన కుటుంబాలు 33 లక్షలు. సగటు పని దినాలు 48 రోజులు, సగటు వేతనం 119 రూ॥లు (ప్రభుత్వం ప్రకటిత వేతనం రూ. 169). ఒక కుటుంబానికి సగటున వచ్చిన వేతన ఆదాయం 5712 రూ॥లు. 13 జిల్లాలలో 30 నుండి 33 లక్షల కుటుంబాలు ఒక నెల రోజులు వ్యవసాయానికి బయట, స్వంత గ్రామంలో పనులు పొంది, 5 నుండి 6 వేల మధ్య వేతన ఆదాయం పొందుతున్నందుకే వీరందరూ గుండెలు బాదుకుంటున్నారే!? సకల అనర్థాలకు ఉపాధి హామీ పథకం కారణం అన్నట్లుగా మాట్లాడుతున్నారే!?

ఆదివాసీ ప్రాంతాలలో

ఉపాధి హామీ పథకం దండగ అని వాదించేవారు కూడా ఆదివాసీ ప్రాంతాలకు వచ్చేసరికి అభ్యంతరం పెడతారని అనుకోను. ఆదివాసీ ప్రాంతాలలో ఉపాధి హామీ పథకం అమలు ఎలా వుందో ఇప్పుడు చూద్దాం. ఇప్పుడు ఆదివాసీ ప్రాంతం అంటే రాజ్యాంగం షెడ్యూల్డ్ 5 క్రింద నోటిఫై చేసిన ప్రాంతంగా గుర్తించుకోవాలి. కొత్తగా ఏర్పడిన

నవంబర్ 2015

ఎక్కువ కాలం రైతులతో కలిసి పనిచేయాలనే కోరికతో ICRISAT నుంచి వైదొలిగిన తర్వాత దేశవ్యాప్తంగా వున్న స్వచ్ఛంద సంస్థలతోనూ, రైతులతోనూ కలిసి పనిచేసారు. ఈ క్రమంలో ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో ప్రజల యాజమాన్యంలో సుస్థిర వ్యవసాయం (సి.ఎం.ఎస్.ఎ.) కార్యక్రమంలో భాగంగా ఇందిరా క్రాంతి పథకం తోనూ, బీహార్ రాష్ట్రంలో 'జీవిక'తోనూ, ఆ తర్వాత ఇవే అనుభవాలు జాతీయ స్థాయిలో అన్ని రాష్ట్రాలకు తీసుకు వెళ్ళే క్రమంలో గ్రామీణ అభివృద్ధి శాఖ వారి 'అజీవిక' తోనూ పని చేసారు. అలాగే సేంద్రియ వ్యవసాయ పద్ధతులను స్థిరీకరించటంలో సుస్థిర వ్యవసాయ కేంద్రంతోనూ, వర్షాభావ పరిస్థితిలో భూములను బాగు చేసు కోవటంలో అనంతపురంలో ఆక్షన్ ప్రాజెక్ట్ ఎకాలజి సెంటర్ తోనూ కలిసి పనిచేసారు.

వ్యవసాయంలో సమస్యలు ఎదురైన ప్రతిసారి తానున్నానని ముందుకు వచ్చి అక్కడ రైతులతో కలిసి చిన్న పరిశోధన చేసి పరిష్కారాలు చూపే రుపేలా గారు రైతులకు మంచి మిత్రునిగా మెలిగే వారు. పంజాబ్ రాష్ట్రంలో శీతాకాలంలో గోధుమ పండించే సేంద్రియ రైతుల సమస్యల పైనా, బీహార్ లో కోసిగి నది తీర ప్రాంతంలో ఇసుక మేటలు వేసిన భూములను పునరిద్దరించటంలోనూ డా॥ రుపేలా గారి ప్రయత్నాలు రైతులకు చాలా ఉపయోగపడ్డాయి.

సుస్థిర/సేంద్రియ వ్యవసాయ పద్ధతులతో పాటు రుపేలాగారు ఒడిషా రాష్ట్రంలో రైతులను సంఘటితం చేసి నవజ్యోతి ఉత్పత్తి దారుల సంఘం ఏర్పాటు చేయటంలోనూ, దాన్ని బలోపేతం చేయటంలోనూ ప్రధాన పాత్ర పోషించారు.

శ్రీ భాస్కర్ సావే (1922-2015)

శ్రీ భాస్కర్ సావే గుజరాత్ లోని దేహ్రా గ్రామంలో 'కల్పవృక్ష' ప్రకృతి వ్యవసాయ కేంద్రం ప్రారంభించారు. రసాయనిక వ్యవసాయంతో వున్న సమస్యలు చూసిన శ్రీ భాస్కర్ సావే, ముసనోబు పుకువొక స్ఫూర్తితో ఈ కేంద్రాన్ని ప్రారంభించారు. ప్రకృతి వ్యవసాయ పద్ధతులలో మన దేశ పరిస్థితులకు అనుగుణంగా తన క్షేత్రాన్ని తీర్చిదిద్దతూనే అనేక మందికి శిక్షణలు కూడా ఆయన ఇచ్చారు.

2006లో శ్రీ భాస్కర్ సావే జాతీయ రైతుల కమిషన్ చైర్మన్ గా వున్న డా॥ ఎం.ఎస్. స్వామినాథన్ కు రైతుల సమస్యలపైనా, పెరుగుతున్న రైతు ఆత్మహత్యల పైనా, ప్రభుత్వ విధానాలపైనా ఒక బహిరంగ లేఖ రాసారు. ఇందులో చాలా స్పష్టంగా రసాయనిక వ్యవసాయంతో పెరుగుతున్న నష్టాల గురించి పేర్కొంటూ, దీర్ఘకాలిక సుస్థిరత్వం కోసం ప్రకృతి/సేంద్రియ వ్యవసాయ పద్ధతుల వైపు, మిశ్రమ పంటల వైపు మళ్ళాల్సిన అవసరాన్ని నొక్కి చెప్పారు. ఈ ఉత్తరం అనేక భాషలలోకి అనువదించబడినది.

సుస్థిర వ్యవసాయ కేంద్రం తరపున నిర్వహించిన రెండు సమావేశాల్లో పాల్గొన్న శ్రీ భాస్కర్ సావే గారు ప్రకృతి వ్యవసాయ పద్ధతుల పైన, అలాగే ప్రభుత్వ విధానాలు ఎలా వుండాలి అనే వాటి మీద తన ఆలోచనలను పంచుకున్నారు. ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వంతో కలిసి ప్రజల యాజమాన్యంలో సుస్థిర వ్యవసాయం (సి.ఎం.ఎస్.ఎ.) కార్యక్రమం ప్రారంభించినప్పుడు రైతులకు, ప్రభుత్వ అధికారులకు తన 'కల్పవృక్ష' ప్రకృతి వ్యవసాయ కేంద్రంలో శిక్షణలు ఇవ్వటమే కాకుండా, ప్రత్యామ్నాయ వ్యవసాయ పద్ధతుల పై నమ్మకం ఏర్పడటానికి ఎంతో దోహదం చేసారు.

2014 నుంచి భాస్కర్ సావే ప్రకృతి వ్యవసాయ శిక్షణ కేంద్రం (www.bhaskarsavenftc.in) అధ్వర్యంలో ప్రకృతి వ్యవసాయం పై శిక్షణలు నిర్వహిస్తున్నారు.

- డా॥ జి.వి. రామాంజనేయులు, సుస్థిర వ్యవసాయ కేంద్రం

homegardenfair.com

THE EDEN FOR HOME GARDENERS

Grow Gardens for a Healthy Life

Home Gardener's Fair

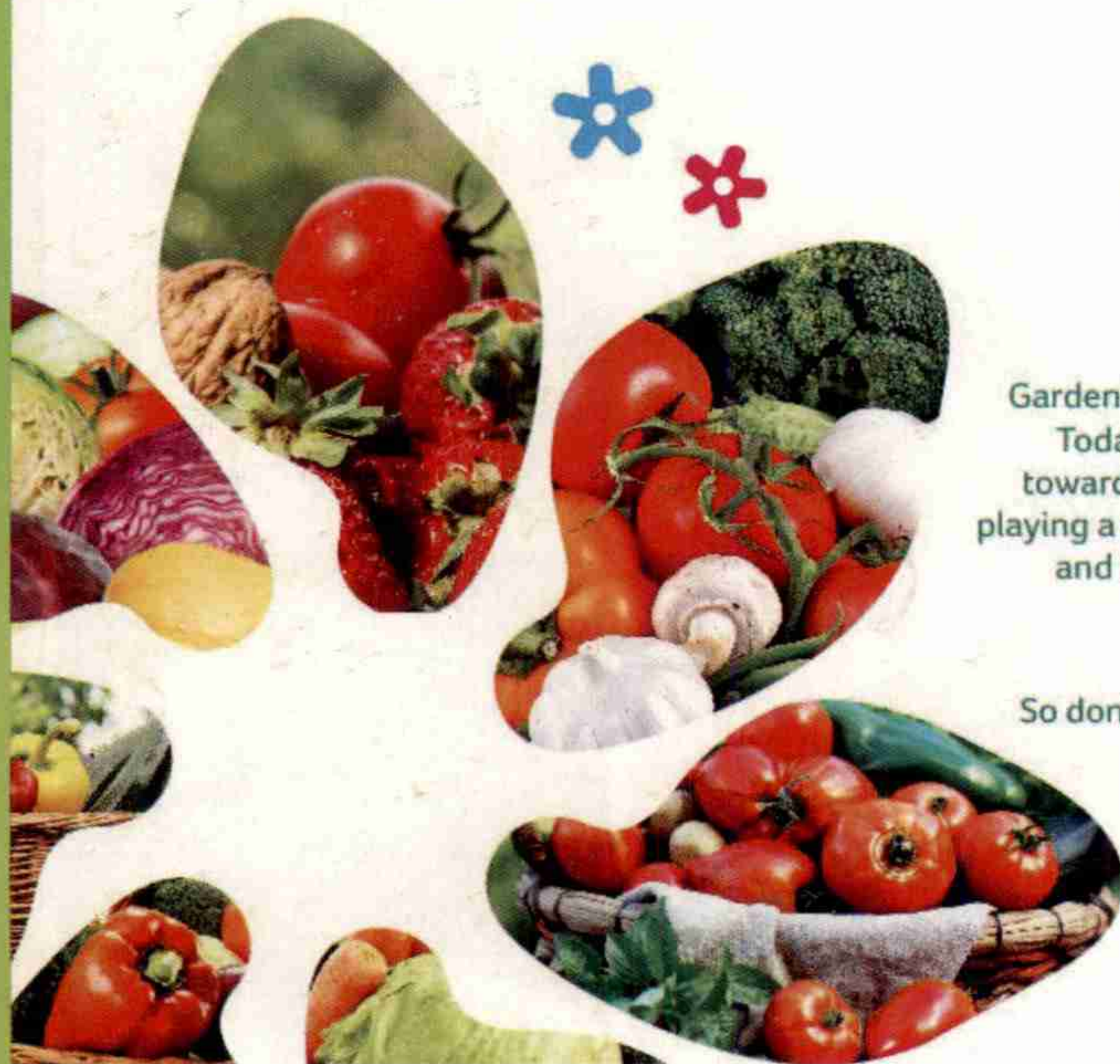
December 24-27, 2015
HITEX, Hyderabad

2ND EDITION

**Exhibition for Landscape,
Nursery, Gardening Products,
Equipment, Outdoor Living And
Leisure Industry**

Gardening makes a home more livable and a community more vital. Today, gardening is beyond just a hobby. It is a beneficial activity towards environment, eco system, social and health. Technology is playing a pivotal role in making the urban gardening more interesting and functional. We can now get the plants to decorate our home interiors which can actually improve indoor air quality.

So don't miss this beautiful fair and get to know how we can create a sustainable and healthy ecosystem.

Organizers:

For Participation Enquiries Contact:
Ms. Latha Reddy, Ph: 905 216 8883 | E: lr@hitex.co.in

HYDERABAD INTERNATIONAL TRADE EXPOSITIONS LIMITED

First Floor, Trade Fair Office Building, HITEX Exhibition Center,
Izzat Nag, Madhapur, Hyderabad 500 084 Telangana. India
T: +91 40 2311 2121/22/23 | F: +91 40 2311 2124 | hitex.co.in

Ms. Farhat Jahan, Ph: 011 6565 5264
E: homegardenersfair@gmail.com

MEDIA TODAY PVT.LTD.

J-73, Paryavaran Complex, IGNOU Road, Neb Sarai,
New Delhi 110 068 India

T: +91-11-65655264 | F: +91-11-29535872 | mediatoday.in

Supported by:

In association with:

Media Partners:

ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣ ಮತ್ತು ಪುನರಾವೇಶನ ಸಚಿವರು

ಪುನರಾವೇಶ ಸಂಖ್ಯೆ	KLVA102M269
ಪುನರಾವೇಶ ಮಾಡಿದವರು	ಪಾಲಕರು
ತಾರೀಖು	07 February 2025
ಮುಂದುವರಿದಿದೆ	Yes
ಪುನರಾವೇಶ ಮಾಡಿದೆ	Yes
ಮೊತ್ತದ ವಿವರ	41
ಪದ್ಧತಿ ಸೇರಿದೆ	NO
ಭೂಮಿ ವಿವರ	NO
ಕೆಳಗೆ ವಿವರ	NO
ಕುಟುಂಬದ ವಿವರ	For Yaullee
ವಿವರಗಳ ವಿವರ	For Yaullee
ಪ್ರಾ.ಸಂ. ವಿವರ	APSC
ಪದ್ಧತಿ ವಿವರ	HEMA
ವಿವರಗಳ ವಿವರ	
ಪ್ರಾ.ಸಂ. ವಿವರ	
ಪದ್ಧತಿ ವಿವರ	
ವಿವರಗಳ ವಿವರ	
ಪ್ರಾ.ಸಂ. ವಿವರ	
ಪದ್ಧತಿ ವಿವರ	Good